

- NOWA TAKTYKA KREMLA • PIĘĆ ZADAŃ DLA GORBACZOWA • PAKISTAŃSKIE KOMPROMISY
- RULEWSKI ROZMAWIA Z TOKARCZUKIEM
- SZEREMIETIEW KOMENTUJE DEBATĘ WAŁĘSY
- OPOZYCJA W ARMII PRL • WSPOMNIENIA ŻOŁNIERZA WOJENNEGO STANU

NO. 60 • 8 - 14.XII.88 • TORONTO • PISMO NIEZALEŻNE • PUBLISHED WEEKLY • \$ 1.25

ECHO - TYGODNIK POLSKI

PO DEBACIE WAŁĘSA - MIODOWICZ

PLURALIZM ZA KOMPROMIS

W dniu 30 listopada wieczorem polscy telewidzowie obejrżeli debatę pomiędzy przewodniczącym Solidarności Lechem Wałęsą a przewodniczącym OPZZ Alfredem Miodowiczem.

Według oceny telewizji polskiej debata *zgrupowała przed telewizorami 60% Polaków*.

Debatę rozpoczął 59-letni Miodowicz członek Biura Politycznego PZPR.

Miodowicz zwrócił się do Wałęsy per Pan Wałęsa i podkreślił, że i on i Wałęsa zmienili się, przybyło im siwizny. Następnie powiedział, że obaj zdają sobie sprawę ze wszystkich trosk i kłopotów naszego społeczeństwa. "Co to jest? - spytał Miodowicz - To są kłopoty dnia codziennego, brak leków, kolejki, kolejki do sklepów, kolejki do autobusów i tramwajów. To jest niemożliwość wyrównania starego portfela. To jest, że powstaje nowy stary portfel naszych weteranów pracy. To jest sytuacja, kiedy ciągle nie możemy w produkcji ruszyć do przodu, ponieważ starzeją się nam maszyny. To jest sprawa naszego zadłużenia, które z trudem i nie w pełni potrafimy nie tylko spłacać, ale również wyrównywać, to co wynika, powiedzmy, z formalności wynikających z tego zadłużenia. To jest nade wszystko zmartwienie ludzi pracy. Brak perspektyw młodzieży. I z tego sobie zdaję sprawę i chciałbym abyśmy tej wyliczanki dalej nie prowadzili. Ważne jest to, co zrobić, aby tego nie było. I o ile jedynym lekarstwem na to ma być rozdzielanie załóg, to ja jestem temu wysoce przeciwny i uważam, że to nas do przodu w naszych zmaganiach z trudnościami nie prowadzi. Rozdzielanie załóg automatycznie nastąpiło w wyniku strajków kwietniowo-majowych i sierpniowych".

Dalej Miodowicz podkreślił, że obok negatywnych skutków ekonomicznych na skutek strajków zaszło jeszcze to, że załogi się podzieliły dramatycznie. "Podzieliły się na tych, którzy strajkowali i którzy nie strajkowali. Na tych, którzy strajk organizowali i na tych, którzy byli temu przeciwni". Zaznaczył, że są to podziały niebywałe i długoletnie.

Z kolei przeszedł do ataku na pluralizm związkowy utrzymując, że nie rozwiąże on naszych problemów.

Powiedział, że Zachód udzieliłby nam pomocy, gdyby nastąpiła relegalizacja Solidarności, tzn. w sytuacji, w której skoczylibyśmy sobie do gardła. Podkreślił, że Zachód będzie udzielał pomocy finansowej Polsce tak długo jak długo zamieni się ona w Liban, ale jak tylko podniesie się na czworaki pomoc zostanie powstrzymana. "Dlatego też - zaakcentował - nade wszystko liczymy na własne siły... musimy zawsze pamiętać, powtarzam pana słowa, panie Wałęsa, że jesteśmy związkowcami, ale nade wszystko jesteśmy Polakami".

Miodowicz zarzucił następnie Wałęsie, że nie może się z nim zgodzić wtedy, gdy

on twierdzi, że jesteśmy żebrakami Europy.

Zarzucił także Wałęsie, że jego propozycje gospodarcze przepisują od partii to, co od roku nazywa się alternatywą gospodarczą.

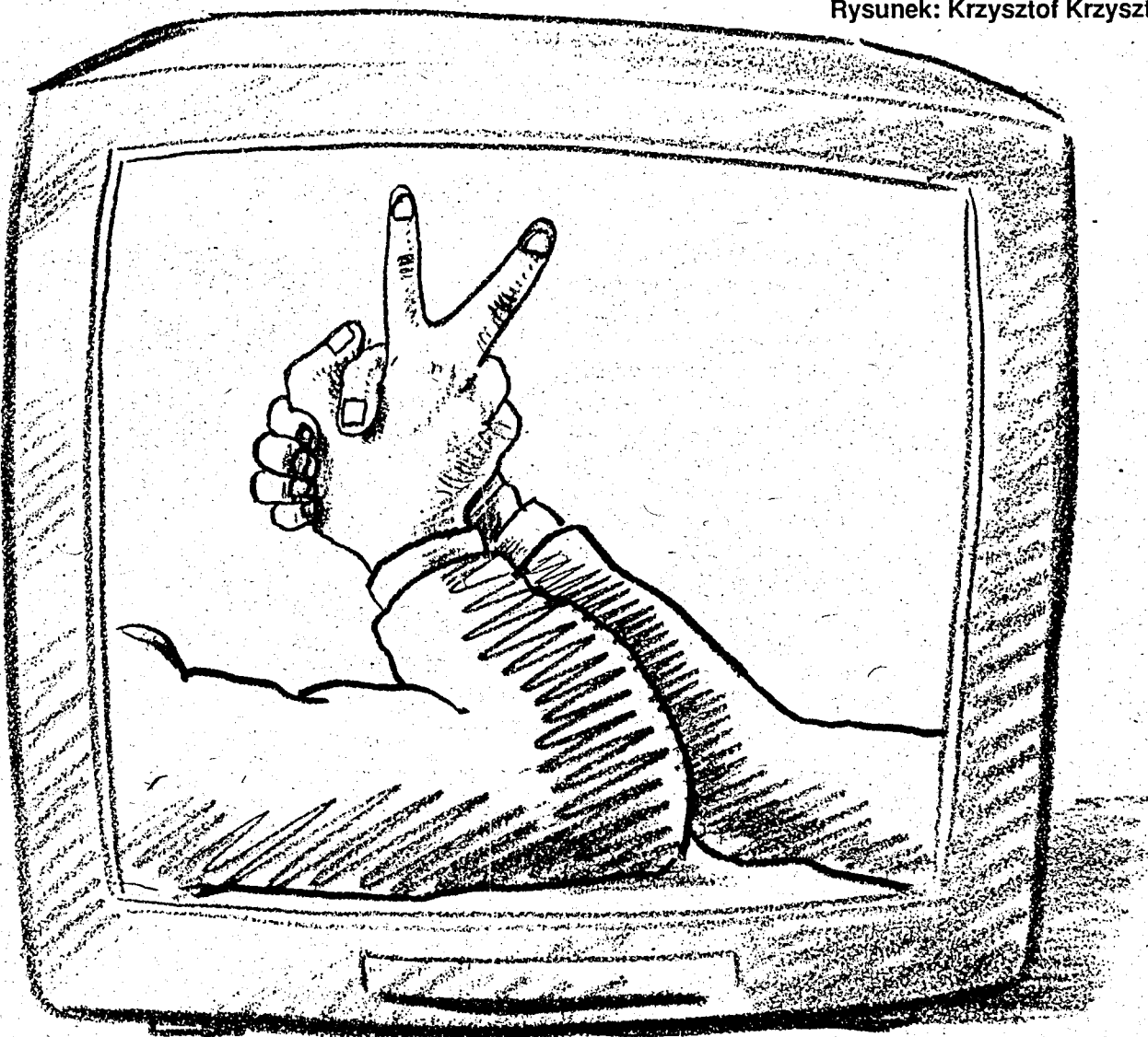
Zwrócił uwagę, że kapitalnym problemem pozostaje pytanie, na ile wolny handel, który proponuje Wałęsa, gdyż wiadomo że w sytuacji polskiej korzystają z niego setki tysięcy cwaniaków. "I kto to jest? - zapytał Miodowicz. Czy to są ci, którzy wytwarzają, nie, to są ci którzy handlują, którzy spekulują i którzy pośredniczą". Społeczeństwo polskie to widzi i jest zaniepokojone tą sytuacją. Następnie Miodowicz poruszył prob-

lem pluralizmu w ruchu związkowym. Zaznaczył, że jest on do przyjęcia, ale pod jednym warunkiem: "Jeden związek w jednym zakładzie". Miodowicz wezwał Wałęsę, aby nie domagał się wielu związków zawodowych, ale aby w ramach jednego związku w jednym zakładzie pracy wstępował on i jego zwolennicy i w demokratycznych wyborach sprawdzał się. Miodowicz zaznaczył, że OPZZ mają już 7 mln członków.

Jako ostatni problem w debacie Miodowicz poruszył bolesny fakt zarzucania przez Wałęsę tego, że lata panowania ko-

Dokończenie str. 4

Rysunek: Krzysztof Krzysztoforski



BENAZIR BHUTTO:

KOMPROMISY PO WYGRANEJ

102-milionowy Pakistan jest jednym z najtrudniejszych na świecie krajów do rządzenia.

35-letnia Benazir Bhutto, nie tylko pierwsza kobieta premier w historii Pakistanu, ale także pierwsza kobieta - głowa rządu w historii islamu, stoi przed gigantycznym zadaniem efektywnego sprawowania władzy zagrożonej, jak mało w którym państwie, zarówno przez potężnych wrogów wewnętrznych, jak i zewnętrznych.

W samym Pakistanie przed Bhutto pojawia się arcytrudne zadanie spełnienia obietnic wyborczych. Pakistańska Partia

Ludowa, tradycyjnie, jako partia socjalistyczna, prowadziła kampanię wyborczą pod popularnymi hasłami walki z nędzą, zaprowadzenia dobrobytu, wprowadzenia szeroko zakrojonych programów pomocy i opieki państwowej oraz równości. Według obserwatorów sceny politycznej w Pakistanie platforma wyborcza partii w aspekcie obietnic była wyjątkowo zakłamaną, bez szans na ich realizację w tym, a także w pierwszych dekadach następnego stulecia.

Bhutto stoi także w obliczu nadal potężnych, pomimo przegranych wyborów, przeciwników politycznych: silnej muzul-

mańskiej partii politycznej oraz nie zawsze apartyjnej armii. W parlamencie nie mając większości wielokrotnie będzie musiała iść na kompromis z różnymi małymi partiami, z których niektóre wykazują silne odchylenia lewackie. Kompromis musi to być zręczny nie prowokujący zbyt mocno nieprzyjaciół, zważywszy tradycję mordowania niewygodnych przywódców politycznych w regionie.

Problem 3,5 mln uchodźców afgańskich oraz problem wielu mniejszości etnicznych również przedstawiają się jako problemy mogące stanowić przyczynę upadku jej rządu. Wystarczy podkreślić, że niektóre mniejszości narodowe mają długowieczną historię krwawych walk, historię nadal uaktualnianą.

W sprawach zagranicznych Benazir Bhutto stoi przed problemem polityki wobec imperialnego mocarstwa sowieckiego oraz wobec niewiele mniej groźnych dla Pakistanu Indii. Obydwa te państwa zacieśniają militarną i gospodarczą współpracę i obydwaj dysponują bronią nuklearną. Obydwa roszczą sobie pretensje wobec Pakistanu. Indie pretensje całkiem wyraźnie terytorialne. Związek Sowiecki chciałby widzieć w Pakistanie sojusznika bądź państwo neutralne.

Kampania wyborcza Bhutto zawierała silne akcenty antyamerykańskie. Paradoksem tej sytuacji jest to, że bez silnego poparcia USA Bhutto nie uda się powstrzymać presji Indii i Związku Sowieckiego.

Wygrać wybory w Pakistanie to jedna rzecz. Sprawować władzę całkiem inną.

ŚWIATOWIT

• Antrządowy bunt w armii argentyńskiej. W ubiegłym tygodniu kilkusetosobowa grupa żołnierzy argentyńskich w trzech jednostkach wojskowych wokół stolicy Argentyny Buenos Aires zażądała natychmiastowego ustąpienia prezydenta Argentyny Raula Alfonsina. Prezydent Alfonsin rozkazał rebeliantom złożyć broń.

Rebelianci zgrupowani wokół weterana wojny falklandzkiej pułkownika M. Ali Seineldina zażądali także amnestii dla oficerów oskarżonych o pogwałcenie praw człowieka i obywatela w latach dyktatury wojskowych 1976-1983. 3 grudnia zbuntowani żołnierze przenieśli się z bazy Campo de Mayo do bazy Villa Martelli, która jest zarazem arsenałem. W niedzielę 4 grudnia tysiące mieszkańców stolicy udało się w pobliże bazy Villa Martelli domagając się od zbuntowanych żołnierzy złożenia broni w imię demokracji. Doszło do starć. Zginęło co najmniej 3 cywilów, oraz jeden policjant. 35 cywilów zostało rannych. Zbuntowani żołnierze grozili użyciem broni, ale w większości wypadków rzucali w tłum pojemniki z gazem łzawiącym. Według oficjalnych komunikatów rebelianci złożyli broń w niedzielę 4 grudnia. Ich przywódca wraz z 50 innymi uczestnikami buntu został zaarrestowany. Nie wiadomo, co skłoniło rebeliantów do złożenia broni, gdyż lojalne wobec Alfonsina oddziały wojskowe odmówiły zbrojnego zaatakowania rebeliantów. Alfonsin wezwał naród do obrony demokracji. Na apel Alfonsina oddziały tysiące Argentyńczyków demonstrując swoje poparcie dla niego w publicznych demonstracjach w całej Argentynie.

• Palestyńska grupa obrony praw ludzkich "Prawo w służbie człowieka" ogłosiła 4 grudnia raport dotyczący łamania przez Izrael praw człowieka i obywatela w okresie trwającego od grudnia ub.r. antyizraelskiego buntu Palestyńczyków na Zachodnim Brzegu i w Strefie Gazy. Raport stwierdza, że żołnierze izraelscy zabili ponad 400 Palestyńczyków, zranili ponad 20

tysięcy oraz nielegalnie zburzyli 145 domów.

• Socjalista prezydentem Wenezueli. Wybory prezydenckie w Wenezueli wygrał 66-letni Andres Perez, przywódca socjalistycznej Partii Akcji Demokratycznej. Perez był prezydentem Wenezueli w latach 1974-79 i znacjonalizował wówczas przemysł naftowy. Obecną kampanię wyborczą prowadził pod hasłem państwowego zarządzania gospodarką. Na Perezę głosowało co najmniej 54% wyborców. Przywódca Partii Społeczno-Chrześcijańskiej, dotychczasowy prezydent, 48-letni Eduardo Fernandez otrzymał około 32% głosów. Pozostałe głosy rozłożyły się na 23 innych kandydatów. Prezydent-elekt zostanie zaprzysiężony w lutym przyszłego roku. Wenezuela nadal uchodzi za jeden z najbogatszych krajów Ameryki Łacińskiej, ale od 1982 roku następuje tam spadek stopy życiowej powiązany z inflacją i dewaluacją.

• Dowódca wojskowy w Baku generał Tiagunow ostrzegł Azerbejdżan, że jeśli nadal nie będą przestrzegać wprowadzonego przez władze stanu wyjątkowego nie zawaha się przed użyciem siły militarnej w celu przywrócenia ładu i porządku. Opozycja doniosła z Armenii, że żołnierze sowieccy rozpędzają na ulicach Erewania nawet dwu- i trzyosobowe grupy, określając je jako nielegalne zgromadzenie i domagając się chodzenia pojedynczo.

• Prezydent Korei Południowej Roh Tae Wio 5 grudnia wprowadził daleko idące zmiany w rządzie zwalniając premiera oraz 19 ministrów uchodzących za ludzi byłego prezydenta Chun Doo Hwana. Obserwatorzy zgodnie podkreślają, że krok ten ma na celu rozładowanie wzmagających się nastrojów wrogości wobec byłego prezydenta Chun Doo Hwana oraz ludzi z nim powiązanych.

• Szwajcarzy odrzucili propozycję zmniejszenia liczby zagranicznych rezydentów. Wyborcy szwajcarscy odrzucili w naro-

dowym referendum projekt poprawki konstytucji mający zmniejszyć liczbę zagranicznych rezydentów w kraju o 1/3 w ciągu 15 lat. Projekt poprawki zgłosiła prawicowa Partia Akcji Narodowej, domagająca się zmniejszenia liczby zagranicznych rezydentów w Szwajcarii z 1 miliona do 700 tys. do roku 2004. Miało to być osiągnięte przez wprowadzenie prawa zezwalającego jedynie na przyjmowanie dwóch nowych zagranicznych rezydentów na każdych trzech opuszczających bądź zmarłych. To samo prawo miało poważnie ograniczyć liczbę zagranicznych pracowników sezonowo przybywających do Szwajcarii oraz liczbę pracowników pracujących w Szwajcarii, ale mieszkających we Francji, Włoszech, Zachodnich Niemczech oraz Austrii. 65,8% wyborców głosowało także przeciwko zgłoszonemu przez Szwajcarską Federację Zawodowców projektowi wprowadzenia do roku 1999 obowiązującego bez wyjątku wszystkich pracujących w Szwajcarii 40-godzinnego tygodnia pracy.

• W Arabii Saudyjskiej trwają rozmowy pomiędzy delegacją partyzantów afgańskich a delegacją ZSSR. Na czele delegacji mużdahedinów stoi przywódca koalicji 7 głównych ugrupowań partyzanckich B.Rabbani. Na czele delegacji sowieckiej stoi ambasador ZSSR w Afganistanie J. Woroncow oraz uchodzący za zaufanego Gorbaczowa wiceminister spraw zagranicznych ZSSR W. Pietrowskij. Partyzanci domagają się dotrzymania przez ZSSR terminu całkowitego wycofania wojsk sowieckich z Afganistanu. ZSSR domaga się od partyzantów zgody na utworzenie z części Afganistanu prosowieckiej strefy buforowej.

• Benazir Bhutto premierem Pakistanu. 35-letnia Benazir Bhutto została zaprzysiężona 2 grudnia jako premier Pakistanu. Jest ona pierwszą kobietą-premierem w historii islamu (nasz komentarz powyżej).

• ONZ wysłucha Arafata w Genewie. Zgromadzenie Ogólne ONZ postanowiło przenieść sesję Zgromadzenia Narodowego w dniach 13-15 grudnia z Nowego Jorku do Genewy, aby wysłuchać w ramach debaty palestyńskiej przywódcę Organizacji Wyzwolenia Palestyny Y. Arafata. Stany Zjednoczone odmówiły wydania Arafatowi wizy amerykańskiej. Amerykański sekretarz stanu George Shultz powiedział, że decyzja jest ostateczna i nieodwołalna. Według prawa amerykańskiego wiza nie można m.in. przyznać terrorystom, osobom popierającym terroryzm bądź należącym do organizacji, której członkowie podejmują działania terrorystyczne. Departament stanu USA wydał oświadczenie, w którym podkreślił, że Stany Zjednoczone mają dowody iż OWP była uwikłana w czyny terrorystyczne przeciwko obywatelom amerykańskim. Za przeniesieniem sesji Zgromadzenia Ogólnego do Genewy głosowały 154 państwa. Przeciwko były USA i Izrael. Wielka Brytania powstrzymała się od głosu.

• Carlos Salinas de Gortari prezydentem Meksyku. Nowym prezydentem Meksyku został 40-letni ekonomista Carlos Salinas de Gortari. Jego zaprzysiężeniu w dniu 1 grudnia towarzyszyły tysięczne demonstracje uliczne w stolicy kraju Mexico City. Demonstranci domagali się ustąpienia prezydenta i rozpisania nowych wyborów, podkreślając, że wybory z 6 lipca zostały sfałszowane. Do demonstrantów dołączyło około 140 postów z Frontu Narodowo-Demokratycznego. Partia Rewolucji Instytucjonalnej sprawuje władzę w Meksyku nieprzerwanie od 60 lat. Zadłużenie zagraniczne Meksyku wynosi 102 mld dol. Społeczeństwo meksykańskie jest niezadowolone z programu oszczędności wprowadzonego przez poprzedniego prezydenta Miguela de la Madrida, który w ciągu 6 lat spowodował zmniejszenie płac realnych o 50%.

• Pakistan wydał 1 grudnia dwóch dyplomatów indyjskich w odpowiedzi na wydalenie z Indii dwóch dyplomatów pakistańskich. Władze Indii oskarżyły ich o szpiegostwo.

• Na spotkaniu w Brazzaville w dniu 3 grudnia RPA, Angola i Kuba nie zawarły spodziewanego traktatu regulującego niepodległość Namibii i wycofania wojsk kubańskich z Angoli, gdyż strony nie uzgodniły w jaki sposób ma wyglądać weryfikacja wycofania ponad 50 tysięcy żołnierzy kubańskich z Angoli.

• Tysiące ofiar cyklonu w Bangladesz. W ubiegłym tygodniu nad Bangladeszem przeszedł cyklon, który spowodował śmierć co najmniej 1500 osób. 15 tysięcy osób zostało uznanych za zaginionych. Około 2,5 mln osób utraciło dach nad głową. Rząd Bangladeszu zaapelował o pomoc międzynarodową.

• Gorbaczow w Nowym Jorku. 6 grudnia przybył do Nowego Jorku prezydent ZSSR M. Gorbaczow. Towarzyszyli mu minister spraw zagranicznych E. Szewardnadze, wicepremier W. Kamiencow i członek biura politycznego A. Jakowlew. 7 grudnia Gorbaczow wygłosił przemówienie na Forum Zgromadzenia Narodowego ONZ, a następnie spotkał się na obiedzie z prezydentem R. Reaganem oraz prezydentem - elektym G. Bushem.



ECHO-TYGODNIK POLSKI - wydają: Grażyna i Zbigniew FARMUS
Adres pocztowy: 51A Thistle Down Blvd., REXDALE, Ont. M9V 4A6, TEL. 743 - 5706

Redaktor naczelny: Grażyna Farmus; Dyrektor działu reklamy: inż. Zdzisław Wójcik 891-1342; Redaktorzy działów: Świat, Kanada, Polska - Zbigniew Farmus; Czytane między wierszami & Lektury nieobojętne: Karolina Jankowska, Korespondencje z dalekiego Kraju: Bolesław Ślesieński; Poradnia Zaufanie: dr Zofia Bończa; Pokochać kapitalizm: dr Krzysztof Ostaszewski; Horoskop, Kalendarium, korekta: Ewa Rewkowska, Apteka Natury: dr Zofia Górnicka; Współpracują: prof. dr Ewa Brantley, Leszek Szaruga, Waclaw Liebert, dr Tadeusz Pruss, Wojciech Wojnarowicz, Bogusław Rzepecki, Andrzej Stawicki, Lech Jamka, Janusz Pietrus, Adam Tomaszewski, S. Cech, Iwona Majewska, Adela Dymka, Magda, Marek i Koty Czyżyczych.

ADVERTISING RATES: DISPLAY ADS \$7.00 per col.inch. FULL PAGE \$850, HALF PAGE \$350.00
Classified Ads: \$5 (up to 25 words), Job Ads FREE, Special: minimum 3 months' advertising (12 issues) 1 col. 1 1/2 inch \$65.00, 2 cols: 1 1/2 inches \$130.00, 2 x 3 inches: \$260.00, photo extra \$5.00.

SUBSCRIPTION/PRENUMERATA: PÓLROCZNA \$25.00, ROCZNA \$50.00, dla nowo przybyłych wg kolejności zgłoszeń (12 numerów) bezpłatna.

• Izrael odesłał czterech porywaczy sowieckich do ZSSR.

1 grudnia czterech osobników porwało w Ordżonikidze autobus z 30 dziećmi i nauczycielem i zażądało od władz sowieckich kilku milionów dolarów okupu oraz samolotu do Izraela, Pakistanu bądź RPA. Władze sowieckie spełniły żądania porywaczy. 2 grudnia wieczorem samolot sowiecki z 8-osobową załogą i 4 porywaczami odleciał do Izraela. Początkowo sądzono, że grupa porywaczy liczy 5 osób, ale okazało się, że znajdująca się pomiędzy porywaczami kobieta - żona jednego z nich została zabrana jako zakładnik. Porywacze oddali się w ręce władz izraelskich na lotnisku Ben Guriona w Tel Avivie. Władze sowieckie wystąpiły do Izraela z prośbą o ekstradycję porywaczy. Jak powiedział izraelski minister spraw zagranicznych Alon Liel Izrael zdecydował się odesłać porywaczy do ZSSR jako nielegalnych imigrantów co pozwoliło na "skrócenie procesu". Liel podkreślił, że władze sowieckie zgodziły się na izraelski warunek odesłania porywaczy, iż nie zostaną oni skazani na karę śmierci. Generał Dan Shomron, szef sztabu generalnego izraelskich sił zbrojnych określił porywaczy jako "zwykłych kryminalistów chcących zbiec z dużą ilością pieniędzy ze Związku Sowieckiego". 4 grudnia samolot z porywaczami wylądował na lotnisku Szeremietiewo w Moskwie. Władze izraelskie odesłały wraz z nimi 3,300 tys. dolarów okupu. Na konferencji prasowej w Moskwie zastępca szefa KGB W. Ponomariew powiedział, że w całej sprawie najważniejsze były dzieci i władze sowieckie zrobiły wszystko aby je uratować. Ponomariew podkreślił, że negocjatorzy z porywaczami z ramienia KGB otrzymali odpowiednie instrukcje od prezydenta ZSSR M. Gorbaczowa, który wraz z innymi członkami biura politycznego był na bieżąco informowany o przebiegu zajścia. Ponomariew powiedział, że przywódcą bandy porywaczy był kierownik Krasnodaru 38-letni Paweł Jaszki-janc, - zdaniem Ponomariewa - narkoman i recydywista. W trakcie 24-godzinnych negocjacji zażądał on narkotyków, które mu dostarczono. Ponomariew powiedział, że z czwórką porywaczy współdziałało trzech innych mężczyzn. W trakcie negocjacji władze posłużyły się byłą żoną Jaszki-janca, która zaapelowała do niego jako do ojca czteroletniej córki, aby nie zrobił dzieciom żadnej krzywdy. Na skutek tego apelu porywacze uwolnili 19 dzieci. Pod koniec negocjacji porywacze zgodzili się, aby do autobusu przyszedł pułkownik KGB J. Szeremietijew. Odrzucili oni zdecydowanie jego propozycję, że władze sowieckie dadzą im samolot, którym polecą do Finlandii. Stwierdzili, że mogą polecieć wyłącznie do Izraela, RPA bądź Pakistanu jako do państw, które nie mają układu o ekstradycji z ZSSR. W powietrzu wybrali Izrael, sądząc, że w ostatnich wyborach w Izraelu w dniu 1 listopada Izraelczycy wybrali antykomunistyczny rząd.

**MIEDZYKARODOWE
LOTNISKO W TORONTO
BĘDZIE ROZBUDOWANE**

Minister transportu Bernard Bouchard powiedział, że Ottawa zbada problem wybudowania czwartego pasa startowego i zwiększenia liczby godzin działalności Portu Lotniczego im. Lestera Pearsona w Toronto. Z roku na rok przybywa pasażerów i samolotów, które obsługuje lotnisko. Z roku na rok pogarsza się obsługa, wydłużają się kolejki do odprawy bagażu, kolejki samolotów oczekujących na wolny pas startowy, kolejki do taksówek. Lotnisko było zbudowane z myślą o obsłudze 12,5 mln podróźnych rocznie. Obecnie "przewala" się przez nie rocznie już 20 mln pasażerów.

**ILE CZASU SPĘDZAJA
KANADYJCZYCY
PRZED TELEWIZORAMI?**

Kanadyjski Urząd Statystyczny podał, że Kanadyjczycy przeciętnie spędzają 24 godziny tygodniowo oglądając telewizję. Kobiety 35,5 godziny, nastolatki 19,2 godziny, a dzieci w wieku 2-11 lat 21,4 godziny.

**APEL RCMP O POMOC
W ROZWIĄZANIU
TAJEMNICY ZAMACHU
TERRORYSTYCZNEGO NA
SAMOLOT AIR INDIA**

Szef RCMP Norman Inkster zaapelował do społeczności wschodnioindyjskiej w Kanadzie o udzielenie pomocy w wyjaśnieniu tajemnicy zamachu bombowego na samolot Air India w 1985 roku. Samolot ten lecąc z Toronto i Montrealu do New Delhi spadł po wybuchu podłożonej na pokładzie bomby do Oceanu Atlantyckiego u wybrzeży Irlandii. W katastrofie poniosło śmierć 329 osób. Inkster podkreślił, że w Kanadzie są ludzie, którzy wszystko wiedzą o zamachu. Zaznaczył, że śledztwo w tej sprawie jest nadal sprawą dla RCMP priorytetową.

**SAD W ALBERCIE ORZEKA
PRZEKAZANIE
OSKARZONEGO O SERIE
MORDERSTW OBYWATELA
AMERYKAŃSKIEGO DO USA**

Sąd prowincjonalny w Edmonton orzekł, że Charles Ng oskarżony w USA o popełnienie 12 morderstw na tle seksualnym w Kalifornii powinien zostać przekazany Stanom Zjednoczonym by stanąć przed amerykańskim sądem. Jednakże obrońca 27-letniego Nga zapowiedział wniesienie apelacji. Sprawa może powędrować aż do Sądu Najwyższego i jak przewidują prawnicy wszystko wskazuje, że pociągnie się przez lata. Ng odsiadywał w Kanadzie wyrok 4 i pół roku więzienia za popełnienie rabunku z bronią w ręku. Do Kanady przybył nielegalnie w 1985 roku. Kanadyjsko-amerykański układ z 1976 roku o ekstradycji daje Kanadzie prawo odmowy odesłania do Stanów Zjednoczonych osoby poszukiwanej przez USA jeśli grozi jej w Stanach Zjednoczonych wyrok śmierci.

**LIBERAŁOWIE CHCIELI
POMOCY TRUDEAU
W OSTATNICH DNIACH
KAMPANII WYBORCZEJ**

Tom Axworthy, były osobisty sekretarz premiera Kanady Trudeau powiedział, że 18 listopada, na trzy dni przed wyborami, przedstawiciele Partii Liberalnej zwrócili się do niego z prośbą, aby były wieloletni premier Kanady Pierre Trudeau pomógł im w kampanii wyborczej w Quebecu, ukazując się publicznie bądź nawet apelując o głosowanie na liberałów. Axworthy podkreślił, że Partia Liberalna nie złożyła żadnej formalnej prośby. Dodał także, iż odmówił co skądinąd było łatwe, gdyż sprawa była całkiem żywiołowa, a udział w kampanii musi być dobrze zorganizowany i zaplanowany. Według senatora Ala Grahama Trudeau oświadczył, że byłby skłonny wziąć udział w kampanii wyborczej, pomagając liberałom, gdyby został o to osobiście poproszony przez Turnera. Zdaniem Grahama nigdy to nie nastąpiło.

**15-LAT WIEZIENIA
DLA FRYZJERA**

56-letni fryzjer Gilbert Jordan został skazany przez sąd w Vancouver na 15 lat więzienia za spowodowanie śmierci 27-letniej Indianki Vanessy Buckner. Przyczyną jej śmierci było spożycie nadmiernej ilości alkoholu, do czego zachęcał ją Jordan. Jordan był podejrzany także o spowodowanie śmierci w takich samych okolicznościach jeszcze 7 innych kobiet, ale z powodu niewystarczających dowodów winy nie został formalnie oskarżony. Skazując Jordana sędzia John Bouck powiedział, że z "przedstawionych dowodów wynika, iż Jordan był osobnikiem polującym na seks z tubylkami - a następnie odczuwał perwersyjną satysfakcję, obserwując je jak upijały się do nieprzytomności".

**PRZECIĘTNY DOCHÓD
RODZINY W ONTARIO -
\$48,967**

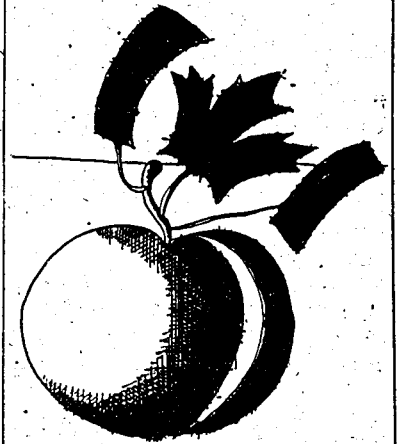
Kanadyjski Urząd Statystyczny podał, że w 1987 roku najwyższy przeciętny dochód w Kanadzie dla rodziny miało Ontario - \$48,967 rocznie. Przeciętny dochód rodziny kanadyjskiej wynosił 43 604 dol. i wzrósł o 1,3% w porównaniu z rokiem 1986. Przeciętny dochód rodziny w Albercie - \$44 388, Brytyjskiej Kolumbii - \$42 639, Quebecu - \$40 113, Manitobie - \$39 709, Saskatchewan - \$39 119, Nowej Szkocji - \$38 141, Nowym Brunzwicku - \$35 231, Wyspie Księcia Edwarda - \$34 792, Nowej Fundlandii - \$33 710.

Przeciętny dochód rodzin tylko z matką wynosił \$18 945, a z dwoma rodzicami \$48 650. Rodziny, w których pracowali oboje rodzice, miały przeciętny dochód - \$62 117, a rodziny w których pracował tylko jeden małżonek - \$34 996. Najwyższy przeciętny dochód miały rodziny, w których przynajmniej jeden z rodziców miał wyższe wykształcenie - \$63 608. 30% takich rodzin miało przeciętny dochód od \$75 000 w górę.

W 1987 roku 3 535 000 Kanadyjczyków należało do rodzin o niskim dochodzie - takich w których co najmniej 58,5% dochodu wydaje się na jedzenie, mieszkanie i ubranie.

**NATO WZYWA KANADĘ
DO ZWIEKSZENIA WKŁADU
W OBRONNOŚĆ SOJUSZU
ATLANTYCKIEGO**

Opublikowany w Brukseli raport NATO stwierdza, że Kanada przeznaczająca tylko 2,2% swego dochodu narodowego na obronność, co jest jednym z najniższych wkładów w obronność Sojuszu Atlantyckiego. Raport wzywa Kanadę do większego wysiłku na rzecz obronności państw należących do sojuszu. Minister obrony Kanady Perrin Beatty stwierdził, że NATO powinno uznać ostatnie wysiłki Kanady na rzecz zwiększenia kanadyjskich zdolności obronnych jako wkład do zwiększenia zdolności obronnych całego Paktu Atlantyckiego.



KANADA

**POBIERANIE ODCISKÓW
PALCÓW ZGODNE
Z KONSTYTUCJĄ**

Sąd Najwyższy uznał jednoznacznie, że pobranie przez policję odcisków palców od podejrzanego, który nie został jeszcze skazany nie jest inwazją prywatności gwałcąca konstytucyjne prawa obywatela do życia, wolności i bezpieczeństwa. Uzasadniając orzeczenie sędzia Gerard La Forest stwierdził, że osoba zaarrestowana w sposób zgodny z prawem na podstawie zasadnych podejrzeń nie ma prawa nie oczekiwać poważnej utraty własnej prywatności. Orzeczenie Sądu Najwyższego obaliło orzeczenie wydane przez Sąd Apelacyjny Saskatchewan, który orzekł, że pobranie odcisków palców od osoby, która nie została skazana jest przestępstwem. Policja na terenie całego kraju okazała zaskoczenie z powodu orzeczenia stwierdzając, że pobieranie odcisków palców jest kluczowe w walce z przestępstwami. Sąd Apelacyjny Saskatchewan wydając swe orzeczenie stwierdził, że pobranie odcisków palców rani godność człowieka, który może się okazać całkowicie niewinny. La Forest podkreślił, że dobro publiczne wymaga, aby w pewnych sytuacjach ograniczyć w uzasadniony sposób wolność jednostki poddając ją niesmacznej procedurze.

**AKWARIUM
DLA ETOBICOKE**

W dzielnicy Toronto Etobicoke nad jeziorem Ontario zostanie wybudowane kosztem 58,8 mln dol. gigantyczne akwarium, w którym będzie można obejrzeć florę i faunę Kanady oraz niektóre okazy flory i fauny z tropiku jak i z Antarktydy. Akwarium ma być ukończone w 1992 roku. Władze Etobicoke przewidują, że rocznie będzie je odwiedzać około 1 mln turystów.

**ECHO zmienia wkrótce szatę graficzną,
stronę tytułową, krój czcionek.
Planujemy dalsze zmiany.
Oto pierwszy projekt winiety ECHA.**

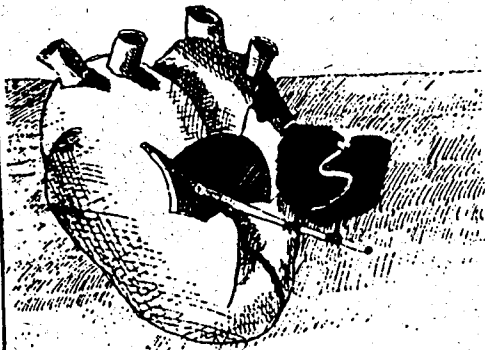
ECHO

NIEZALEŻNY TYGODNIK POLSKI

**POLISH
STUDIO**

POLSKI PROGRAM TELEWIZYJNY
on CITY TV
KANAL 57, KABEL 7
w każdą sobotę o godz. 11 rano
WŁAŚCICIEL - 755592 ONTARIO LIMITED
ZYGUNT PRZETAKIEWICZ, TEL. 534-7788
PRODUKCJA - TADEUSZ LIS, TEL. 747-9883
ADRES: POLISH STUDIO
616 SHERLOCK HOMES REAL ESTATE INC.
431 RUNCESVALLES AVE., TORONTO M6R 2N3

POLSKA



• KRONIKA •

• PRZEWODNICZĄCY Solidarności Lech Wałęsa oświadczył, że wzrastają szanse na doprowadzenie do rozmów okrągłego stołu w następstwie jego debaty telewizyjnej z przewodniczącym OPZZ Alfredem Miodowiczem. Wałęsa wypowiedział opinię tę na wiecu w dniu 5 grudnia na Uniwersytecie Gdańskim z udziałem tysięcy studentów. Na wiecu tym, ocenił pozytywnie zgodę władz na tę publiczną rozmowę. • 1 GRUDNIA OPZZ wydało komunikat, w którym uznano za błędną decyzję premiera F. Rakowskiego o zamknięciu Stoczni Gdańskiej. • PAPIEŻ Jan Paweł II przyjął 5 grudnia na prywatnej audiencji ministra spraw zagranicznych Bułgarii P. Mladenowa. Rzecznik Watykanu poinformował, że podczas spotkania, które trwało 20 minut omawiano sprawę gwarancji wolności wyznania dla katolików. Rzecznik dodał, że spotkanie odbyło się w ramach normalnych kontaktów jakie Papież utrzymuje z władzami świeckimi. Ma się ono również - według rzecznika - przyczynić do odprężenia. Wizyta ministra Mladenowa we Włoszech jest pierwszą na tak wysokim szczeblu wizytą składaną przez polityka bułgarskiego od roku 1982. Stosunki włosko-bułgarskie uległy wówczas zamrożeniu jako wynik oskarżeń o współudział Bułgarów w zamachu na Papieża w roku 1981. W ubiegłym roku stosunki te powróciły do normy. • PRZEWODNICZĄCA Społecznej Fundacji Solidarności Robotniczej dr Zofia Kuratowska powiedziała 5 grudnia, że jak dotąd nie zaszło nic nowego jeśli chodzi o rejestrację fundacji. Ale są jak się wyraziła pewne oznaki, które mogą wróżyć dobrze na przyszłość. Nowa minister zdrowia i opieki społecznej Izabela Płaneta-Matecka wyraziła duże zainteresowanie dla spraw fundacji. Nie poczyniła jednak żadnych obietnic. Było to - jak się wyraziła pani Kuratowska - zainteresowanie życzliwe, co potwierdził John Davies, ambasador Stanów Zjednoczonych w Polsce po rozmowie na temat fundacji z ministrem Matecką. Pani Matecka użyła rzekomo określenia, że trzeba przede wszystkim mówić o zdrowiu ludzkim, a nie o polityce. Pani Kuratowska wyraziła nadzieję, że minister Matecka poprze starania Fundacji o rejestrację. • PAPIEŻ Jan Paweł II przyjął 5 grudnia w Watykanie rektora Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego biskupa Jana Śrutkę. Biskupowi towarzyszyli inni przedstawiciele uniwersytetu. • OD 1 stycznia przyszłego roku tytułem eksperymentu w jednym z województw w Polsce mają zostać zniesione kartki na mięso i jego przetwory. Poinformował o tym 6 grudnia rzecznik rządu PRL Jerzy Urban. Powiedział on także, że władza podejmuje kroki do zniesienia reglamentacji w całym kraju. Według Urbana rząd rozważa także możliwość zniesienia od nowego roku reglamentacji benzyny. • RADIO Watykan powiadomiło 6 grudnia o zakończeniu 4-dniowej wizyty w Moskwie zastępcy sekretarza Episkopatu Polski biskupa Jerzego Dąbrowskiego. W komunikacie radia watykańskiego stwierdzono, że powodem pobytu biskupa

Ciąg dalszy ze str. 1

munistycznego są stracone, gdy tymczasem, "wystarczy rok niepokoju - jak się wyraził - rok niepokoju tylko, żebyśmy zostali naprawdę przy gołych półkach. Ja nie posądzam o to, że to zrobiła Solidarność, ale uważam, że był to ruch, który był w stanie opanować całą sytuację w '81 roku zarówno na tak, jak i nie, jak i na spokoj, jak i niepokój. Natomiast wszystko się wymknęło z ręki.

I biorąc pod uwagę tę lekcję, uważam, że nasze założenia - jeden związek w jednym zakładzie pracy, są bardzo zasadne i nie zasadne ze spektakularnych naszych interesów, tylko również dają wielką szansę całej ekipie mądrych ludzi, doświadczonych działaczy, którzy są wokół pana skupieni. Dziękuję bardzo" - zakończył Miodowicz.

WAŁĘSA

Następnie głos zabrał Wałęsa.

Przewodniczący Solidarności powiedział na wstępie, że cieszy się z tego spotkania i dziękuje wszystkim tym, którzy przez te 7 lat nie zwątpili. Mówił, że nie jest czas na zabawę w wyliczanki codziennych kłopotów, mankamentów itp. po to, aby się wzajemnie obciążać. Podkreślił, że nastał czas zastanowienia się poważniejszego nad obecnym stanem i przyczynami, które do tego

doprowadziły. "W '80 roku, w '81, moim zdaniem nie było możliwości, które proponowała Solidarność. Przede wszystkim, jak kiedyś powiedziałem, może niezbyt poważnie, że Breżniew żył o 2 lata za długo. Natomiast dzisiaj wydaje się, że są takie możliwości. Ale z tych możliwości nie korzystamy. To, co robimy jest w dalszym ciągu ratowaniem modelu, czy końcówki modelu stalinowskiego. Przecież sam fakt dzisiejszego spotkania mówi dość jasno i prosto. Nic z tych żądań czy życzeń mojej strony, moich życzeń, nie zostało spełnione. Pan, człowiek KC mógł sobie pozwolić na spotkanie, o które ja prosiłem 7 lat. Pan mógł dyktować warunki, natomiast ja nie mogłem żadnego warunku postawić. Musiałem tu przyjść, aby nie popaść w jeszcze trudniejszą sytuację. Ale powtarzam: my mamy się zbliżyć. Ma pan tu rację. Tu wyliczanki, czy

kłótnie nasze do niczego nie prowadzą. Ale jesteśmy gotowi, jak wiele razy mówiliśmy i mówiłem; jesteśmy gotowi na wielkie kompromisy. Jesteśmy gotowi na wielkie wyrzeczenia. Natomiast nie można nie zauważać rzeczy najistotniejszych. Przecież to nie przypadek, że wszystkie kraje nasze mają podobną sytuację. Czas wreszcie zastanowić się dlaczego?"

Wałęsa odpowiedział, że powód leży w tym, iż istnieje monopol w sprawach politycznych, związkowych, ekonomicznych. To ten monopol widzi sprawę tak, że "jak jest jeden dyrektor, jedna partia w zakładzie, to i jeden związek. Nic śmieszniejszego - kontynuował Wałęsa - wymyślić nie można. Proszę pana, oczywiście teren zakładu pracy nie powinien stawać się areną walki politycznej, powinien być odpolityczniony i tak jak odpolityczniony w pracy, tak i odpolityczniony w zarządzaniu".

ROMUALD SZEREMETIEW

RÓWNIA POCHYŁA

Stanisław Cat-Mackiewicz powiedział niegdyś, że komuniści interesują się zdradą, ale nie zajmują się los zdradcy. Innymi słowy człowiek spełniający ich oczekiwania przestaje im być potrzebny. Jego postępek, odebrany przez otoczenie jako akt zdrady, niszczy go całkowicie w oczach zwolenników. A bez tego poparcia jest kimś bez znaczenia, z kim komuniści nie muszą się liczyć.

Na przestrzeni 40-lecia PRL było wielu uczciwych ludzi, którzy szczerze pragnęli porozumienia z komunistami rządzącymi naszym krajem. Każdy z nich z osobna był przekonany, że właśnie jemu uda się. Właśnie jemu dane słowo zostanie dotrzymane. I zawsze okazywało się, że mieliśmy do czynienia z kolejnym oszustem ze strony partii komunistycznej.

Józef Stalin przedstawił szczerze o co chodzi. Zawierając porozumienie - mówił Stalin - należy pamiętać, iż ma to być alians "żelaznego garnka" (komuniści) z "garnkami glinianymi" (sojusznicy). Wszystkie garnki należy włożyć do jednego worka i mocno potrząsnąć. Z sojuszników komunistów mają zostać skorupy. W dziejach PRL dobrym przykładem ilustrującym zalecenie sowieckiego dyktatora są losy Polskiego Stronnictwa Ludowego i Stanisława Mikołajczyka.

Z niepokojem spoglądam na poczynania Lecha Wałęsy, który od dawna zabiega o porozumienie z komunistami. Bez trudu można dostrzec, jak ci ostatni wykorzystują starania przewodniczącego "Solidarności" i usiłują go przerobić na "gliniany garnek". I jak to się im udaje!

Od grudnia 1981 roku władze PRL usiłowały wyeliminować Wałęsę z życia politycznego kraju. Propaganda komunistyczna twierdziła, że jest on "osobą prywatną" bez znaczenia, byłym przew. NSZZ "Solidarność". Kimś, z kim władze nigdy nie będą rozmawiały.

Ostatnio wszystko uległo zmianie. Wałęsę ta sama propaganda, i ten sam rzecznik rządu PRL, nazywają "wpływową osobistością". Wałęsa trafił do gabinetu szefa MSW i to nie

jako przesłuchiwany, ale jako partner dialogu i porozumienia przy "okrągłym stole". Pojawił się też w telewizji, występując wspólnie z członkiem Politbiura PZPR i szefem OPZZ Miodowiczem.

Otoczenie Wałęsy i on sam odbierają te zmiany jako ogromny sukces. Komuniści wycofali się i musieli uznać autorytet Lecha - dowodzą doradcy przewodniczącego "Solidarności". Myślę, że jest odwrotnie. Nie jest to odwrót "czerwonego", ale metoda na zniszczenie Wałęsy. A nawet zamiar wykorzystania jego pozycji i popularności w świecie dla wzmocnienia upadającego komunizmu w PRL.

Reżim zdał sobie sprawę, że nie będzie w stanie zniszczyć "Solidarności" stosując przemoc. Co więcej, im częstsze były ataki na Wałęsę, tym większy jego prestiż i znaczenie w społeczeństwie. Przy tej metodzie władze komunistyczne wyraźnie przegrywały.

Wałęsa jednak nie odpowiadał wrogością. Stałe deklarował chęć porozumienia z rządem. Usiłował odpierać stawiane mu zarzuty. Starał się dowiedzieć, iż może być godnym zaufania partnerem dla Jaruzelskiego.

Władze PRL zabrnęły w ślepią uliczkę. Nie mogą liczyć na pomoc finansową Zachodu, jeżeli nie wylegitymują się porozumieniem z przewodniczącym "Solidarności". Z drugiej strony Wałęsa, silny poparciem związkowców, nie zgodzi się na fikcję takiego porozumienia.

Jak się wydaje, ludzie kierujący PZPR należeli wyjście z tej niekorzystnej sytuacji. Ustępstwa władz wcale nie muszą być wielkie, jeżeli Wałęsa straci na znaczeniu w Polsce. Dla Zachodu będzie przecież nadal wiarygodnym dowodem "liberalizacji" PRL, a że społeczeństwo nie będzie go popierało, to tym lepiej dla komunistów.

Obserwowałem zachowanie Wałęsy w czasie strajków sierpniowych 1988 r. Widać było jego niezdecydowanie. Obawę, aby nie uczynić nic takiego, co w oczach władz by mu zaszkodziło, np. zabroniono strajkującym zajęcia drukarni i radiowęzła. Widziałem też zabiegi różnych emisariuszy

strony rządowej namawiających do "umiaru". I widziałem też straszliwy spadek autorytetu Wałęsy wśród robotników, gdy wygasł on strajki w zamian za mgliste obietnice rozmów z władzami. To wtedy padły zarzuty zdrady!

W listopadzie 1981 r., siedząc w więzieniu na ul. Rakowieckiej, pisałem w artykule dla gazety niezależnej, że "Solidarność" nie musi bać się przemocy i represji. Ideały Sierpnia będą zagrożone tylko w jednym przypadku, gdy ludzie uosabiający dążenia Polaków zapomną o nich i zaczną zabiegać o uznanie władz PRL. Lata po stanie wojennym dowiodły, że nie pomyliłem się pisząc te słowa. Z tym większym niepokojem obserwowałem, jak w wypowiedziach władz "Solidarności", w prasie związkowej, z upływem czasu było coraz mniej wesoła do społeczeństwa, a coraz więcej ofert pod adresem władz.

Komuniści wyciągnęli wnioski. Propaganda PZPR od ataków przechodzi do wychwalania Wałęsy. Nie muszą tłumaczyć jakie to będzie miało następstwa. Komuniści chcą zniszczyć "Solidarność" za pomocą "dialogu".

Lech Wałęsa wszedł na równię pochyłą ustępstw. Jeżeli nie zatrzyma się, jeżeli nie cofnie, może to mieć dla niego skutki opłakane. Czy tylko dla niego?



MIODOWICZ 8:2"

Wałęsa zwrócił uwagę w tym kontekście na szkodliwość istnienia nomenklatury.

Pluralizm - podkreślił Wałęsa - sprawdził się na całym świecie. Wszędzie tam, gdzie został wprowadzony.

Dlatego - wnioskuje Wałęsa - "powinniśmy zastanowić się w jakiś sposób w Polsce, w tej sytuacji, w której się znaleźliśmy, w jaki sposób w Polsce spróbować wprowadzić systemy, które wszędzie w świecie się sprawdziły. I w związku z tym, na te tematy, tematy główne, powinna być nasza rozmowa i te tematy główne powinniśmy starać się rozwiązywać. Problem, którego pan nie poruszył, a ja poruszę, problem okrągłego stołu. Byliśmy, jesteśmy gotowi do rozmów, jak powiedziałem, do kompromisu. Ale przecież, takie stwierdzenie jak pluralizm tak, a jeden związek w zakładzie pracy - nie, rozbiło tę koncepcję. Powiedzieliśmy i mówimy. Strajki ostatnie i przedostatnie - "Nie ma wolności bez Solidarności". Choćby była to mała siła, choćby była nieduża, to jednak jest w każdym zakładzie, jest i musi być w sposób proporcjonalny zauważona i musi mieć możliwość realizowania swoich tak obronnych jak i życiowych spraw. I dlatego nieuwzględnienie tego wszystkiego powoduje taką sytuację jaką mamy. W związku z tym, jeśli chce pan poważnie traktować i porozumienie i zrozumienie, to nie dyskutujemy czy potrzebny jest związek Solidarność, tylko jak go uruchomić, w jaki sposób. Ponieważ przejście do pluralizmu może powodować destrukcję i anarchię. Zastanówmy się jak to zrobić, aby tych rzeczy nie było. Natomiast nie zastanawiamy się nad potrzebą pluralizmu. Myślę, że tytułem wstępu to by wystarczyło".

POLEMIKA

W polemice, która nastąpiła po wstępnych przemówieniach, Wałęsa wezwał do jak najszybszego nawiązania rozmów między rządem i Solidarnością. Zwrócił uwagę, że chce pozostać sobą i nie będzie przychodził na kolana do związku, którego nie uznaje za ZSSR są dalej podnieśli niż w Polsce i wręcz zaatakował władze za to, że próbują ratować resztki stalinizmu. Stwierdził ponownie, że nie ma wolności bez Solidarności. Zarzucił także Miodowiczowi przynależność do biura politycznego rządzącej partii, co stoi w sprzeczności z jego zadaniami przywódcy związkowego i wezwał go do tego, aby okazał się mężczyzną i przyznał, że Polska potrzebuje Solidarności.

Podczas polemiki Wałęsa zaproponował także, aby debaty były kontynuowane z udziałem ekspertów z obydwu stron.

Na uwagę Miodowicza, że jest jakiś postęp skoro do debaty doszło, Wałęsa odpowiedział, że nie należy chodzić piechotą, gdyż inni od dawna poruszają się już samochodami i to nie sami, ale zabierając innych ludzi.

PO DEBACIE

W powszechnej opinii obserwatorów debaty, Wałęsa odniósł przytłaczające zwycięstwo nad Miodowiczem. Anonimowo przyznało to także wielu przedstawicieli władz partyjnych i państwowych. Jeden z nich powiedział, że Wałęsa wygrał z Miodowiczem 8:2.

Rzecznik Solidarności Janusz Onyszkiewicz w wywiadzie dla amerykańskiej stacji telewizyjnej ABC powiedział, że debata miała olbrzymie znaczenie moralne i mobilizujące dla społeczeństwa polskiego. Pokazała na masową, ogólnokrajową skalę Polakom, że Solidarność żyje, ma koncepcje i propozycje, że walczy. Dowiodła także, że Lech Wałęsa atakowany przez lata przez propagandę komunistyczną jako człowiek przeciętny, jako człowiek nakręcany przez innych jest przywódcą związkowym z prawdziwego zdarzenia.

Wysoko oceniono także sens debaty oraz jej skutki RWE. W komentarzu pióra Aliny Grabowskiej czytamy:

"Tak więc na pytanie co się zmieniło po śródowym wieczorze, odpowiedź brzmi: nastąpił efekt psychologiczny, ludzie podnieśli głowy, potwierdzili swoje sądy, jeszcze raz spostrzegli, że w tych sądach nie są osamotnieni. Mogli się przekonać, że nadal funkcjonuje rozpadnięty system odniesienia, który się rozpadł mimo stanu wojennego i degrengolady cywilizacyjnej kraju. To będzie miało dalekosieźne skutki społeczne".

A w innym miejscu Grabowska pisze, że na skutek debaty telewizyjnej "Lech Wałęsa w ciągu 45 minut odzyskuje pozycję przywódcy bezkonkurencyjnego i cieszącego się poparciem ogromnej większości społeczeństwa. Można sobie wyobrazić zawód jaki odczuwają w tej chwili najwyższe czynniki partyjno-państwowe. Wszystko potoczyło się odwrotnie niż sobie po tym pokazie obiecywali".

ROMUALD SZEREMIETIEW W KANADZIE

W niedzielę, 4 grudnia na zaproszenie PCAG do Kanady przybył znany działacz opozycji niepodległościowej, rzecznik nieprzejednanego, konspiracyjnego działania, związany z Polską Partią Niepodległościową - Romuald Szeremietiew.

Legendarny współtwórca KPN, aresztowany po raz pierwszy w 1978 roku, odsiadywał wielokrotnie kary więzienia. Znany z błyskotliwej inteligencji i poczucia humoru, nie stracił ducha nawet, gdy władze pozbawiły go możliwości wykonywania zawodu prawnika i pracy.

Szeremietiew urodził się w 45 roku, jako syn rosyjskiego arystokraty-emigranta i

Polki. Ojca Szeremietiewa zamordowali Sowieci. Po wojnie mieszkał w Legnicy, w Warszawie i w Lesznie w województwie poznańskim, gdzie mieszka i działa do dziś.

Romuald Szeremietiew spotka się z torontońską społecznością po Mszy za Ojczyznę w kościele św. Teresy w Toronto, w dniu 11 grudnia. Będzie też na demonstracji pod konsulatem PRL 13 grudnia. Odwiedzi kilka ośrodków emigracyjnych w Kanadzie i USA.

W pierwszych dniach gościł w redakcji Echa. Poprosiliśmy go o skomentowanie debaty Wałęsa-Miodowicz. Tekst str. 4.

WAŁĘSA DOSTAJE PASZPORT NA WYJAZD DO PARYŻA

Przewodniczący Solidarności Lech Wałęsa odebrał 5 grudnia paszport na wyjazd do Paryża. Został on zaproszony przez prezydenta Francji F. Mitteranda na obchody 40 rocznicy podpisania Powszechnej Deklaracji Praw Człowieka ONZ.

Lechowi Wałęsie będzie towarzyszył - zgodnie z jego życzeniem - doradca Solidarności profesor Bronisław Geremek, władający biegle językiem francuskim. Profesor Geremek złożył podanie o paszport 5 grudnia, a 6 grudnia go otrzymał. Poprzednio w 5 kolejnych przypadkach nie otrzymał zezwolenia na wyjazd za granicę.

Lech Wałęsa ma przebywać we Francji 3 dni, między 9 a 11 grudnia.

Jak powiedział w wywiadzie dla RWE 5 grudnia prof. Geremek, oprócz programu oficjalnego związanego z obchodami 40 rocznicy podpisania Powszechnej Deklaracji Praw Człowieka ONZ, Lech Wałęsa spotka się także z przywódcami central francuskich związków zawodowych, z którymi, jak się wyraził B. Geremek, Solidarność współpracuje i wobec których ma oczywisty dług wdzięczności, a jednocześnie z którymi wiąże ją wspólne i jednocześnie praw, solidarności i wolności związkowych. Geremek powiedział, że Wałęsa nie uda się do Lourdes, pomimo tego, że wizyta w Lourdes jest od dawna jego marzeniem. Geremek wyjaśnił to tym, że trzydniowy pobyt we Francji jest za krótki, aby w napiętym programie Wałęsy znalazł się czas na odwiedzenie Lourdes. Geremek wyraził także opinie, że przewodniczącemu "Solidarności" będzie, obok niego w podróży do Francji, towarzyszył także Andrzej Wielowieyski (przypomnijmy, że A. Wielowieyski gościł we wrześniu w Kanadzie, a "Echo" zamieściło z nim obszerny wywiad w nr 50). W Paryżu Wałęsa spotka się także m.in. z Andriejem Sacharowem i jego żoną Jeleną Bonner oraz z Larissą Bogoraz, żoną pisarza Marczenki, który zmarł przed trzema laty w łagrze sowieckim.

Prof. Geremek podkreślił, że Wałęsa jest bardzo rad, że będzie miał możliwość osobistego spotkania z Andriejem Sacharowem i innymi przedstawicielami środowisk demokratycznych ze Związku Sowieckiego oraz innych krajów.

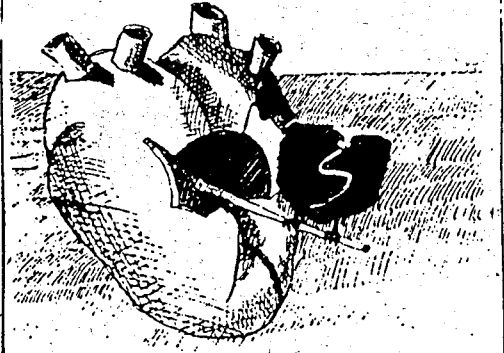
Powiedział on także, że fakt iż Wałęsa został zaproszony przez prezydenta Francji gwarantuje niejako, że nie będzie żadnych niespodzianek przy powrocie do kraju. Wcześniej niepewność jak będzie w powrocie do kraju była źródłem niepokoju i kłopotowała decyzje w sprawie podróży Wałęsy za granicę.

Geremek wyraził się, że spotkanie Wałęsy ze środowiskami we Francji, które udzieliły i udzielają Solidarności olbrzymiej pomocy, będzie miało swoją wymowę polityczną.

W wywiadzie dla francuskiego dziennika France Soir przewodniczący Solidarności zastrzegł, że warunkiem jego podróży do Francji jest wyrażenie przez władze PRL zgody na udział w uroczystościach także jego doradców: profesora Bronisława Geremka i Andrzeja Wielowieyskiego.

W sobotę 10 listopada Lech Wałęsa ma się spotkać z grupą przywódców związkowych spoza Francji. Wśród nich ma być John Vanderveken - sekretarz generalny Międzynarodowej Konfederacji Wolnych Związków Zawodowych, Norman Willis - sekretarz generalny TUC z Wielkiej Brytanii oraz Lane Kirkland z amerykańskiego AFL-CIO.

POLSKA



• KRONIKA •

Dąbrowskiego w Moskwie było zaniepokojenie sprawą potrzeb religijnych zatrudnionych tam 5 tysięcy Polaków i dalszych 40 tysięcy przybywających co roku z wizytą, a także losom sowieckich katolików w ZSSR. Przypomniano, że wizyta ta nastąpiła po oficjalnych i pasterskich rozmowach jakie przeprowadził w ZSSR w czerwcu i wrześniu Prymas Polski kardynał Józef Glemp. Redaktor naczelny "Trybuna Ludu" Jerzy Majka, członek KC PZPR w komentarzu redakcyjnym wyraził się z uznaniem o Wałęsie komentując przebieg debaty telewizyjnej Wałęsa-Miodowicz. Majka stwierdził, że "przewodniczący Solidarności Lech Wałęsa jest godnym szacunku rzecznikiem porozumienia narodowego". Do tej pory od stanu wojennego środki masowego przekazu kontrolowane przez PRL określały Wałęsę jako obywatela, jako osobę prywatną bądź jako pana Wałęsę. • Z REGIONALNEJ Komisji Wykonawczej na Śląsku nadeszły informacje o dalszych represjach po manifestacjach jakie odbyły się w ostatnich dniach we Wrocławiu. Najwięcej represje dotknęły uczniów, uczestników manifestacji młodzieżowej 25 listopada. I tak Krzysztof Łosiński otrzymał grzywnę w wysokości 16 tysięcy złotych, Tomasz Kruszcowski 41 i pół tysiąca, Artur Dworakowski także 41 i pół tysiąca złotych. Grzegorz Gromadę, który otrzymał grzywnę 36 tysięcy straszono na komisariacie pobiciem, gdy zgłosił się po tekst orzeczenia. 29 listopada odbyły się kolegia 4 osób zatrzymanych po manifestacji pod hasłem "Solidarność Wrocławia z Solidarnością Gdańską" jaka miała miejsce 27 listopada. Zatrzymani zostali: Radosław Gawlik, inżynier, członek Regionalnej Komisji Wykonawczej Dolnego Śląska, Robert Mauer i Jacek Janik z zajezdni MPK oraz pracownik elektrociepłowni, Maciej Furmanek. Trzech ostatnich Służba Bezpieczeństwa wyciągnęła z tramwaju po zakończeniu manifestacji. Skuto ich kajdanami i przewieziono na komisariat przy ulicy Pionierskiej. Stając przed kolegium nie mieli możliwości żadnego kontaktu z obrońcą ani powołania świadków obrony. Wobec wszystkich orzeczono wysokie grzywny.

• PO RAZ pierwszy w PRL założy się w bieżącym roku 150 tysięcy nowych telefonów, które mają być włączone do sieci na terenie całego kraju. Nowe centrale telefoniczne zostały wybudowane w Miliczu i Szydłowcu, ponadto rozbuduje się już istniejące w Katowicach, Słupsku-Zatorze, Poznaniu-Ratajach, Łodzi-Retkini, Białymstoku na Antoniu i w Sanoku.



W POCZUCIU ODPOWIEDZIALNOŚCI ZA KRAJ ...

DLA ECHA

Wywiad z ANTONIM TOKARCZUKIEM na temat "okrągłego stołu"

ANTONI TOKARCZUK jest obecnie członkiem Krajowej Komisji Wykonawczej, reprezentując w niej region bydgoski. Do czasu stanu wojennego pełnił funkcję sekretarza prezydium Komisji Krajowej NSZZ "Solidarność". Wraz z wprowadzeniem stanu wojennego internowany wraz z 16-tką czołowych działaczy "S", którym przygotowywano proces o "obalenie ustroju siłą". Opuścił więzienie wraz z zakończeniem procesu internowań w Polsce. Skończył studia na Katolickim Uniwersytecie Lubelskim w dziedzinie socjologii. Nadal je kontynuuje na studium doktorskim w temacie zagadnień związkowych. Siostrzeniec charyzmatycznego biskupa przemyskiego Ignacego Tokarczuka. W "cywilu" jest dyrektorem spółki marketingowej w Bydgoszczy. Wielu zalicza go do umiarkowanych działaczy związkowych skupionych wokół Wałęsy. Nie przeszkadzało to władzom, by go wielokrotnie zatrzymywać w miejscowym areszcie.

1. W telewizji natrętnie pokazuje się okrągły stół z pięćdziesięcioma krzesłami, pusty zresztą tak jak wszystkie inne polskie stoły. Co stoi na przeszkodzie aby wokół niego skupili się rozmówcy?

- Nie będę mówił o tych podnoszonych przez władze zastrzeżeniach, które są tylko pretekstami. Faktycznym powodem odwołania, czy wręcz zaniechania tej inicjatywy jest brak woli ze strony władz - legalizacji

"Solidarności". Potwierdza to oszczercza kampania propagandowa, oficjalne wypowiedzi Jaruzelskiego i innych przedstawicieli władz, niezaniechanie represji mimo deklaracji wobec strajkujących latem robotników. A już decyzja o likwidacji stoczni gdańskiej potwierdziła najgorsze obawy. Nie chcę twierdzić, że "okrągły stół" to już historia czy raczej nie rozegrana karta naszej historii. Być może władza uzna, że nie udało się jej przerzucić odpowiedzialności za zaprzaczenie idei "okrągłego stołu" na "Solidarność" i wyjdzie z jakimiś nowymi inicjatywami.

2. Czy uważasz, że "okrągły stół" i jego ewentualne konsekwencje stanowią realną szansę dla Polski, czy jest to jedynie taktyczny wybieg władzy i także sama odpowiedź "Solidarności"?

- Polska znajduje się w tak trudnej czy wręcz dramatycznej sytuacji, że zasadniczych zmian w życiu politycznym, społecznym i gospodarczym się nie uniknie. Można je jedynie odsuwać trochę w czasie, doprowadzając do większej jeszcze ruiny i do... rewolucji. Władza zapewne ma poczucie klęski 7 lat polityki stanu wojennego, mniej czy bardziej oficjalnie przyznaje, że siła nie da się rozwiązać żadnych problemów Polski. Ale otwarte przyznanie się do błędów, rezygnacja z monopolu władzy i wszystkich związanych z tym przywilejów wymaga wyobraźni politycznej, odwagi i myślenia kategoriami kraju. Aparat partyjny, wojskowy, milicyjny ślepo broni swojej pozycji, jest trudno sterowalny, nawet dla tych, którzy go tak bardzo rozbudowali. Nie chce przyjąć do wiadomości, że ten "Wałęsa", którego przez 7 lat przedstawiano jako głupka, ma być teraz z honorami traktowany jako partner. Co to znaczy, pytają "czy głupiek zmądrzał, czy rząd zgłupiał?". Wypłynął na tym Rakowski, który obiecał "obfity stół" bez "okrągłego stołu", czyli reformy gospodarcze bez reform politycznych. Lapidarnie skomentował to Wałęsa - "znów paru ko-

zaków się dobrało, którzy myślą, że sami sobie dadzą radę. Znow kosztom kraju".

Gdyby "Solidarność" dbała jedynie o własny interes, powinna stać z boku, zacierać ręce i czekać, aż władza spokojnie. Ale poczucie odpowiedzialności za kraj, który jest przecież naszą własnością, i który będzie trzeba dźwigać wspólnie z upadku, gdy się nam to umożliwi, nie pozwala na stanie z boku. Dlatego kiedy mówimy o porozumieniu, traktujemy to zupełnie serio, bez wybiegów taktycznych. Ta dobra wola "Solidarności" jest wciąż nadużywana.

3. Z różnych doniesień wynika, że "okrągły stół" to etap przejściowy, to krótki etap przejściowy do rady porozumienia narodowego. Co to za twór? Czym się różni od byłego Frontu Jedności Narodu, Pron-u, czy wręcz Rady Konsultacyjnej przy Jaruzelskim? czy dobra wola związku nie zostanie wykorzystana do nowej instytucjonalizacji starego komunistycznego hasła jedności jako siły sprawczej? Jak to się ma do postulowanego przez związek i inne niezależne podmioty postulatu pluralizmu politycznego, społecznego i gospodarczego?

- Rzeczywiście władza wysuwa takie rozwiązania jako uwieńczenie obrad "okrągłego stołu". Podobnie było przed stanem wojennym, kiedy to na spotkaniu "trójki" (J.Glemp, L.Wałęsa, W.Jaruzelski) ten ostatni zadeklarował gotowość władz do rozmów na wszystkie ważne tematy. Natomiast w dniu rozpoczęcia rozmów, kiedy jako jeden z koordynatorów, byłem rano u Cioska celem dogrania ostatnich szczegółów - padła propozycja, by Wałęsa spotkał się z Rakowskim celem przedyskutowania koncepcji Frontu Porozumienia Narodowego. Stwierdzono, że wszystkie podnoszone przez nas tematy mogą być dyskutowane już w ramach tego frontu. Proponowano więc budowę gmachu porozumienia od "dachu", kiedy my staliśmy na stanowisku, że trzeba zacząć od fundamentów, czyli od znalezienia rozwiązań dla podstawowych problemów kraju.

Pod tym względem nic się nie zmieniało. Jesteśmy nadal przeciwni tworzeniu fasad stwarzających jedynie pozory jedności. Nam chodzi o rozwiązywanie konfliktów, a nie o ich ukrywanie. Legalna "Solidarność" może być jednym z najważniejszych instrumentów rozwiązywania tychże.

4. Czy nie uważasz, że sposób prowadzenia rozmów za okrągłym stołem - dyplomatyczne dyskretności, kurtuazja zawarta w okrągłych słowach, ograniczają rozmowy do kilku postaci, oddalając jego problematykę i ważkość od szerokich rzesz społeczeństwa? Dlaczego Wałęsa zgodził się na milczenie podczas, gdy władze wykorzystują nadal swój monopol informacyjny i propagandowy?

- Uprzedzasz fakty. Przecież nie było jeszcze "okrągłego stołu". Oczywiście jego obrady nie mogłyby być utajnione, bo to się klóci z jego istotą. Dostęp "S" do środków masowego przekazu byłby wtedy absolutnie konieczny. To, że rozmowy przygotowawcze nie były "nagłośnione" nie narusza demokratycznych praktyk i może być zrozumiałe, zwłaszcza w tak delikatnej sytuacji. A to, co robiła propaganda w tym czasie, dowodzi po prostu braku woli porozumienia z tamtej strony.

5. Założmy, że w wyniku podjętego dialogu zostanie zalegalizowana przez władze "S" w zakładach pracy, okrojona zresztą co do swych potencjalnych możliwości i oczekiwania. Jak wyobrażasz sobie jej skuteczność działania w obliczu nagonek, atmosfery podejrzliwości ze strony policyjno-partyjnego aparatu władzy, przy znaczącym kibicowaniu neozwiązków? Czy nie uważasz, że ludzie będą stronić od "twardość" organizacji, a przynajmniej nie jej będą powierzać swe żywotne interesy?

- Obawy te byłyby uzasadnione, gdyby wszystko skończyło się na reaktywaniu "okrojonej" "Solidarności" i to tylko na poziomie zakładów. Strajkujący robotnicy, jak temu dają wyraz, chcą "S" jako związku zawodowego, który będzie ich bronił w miejscu pracy, bronił ich godności i pracowniczych interesów. Również tych, które muszą być rozwiązywane na szczeblu ponadzakładowym - np. układy zbiorowe i inne rozwiązania z zakresu prawa pracy.

Jeżeli "Solidarność" ma być odciążona z funkcji ruchu społecznego, muszą być zawarte inne pakt z władzą, dotyczące tworzenia demokratycznych struktur w życiu społecznym, gospodarczym i politycznym. Musi być zagwarantowana wolność stowarzyszeń, gospodarka musi być uwolniona od niszczącej ją nomenklatury, a wolne wybory muszą zastąpić głosowanie na jedną listę. "Okrągły stół" miał zapoczątkować te wybory.

6. Dobrze się stało, że sprawy rolnictwa będzie dyskutował przedstawiciel silnego rolniczego regionu pomorsko-kujawskiego. O co będziesz walczył z władzą?

- Zostałem zaproponowany przez L.Wałęsę do udziału przy "stoliku rolniczym", z tego powodu, że z ramienia Krajowej Komisji Wykonawczej NSZZ "Solidarność" odpowiadam m.in. za kontakty z "Solidarnością" rolników indywidualnych. Rolnicy żądają zagwarantowania swoich praw do swobodnego zrzeszania się, również w związkach zawodowych. A opór władzy jest tutaj jeszcze większy niż w naszym przypadku. Musimy więc rolników wspierać. Istnieją przy tym problemy, które są przedmiotem zainteresowania obu "S". Żywności nie przybędzie, jeżeli pozostawimy wieś samą sobie.

7. Co mają robić inni, dla których zabrakło miejsca przy "okrągłym stole", zwążywszy, że zarówno uchwały KKW jak i wypowiedzi Wałęsy nic w tym temacie nie wskazują?

- Trzeba odbudowywać "S" bez oglądania się na "okrągły stół". M.Thatcher powiedziała podczas ostatniej wizyty w Polsce Wałęsę, że w polityce nie liczy się legalność, lecz realna siła. W Polsce coś się jednak dzieje, władza zmuszona jest czynić ustępstwa. Trzeba więc wykorzystywać wszystkie szanse i zdobywać teren, gdzie się tylko da, od gospodarki po kulturę. A wtedy rzeczywistość rozerwie krępujące nas więzy.

Wywiad przeprowadził
w dniu 20.11.88 r.
JAN RULEWSKI

DZIEŃ GNIEWU II

NOWE PIOSENKI JACKA KACZMARSKIEGO

Zabijają ich powoli,
Zabijają mimochodem,
Nie przeraża i nie boli
Pełzająca śmierć pod progiem.

W okół studni na podwórku
Mokre buzie roześmiane,
Dziecko kijem goni kółko,
Ono też jest zabijane.

Na poddaszu, przy lunecie
Siwobrody gnę się mędrzec,
Tropi prawdy we wszechświecie,
I on też zabity będzie.

W ciemnej bramie stoi szpicel,
As na służbie wolno płynie,
W ciemnym tłumie ulic -
Kiedy zginie.

stanawia,
zi w głowę -
prawia,
we.

Żyć wystarczy, jak się żyło,
Modlić się o święty spokój,
Kopać grządki, kochać miłość,
Nic nie wiedząc o wyroku.

Trzeba się ubierać ciepło,
Jeść z umiarem, ważyć słowo,
Dbać, by życie nie uciekło
Zanim się nie umrze zdrowo.

Jeśli huknie coś lub błysnie
Nie dać się ogarnąć grozą,
Co ma tonać - nie zawiśnie,
Zawsze przyjdą i wywożą.

Świat na to sprawdza, pyta,
Świat na to nic nie może,
Świat się nadziei chwytą,
Że to zrządzenie boże.

Zabijają ich, nie wiedząc
Że ich właśnie zabijają,
Zabijają śpiąc i jedząc,
Patrząc, słysząc, nie pytając.

Zabijają nas tą śmiercią
Ku rozrywce, ku przestrodze,
Ku nauce naszym dzieciom,
Co się nigdy nie urodzą.

KARTKA Z WARSZAWY

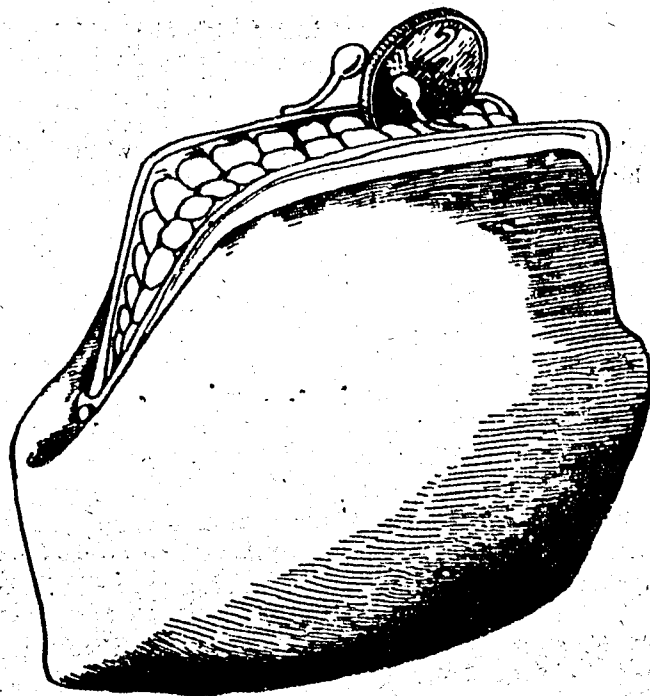
LESZEK SZARUGA

Znów mnie zaniósł do Warszawy, powód był poważny, choć zupełnie prywatny: pojechałem dla spędzenia z żoną dwudziestej rocznicy ślubu. Od pierwszych chwil na Okęciu przesładował mnie pech, już nawet myślałem, że to jakaś prowokacja. Gdy ustawiłem się w kolejce do okazywania paszportów, akurat przy moim, żołnierzowi, który dokument oglądał, "zepsuł się" monitor. Wychyliwszy się z okienka powiadomił stojących za mną, że tu już odprawy nie będzie. Grzecznie, nawet uprzejmie, ułatwił mi wyjście inną drogą. Odczekałem kilka minut na zjawienie się mojego plecaka i ruszyłem w kierunku wyjścia. Skierowałem się do przejścia dla osób nie deklarujących. W życiu jednak nie jest łatwo i rzadko paszportowi dowierzają. Celnik obejrzał paszport, po czym kazał rozładowywać bagaż. Trochę się wściekłem, gdyż upchałem wszystko tak, iż nie można było szpilki wetknąć, a było nie było włokłem z sobą ponad trzydzieści kilo różności - przepakowanie tego, to nie lada sztuka. Nic to - zacząłem wysypywać przed urzędnikiem państwowym na służbie makaron, puszek z sardynkami i co tam jeszcze, nakazano mi przywieźć, także lekarstwa. Nie wzbudziło to ani zainteresowania, ani zachwyty: *pewnie tak wypchany pasażer należy do zjawisk zwyczajnych*. Z lekka zaciekawił celnika katalog środków dentystycznych, który wiozłem dla zaprzyjaźnionej lekarki, ale nie specjalnie. Trzeba przyznać, że nie kázano mi wybebeszać wszystkiego do końca, co później znacznie ułatwiło zapakowanie już wydobytých rzeczy. Zabrałem się do tego myśląc, że to koniec. O święta naiwności! Nakazano mi przejście do jakiejś pakamery, co oznacza rewizję osobistą. Tu obyło się jednak bez znanego mi sprzed paru lat zagładania do tyłka. Ograniczono się do opróżnienia kieszeni i dość powierzchownego obmacania. Rzecz całą zakończyło pytanie o to, czy mam jakieś zastrzeżenia co do sposobu przeszukania. Nie miałem. Celnik porwał więc mój paszport i zniknął. Trochę mnie to zaniepokoiło, ale spokojnie czekałem na ciąg dalszy. Po chwili paszport mi zwró-

cono, ja zaś, pełen jak zwykle najgorszych przeczuć zacząłem go przeglądać w poszukiwaniu jakichś nieprzyjemnych stempli. Takowych nie znalazłem, jednak do końca parodniowego pobytu żyłem w niepewności czy bez przeszkód wyjadę, co, jak widać, było obawą nieco przesadzoną. W drugą stronę wszystkie kontrole przeszły szybko i bez zbędnych "czynności urzędowych". Niemniej niesmak pozostał. Jakoś dziwnie nie przepadam za rewizjami, ale być może jest to moje osobiste zboczenie. Od lat zresztą w mowie i w piśmie przekonuję kogo trzeba, że z zasady przez granicę nic nie przemycam, gdyż w mojej sytuacji osobistej jest to niepotrzebne i głupie ryzyko. Jedno natomiast już wiem: co mianowicie oznacza urzędowe oznajmienie wopisty o tym, że zepsuł się monitor. Podróże jak widać naprawdę kształcą. Pytanie tylko, do czego mi ta w nerwach zdobyta wiedza potrzebna.

wyjatkowym: ani w Berlinie, ani w Paryżu nie ma takiego miejsca, w którym można by było spotkać "wszystkich". Warszawa pozabawiona podobnego forum publicznego stałaby się zupełnie innym miastem, przynajmniej dla mnie osobiście, a podejrzewam, że również dla wielu innych osobników tego samego gatunku.

Kłębi się tu od wiadomości i plotek, poważnych dyskusji i ostrożnych doniesień "z kół dobrze poinformowanych". Dowiedziałem się tedy, że we Wrocławiu założono Związek Pisarzy Polskich "Solidarność", którego grupę inicjatywną stanowią m.in. znany krytyk Andrzej Falkiewicz, poeci Marianna Bocian, Krystyna Mitobędzka, Leszek Budrewicz i Jarosław Broda. Jest to jedna z tych wiadomości, które podnoszą mnie na duchu. Nie o nazwę, skądinąd miłą dla ucha, chodzi, lecz o samą inicjatywę. Gdy kilka lat temu koledzy przyszedli do mnie z parą stron liczącym apelem do władz, w którym domagano się prawa do tworzenia związków



W Warszawie, jak zawsze, zaszedłem we wtorek do kawiarni wydawnictwa Czytelnik przy Wiejskiej. Jest to od chwili wprowadzenia stanu wojennego miejsce skupienia znanych postaci - pisarzy, dziennikarzy, niezależnych działaczy niższego szczebla itp. Nazywam to "sieczkarnią", gdyż w tym kłębowskiu ludzi i spraw wszystko jest posiekane i dokładnie ze sobą przemieszane. Lubię tu wpadać, gdyż jest to miejsce, w którym jakby czas się zatrzymał: wszystko zawsze wygląda tak samo. Przed ponad dwudziestu laty podobną rolę pełniła mała kawiarenka przy Państwowym Instytucie Wydawniczym, gdzie można było spotkać wiele prominentnych osób z Antonim Słonimskim na czele. Po wydarzeniach z marca 1968 roku kawiarnię zlikwidowano, a nawet - co budziło różne śmieszne komentarze, zamurowano - żeby wszelki ślad po niej zaginął. Później podobną rolę pełniła kawiarnia przy Związku Literatów Polskich. Jak z tego widać, polscy intelektualści bez kawiarni obyc się nie potrafią, co jest obyczajem we współczesnym świecie dość

twórczych, podpisałem ten dokument - wyśmiany później, i słusznie, przez Urbana - z pewną niechęcią, uczyniłem to wyłącznie w imię solidarności z innymi sygnatariuszami. Rzecz w tym, że niemal z zasady nie podpisuję adresów do władz - wyjątkiem był apel o podjęcie rozmów ze strajkującymi robotnikami w sierpniu 1980 roku, ale i sytuacja była wówczas wyjątkowa. I wtedy powiedziałem, podpisując ów apel o wolność stowarzyszeń, że rozsądniejsze by było powoływanie własnych i dopiero potem domaganie się ich uznania. Część kolegów jednak uważa, że mamy prawo do dawnego Związku Literatów Polskich, który władze nam odebrały. Jest to postawa tyleż fundamentalistyczna, co nie bardzo licząca się z rzeczywistością. Dlatego też utworzenie wrocławskiej organizacji, o czym w Czytelniku powiadomił mnie Jarek Broda, odebrałem jako wychodzenie z fundamentalistycznego impasu. (Nawiasem mówiąc aktywność organizacyjna Wrocławia zasługuje już na poważne badania socjologiczne - tu narodziła się Pomarańczowa

Alternatywa, to jest centrum ruchu Wolność i Pokój, tu działa Solidarność Polsko-Czechosłowacka, tu również znajduje się centrala Solidarności Walczącej: jest to dziwny fenomen wart osobnego, poważnego studium).

Nie wszystkich jednak w Czytelniku zastałem. Stefan Bratkowski na przykład bawił akurat w Paryżu - szkoda, gdyż od niego zawsze można się sporo dowiedzieć, a nadto jego niespożyty optymizm ładuje człowieka jak akumulator. Nie było też, niestety, Janka Śpiewaka, animatora miesięcznika "Powściągliwość i Praca", świetnego komentatora podziemnego "Przeglądu Wiadomości Agencyjnych". Ten znakomity, dopiero rozpoczynający pełnię twórczego życia dziennikarz nie żyje - zabrał go zawał serca, przeżył ledwie 39 lat. A więc to złudzenie, że w Czytelniku czas się zatrzymał.

Jak żyje się w Polsce? Dólar dobija powoli do trzech tysięcy złotych, co dla mnie, pamiętającego czarnorynkową cenę 73 zł za zielonego jest już liczbą astronomiczną. Kto ma zielone, ten żyje po ludzku, kto nie ma, ledwie wiąże koniec z końcem. Wbrew pozorom ludzie pieniądze mają. Oczywiście - nie wszyscy, ale kolejki w Pewexach świadczą o tym, że napływ gotówki do kraju jest stosunkowo duży. Zaopatrzenie Pewexu też nie jest złe, łącznie z działem spożywczym. Ale to wszystko, rzecz jasna, nie dotyczy przeciętnych obywateli. Ci zmuszeni są do życia za złotówki, a to już wcale takie radosne nie jest. Wspomniałem już, że wśród rzeczy, które przywoziłem do Warszawy znajdował się również makaron. Na rynku go nie ma. Nie ma także wielu innych, często podstawowych rzeczy - można je kupić na bazarze przy ulicy Polnej, ale ceny tam skalowane są raczej dla milionerów niż dla zwykłych obywateli.

Drugiego dnia po przyjeździe w kranie nie było ani kropli wody. Zapewne nie jest to zjawisko codzienne, niemniej podobne przerwy są, przynajmniej w mojej dzielnicy, stosunkowo częste. Tego samego dnia na kilka minut zgasło nagle światło. Nie wiem czy to po prostu pech, który sprawił, że akurat w czasie mego czterodniowego pobytu nagromadziły się kłębki, czy to rzecz normalna. Przychyłam się do hipotezy, że wszystko to raczej należy do rzadkości, ale nawet w takim wypadku życie ze świadomością, że pewnego pięknego dnia wszystko może "wysiąść" nie należy do przyjemności, a z taką właśnie świadomością ludzie żyją.

Dzieje się to pod koniec dwudziestego stulecia, w środku Europy.

Przy tym wszystkim jednak ludzi nie opuszcza optymizm, co prawda ostrożny, ale objawiający się wzrostem przedsiębiorczości. Coraz więcej firm określaných popularnie mianem "zoo", czyli spółek z ograniczoną odpowiedzialnością. Nie jest to może jeszcze proces w gospodarce znaczący, ale rozwój tych firm jest w chwili obecnej coraz żywszy i zapewne w niedalekiej przyszłości, wobec prawnych i administracyjnych ułatwień, obejmie szersze kręgi społeczne. Dotyczy to także spółek z kapitałem zagranicznym. Można więc powiedzieć, że powoli, ale w sposób już widoczny, zaczyna się zmieniać panorama gospodarcza Polski. Na efekty zapewne trzeba będzie jeszcze poczekać ładnych parę lat, lecz bez wątpliwości kierunek został już wytyczony i, mimo wciąż utrzymującej się nieufności wobec ułatwień stwarzanych obecnie przez władze, obserwujemy wreszcie wyzwalamie się ludzkiej inicjatywy, co jest znakiem optymistycznym.

DWAJ DOŚWIADCZENI POLSCY ADWOKACI

Michał Wojciech Czuma

sprawy sądowe karne i cywilne

Lesław Sosnowski

magister praw
Uniwersytet Warszawski
głównie sprawy handlowe,
spółki i korporacje,
a także odszkodowania
za wypadki samochodowe
i inne, oraz sprawy
emigracyjne, rodzinne i karne



FIRMA ADWOKACKA O 100-LETNIEJ TRADYCJI ANDERSON SINCLAIR

Mississauga 2000 Argenta Rd.
Plaza 1 - suite 200
Mississauga, Ont.
L5P 1P7
821-8522

Toronto 3416 Dundas St. W.
suite 209
Toronto, Ont.
M6S 2S1
767-2127

Zwracaj się z pełnym zaufaniem
MÓWIMY PO POLSKU I ANGIELSKU

PIĘĆ ZADAŃ

Wielokrotnie pierwszy sekretarz zachęcał swoich towarzyszy, żeby zaczęli dyskutować, mieć przeciwne zdanie, żeby odzwyczaili się od potakiwania i nauczyli się wypowiadać własne myśli.

Bez dyskusji i bez jednego głosu sprzeciwu, pierwszy sekretarz Michaił Gorbaczow pozwolił się wybrać przewodniczącym Rady Najwyższej. Udało mu się to zrobić w ciągu trzech lat, na co Breżniew potrzebował aż 13 lat.

Mimo iż już w czerwcu poczynił szereg kroków na rzecz zreformowania kierownictwa, zaproponował ubezwłasnowolnienie aparatu partyjnego na rzecz wybieralności przedstawicieli narodu zgodnie z hasłem "cała władza w ręce rad". Członkowie KC położyli uszy przed swoim szefem.

• Partia nie powinna mieszać się "bezpośrednio" w gospodarkę i kierowanie nią. Powinno się czerpać siły z przynależności do niej wpływając w ten sposób na dyrektorów i ministrów.

• Członkowie partii na różnych szczeblach w obecnych władzach państwowych winni spowodować by ich zgłaszano jako kandydatów w najbliższych wyborach. Wtedy naród zdecyduje o kierowniczej roli partii.

• Nowe rady winny stać się masową organizacją wszystkich orędowników pieriestrojki. Powinna powstać organizacja na wzór estońskiego Frontu Ludowego, która będzie mogła zgłaszać kandydatów i działać po drugiej stronie partii.

• Po takiej reformie KPZR musi zwiększyć liczbę swoich członków i wytyczyć nową linię polityczną. Panujący wśród działaczy partyjnych lęk o utratę monopolu władzy usiłuje wykorzystać Ligaczow, konkurent Gorbaczowa.

Gorbaczow dążący do osiągnięcia najwyższego urzędu, po otrzymaniu go ułatwił swoją grę sprawując pełnię władzy: wytyczanie kierunku polityki zagranicznej, prawo podjęcia ostatecznej decyzji w pracach Rady Ministrów i głównodowodzący armią. W jego planach leży drastyczne zmniejszenie aparatu partyjnego podlegającego Ligaczowowi.

Delegaci partyjni jeszcze w lecie nie zgadzali się na te propozycje - nie stały one

także na porządku dziennym obrad Rady Najwyższej. Delegat Leonid Ablaikin, ekonomista i zdecydowany reformator, potępił przy olbrzymim aplauzie nową akumulację urzędów, twierdząc, że nie idzie ona w parze z wymogami rozdziału władzy między państwem i partią.

Tym większą niespodzianką jest, że Gorbaczowowi udało się to przeprowadzić. Oczekując sprzeciwów oświadczył: "widać, że niektórych problemów nie da się w przyszłości rozwiązać, aby nie powiązać ich ze starymi sposobami". Przekładając to na język normalny: stary system nakazowy musi być nadal stosowany. Wygląda to jak paradoks, reformator Gorbaczow wykazał jeszcze raz instynkt władzy: "co mamy robić? Takie są realia życia".

Tydzień przed tym prasa zapowiedziała wizytę Gromyki w Korei, Ligaczow była na urlopie - Gorbaczow wykorzystał moment na uderzenie. W rozmowach z innymi towarzyszami z kierownictwa (posiedzenie Biura Politycznego nie odbyło się) udało mu się rozbić domenę Ligaczowa - aparat Komitetu Centralnego.

Na jego miejsce powołano sześć komisji, każda kierowana przez członka Biura Politycznego, który był jednocześnie sekretarzem KC. Ta szóstka jest regencją Rosji, trzech z nich to zaufani ludzie Gorbaczowa.

Podział urzędów wskazuje na to, jak będzie wyglądała pieriestrojka w przyszłości: szef personalny Rasumowski weźmie w kleszcze aparat odpowiedzialny za politykę zagraniczną. Jakowlew będzie nadal dążył do odprężenia, nowy szef ideologiczny Miedwiediew, który zaledwie trzy lata jest członkiem Biura Politycznego, proklamował odwrót od dogmatów do realiów życia: "niezastąpionej" socjalistycznej gospodarki rynkowej do doświadczeń kapitalistycznego Zachodu.

Obecnie rynek sowiecki ogranicza się do prywatnie wyprodukowanych produktów rolniczych. Pełne zaopatrzenie w żywność jest na obecnym etapie pieriestrojki najważniejszą sprawą, musi się teraz o to starać dotychczasowy główny ideolog Ligaczow. Jedyną jego nadzieją jest to, że także Gorbaczow był przez pewien okres odpowiedzialny za gospodarkę rolną, zresztą bez

większego powodzenia, a mimo wszystko osiągnął najwyższe stanowisko.

Szef KGB Czebrikow utracił tajną policję, lecz formalnie aresztował, został sekretarzem KC. Pozostało mu tylko jedno wyjście - dopasować się do nowego kursu i zgodnie z zaleceniami przekształcić Rosję w państwo praworządne lub kiedy, tam wycofać się.

Krjuczkow, następca Czebrikowa, dawno zaczął agitować za pieriestrojką i zgodnie z linią Gorbaczowa ustawiać podległe mu urzędy lokalne. W Estonii, kiedy aparat partyjny zabronił używania flagi narodowej, KGB wzięło ludność w obronę. Aby pokazać nowy styl pracy, postanowiono zbudować pomnik ofiar stalinizmu.

Posiadając obszerne własne dossier KGB może naciskać na przeciwników pieriestrojki, nawet szefa kontroli partyjnej zastąpił doświadczony pracownik KGB.

Z niepokornymi członkami KC prowadzi się indywidualne rozmowy. Jeżeli np. ktoś nieodpowiedni został wybrany delegatem na konferencję partyjną spotkał się z taką krytyką, że musiał wycofać swoją kandydaturę.

Łatwo więc można się domyślić, dlaczego wezwani niezwłocznie do Moskwy członkowie KC w ciągu jednej godziny, bez jednego słowa sprzeciwu, zaakceptowali Gorbaczowa. Podobnie następnego dnia, na posiedzeniu trwającym 40 minut, Gorbaczow został wybrany przewodniczącym Rady Najwyższej. Prowadzący posiedzenie Christoradnow nawet nie oderwał oczu od swoich papierów, kiedy zapytał, kto jest przeciw i kto się wstrzymał od głosu.

Ilu członków KC było na posiedzeniu nie podano do wiadomości, żadnego przekazu telewizyjnego, żadnego opublikowanego protokołu. Poza odczytaniem rezygnacji Gromyki i jego podziękowaniem, Gorbaczow powiedział tylko pięć zdań. Nikt z pozostałych obecnych nie powiedział ani jednego słowa.

Sowieccy czytelnicy, którzy przyzwyczaili się już czytać między wierszami znaleźli w "Prawdzie" notatkę o lokalnych wyborach na Zaporoziu. W posiedzeniu, w którym miało wziąć udział 500 deputowanych, obecnych było tylko 201 osób. Pod-



Die Zeit

stawowym problemem tej absencji, jak głosi "Prawda" było to, że "przy każdym głosowaniu chce się mieć tych posłusznych, którzy nie mówią ani słowa, podniosą rękę - i takich się teraz ma".

Uszczypliwie donosi także "Prawda" o wyborach w Kazaniu, gdzie najpierw był jeden kandydat - sekretarz partii, "wszystko przemawiało za tym, że sprawa potoczy się według dawnych wzorów z klasycznym wynikiem 99,9% za. Na zebraniu wystąpił profesor ekologii i tak pokierował sprawą, że wybory zostały przeprowadzone prawidłowo i wygrała większość. "Prawda" pochwaliła przebieg tych wyborów: "były to prawdziwe nie żadne pozorne wybory". Czyżby za tym kryła się krytyka wyborów Gorbaczowa?

Po tym jak z wielką taktyczną zręcznością rozbił on (Gorbaczow) działaczy ich własnymi środkami jest odtąd sam za wszystko odpowiedzialny. W dniu kiedy ujarzmił KC "Prawda" opublikowała ostrzeżenie pisząc o Stalinie.

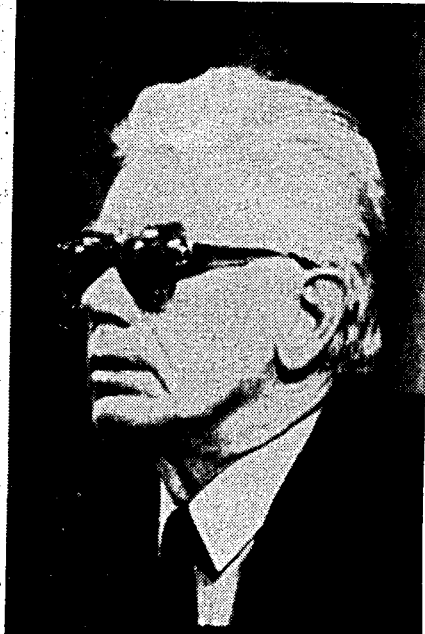
"Jeżeli wszystko podporządkowuje się walce o władzę, nie można sprostać głównemu zadaniu, które w naszym systemie politycznym spoczywa na barkach sekretarza generalnego: powinien on do wypracowania właściwych decyzji brać pod uwagę odcienie różnych zdań".

Tłum. S.CECH

Der Spiegel, 10.10.88



Michaił Gorbaczow



Nowy szef ideologiczny Miedwiediew

KREML GORBACZOWA A BEZPIECZEŃSTWO ZACHODU

Część I OD DYPLOMACJI RAKIETOWEJ DO ...

T.W.PRUSS

Mówienie o ofensywie sowieckiej propagandy w państwach NATO wobec rosnącej fali progorbaczowskiego entuzjazmu wydaje się być tematem tak niesmacznym jak i niewygodnym. Nieśmiało nawet próby zwrócenia uwagi na swoistą pieriestrojkę w aparacie propagandy (która to propaganda zmieniając taktykę, a nie zmieniając celów staje się skuteczniejsza, a zatem bardziej niebezpieczna), kwitowane są mianem polowania na czarownice, konspiracji i wsteczności obcego cywilizowanej (liberalnej) myśli. Cóż, ludzie głoszący te opinie są we właściwym czasie na właściwym miejscu, tzn. w środkach masowego przekazu. Tych zachodnich oczywiście...

W tym kontekście można zrozumieć dlaczego ewentualna dyskusja prosowieckiego nachylenia w docierających do nas reportażach ze Związku Sowieckiego, w ocenach zjawisk społeczno-politycznych zachodzących w Sowietach jak również w zachowaniach Kremla na arenie międzynarodowej jest nie do przyjęcia dla dominującej w mediach (prolewicowej) mentalności.

Georgi Arbatow, dyrektor moskiewskiego Instytutu Stanów Zjednoczonych i Kanady, który sprytnie przetrwał gorbaczowską rewolucję sowieckiego aparatu polityki zagranicznej, powtarza przy każdej okazji amerykańskim politykom: "Zamierzamy wam sprawić rzecz straszliwą - pozabawić was wroga".

Któż chce pamiętać, że jeszcze tak niedawno ten sam człowiek w swojej "Wojnie idei w stosunkach międzynarodowych" piętnował, jako nierealistyczny wymysł, współistnienie pokojowe socjalizmu z kapitalizmem oparte na zawieszeniu broni w dotychczasowej walce ideologicznej, przy jednoczesnym utrzymywaniu przez obie strony swych systemów społeczno-politycznych. Taki rozejm - pisał Arbatow - "mógł być rozpatrywany poważnie jedynie

przez tych, co nie rozumieją istoty zachodzących na świecie procesów społecznych. Przez tych, którzy łudzą się, że koło historii można zatrzymać poprzez wzajemne porozumienie".

A więc jednak jesteśmy świadkami zatrzymywania - ponoć niezatrzymywalnego - koła historii i to przez samego towarzystwa Arbatowa. No, może nie tego samego, bo przecież "odnowionego" w duchu głośności.

Sam Gorbaczow ze swej strony zdaje się robić wszystko, aby świat uwierzył, że on, Prezydent, jest gotów uczynić to samo z zimną wojną, co z takim aplauzem zrobił już z sowiecką okupacją Afganistanu: zadeklarował, że jest skończona.

Tak czy owak jesteśmy świadkami zmiany, jeśli nie czegoś ponadto, to na pewno taktyki przeprowadzania sowieckiej Grand-Strategy.

Pomyślmy. Związek Sowiecki Nikity Chruszczowa (i nie tak dawno jeszcze Leonida Breżniewa) dopóty nie czuł się całkowicie bezpieczny, dopóki wszystkie inne narody nie czuły się całkowicie niepewne swego bezpieczeństwa. Strategia konfrontacji. Manipulowanie psychozą zagrożenia. Zabawa z językiem spustowym i zdalnie sterowaną bombą w rękach osobnika, który butem potrafił walić w mównicę Organizacji Narodów Zjednoczonych.

Wspomnijmy choćby groźby Chruszczowa z okresu kryzysu sueskiego w 1956 roku gdy słał listy do rządów Francji i Wielkiej Brytanii przypominając im jak "lekkomyślnie wszczynają działania przeciwko Egipcjowi w sytuacji, gdy Związek Sowiecki jest zdolny dosłownie zmieść ich kraje z powierzchni ziemi".

W trzy lata później, w okresie kryzysu berlińskiego, ten sam Chruszczow testował reakcję amerykańską oświadczając ambasadorowi Harrimanowi: "Jeśli chcecie wojny, możecie ją mieć... nasze rakiety wylecą

automatycznie", czemu uniżono wtórował chór sowieckich generałów... "Automatycznie".

Chruszczow ponownie stosował politykę pobrzękiwania sowieckimi raketami w 1961 roku w próbie zdobycia ustępstw Zachodu w sprawie Berlina. A w 1962 roku, podczas przechwalania się sukcesem Wostoka 2, świat już tylko słuchał: "Umieściliśmy w przestrzeni kosmicznej Gagarina i Titowa, ale możemy zastąpić ich bombami, które mogą być skierowane w dowolne miejsce na ziemi".

Jednak najniebezpieczniejszym krokiem dyplomacji Chruszczowa okazała się być próba zainstalowania na położonej 90 mil od USA Kubie wyrzutni atomowych średniego zasięgu oraz baz sowieckich bombowców. Zarządzona 22 października 1962 roku przez prezydenta Kennedy'ego blokada oraz zagrożenie bezpośrednią akcją sił amerykańskich na wyspie sprawiły, że cały incydent okazał się porażką i końcem chruszczowskiej "dyplomacji rakiety". W efekcie Sowietci zmuszeni zostali do nabrania oddechu... Zatem rozpoczęty w 1963 roku okres detente był jedynym dla nich możliwym manewrem.

Polityka Chruszczowa była oparta, w znacznej mierze, na bluffie. Ogłaszana tak często równowaga strategiczna w rzeczywistości nie istniała, nie mówiąc już o przewadze, którą - gdy wygodnie było - straszył. Polityka manipulowania przypisywaną sobie pozycją równowagi strategicznej (czasami nawet przewagi), którą tak często Chruszczow eksploatował, pomogła jedynie administracji Kennedy'ego w imponującej rozbudowie sił strategicznych na początku lat sześćdziesiątych.

Za czasów Breżniewa buńczuczne przechwałki Chruszczowa przeobraziły się w rzeczywiste zdobycze. Strumień broni, który już od połowy lat pięćdziesiątych płynął do krajów Trzeciego Świata, pod

rzędami Breżniewa zaczął się intensyfikować. Ta "pomoc dla ruchów wyzwolenia narodowego" została nawet zakodfikowana w sowieckiej konstytucji z 1977 roku, zyskując status "proletariackiego internacjonalizmu". I to niezależnie od faktu, że baza klasowa tych "ruchów wyzwolenczych" była rzadko proletariacka. Stopniowo, ta pomoc wojskowa dla "ruchów wyzwolenczych", jak również dla chwiejących się lewicowych reżimów Trzeciego Świata zaczęła prowadzić Związek Sowiecki Leonida Breżniewa do interwencji wojskowych.

Przyjrzyjmy się faktom. W latach 1965-1980 eksperci naliczyli aż 13 sowieckich interwencji wojskowych w różnych krajach świata. Dla porównania, w ciągu dwudziestu lat od 1945 do 1965 roku, interwencji takich było tylko 3. Różnicy w taktyce zastraszania Zachodu i rozprzestrzeniania światowej rewolucji pomiędzy Nikitą a Leonidem są ewidentne...

Sowieci zwyciężali nieomal wszędzie. Od Etiopii i Angoli w Afryce do Kambodży i Afganistanu w Azji oraz Nikaragui w Ameryce Łacińskiej. Popierane lub zainstalowane przez Kreml reżimy robiły wrażenie nieobalalnych. Doświadczenie uczyło, że komunizm, gdy raz wprowadzony, ma wszelkie cechy stanu permanentnego.

Cóż zmieniło się od tamtego czasu na froncie rozprzestrzeniania światowej rewolucji? Na firmamencie owej rewolucji zajaśniała nowa gwiazda... Niezwykła gwiazda. Superstar. Michaił Gorbaczow ze swoją głośnością i pieriestrojką, fotogenicznym uśmiechem i elegancką żoną. Ulubieniec mediów.

Strategia Gorbaczowa w stosunkach z Zachodem jest diametralnie różna od jego poprzedników, a także znacznie trudniejsza do zidentyfikowania. Mniej przejrzysta. Ukryta starannie pod nienagannie uszytym garniturem, zachodnimi manierami i multum inicjatyw pokojowych.

Na czym owa strategia polega? Otóż, o ile Związek Sowiecki Chruszczowa i Breżniewa dążył do stworzenia atmosfery i sytuacji maksymalnego zagrożenia, i to tylko to stanowiło gwarancję jego poczucia bezpieczeństwa, to Związek Sowiecki Gorbaczowa wydaje się niestrudzenie dążyć do zapewnienia Zachodu o swych pokojowych zamiarach. I na tej podstawie budować bezpieczeństwo swojego imperium. A więc na Kremlu, strategia "im bardziej wy czujecie się zagrożeni, tym bardziej my jesteśmy bezpieczni" ustąpiła miejsca strategii "im bardziej wy czujecie się bezpieczni, tym bardziej my jesteśmy naprawdę bezpieczni".

Część druga pt. "Półtorę inicjatywy pokojowej miesięcznie" ukaże się w kolejnym numerze.

UWAGA! NOWE OBNIŻONE CENY NA PACZKI DO POLSKI

\$1.80 za kg
PACZKI MORSKIE

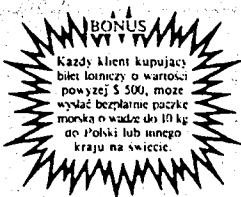
\$3.80 za kg
PACZKI LOTNICZE

Już z górą 6 lat

firma Save-O-Way wysła

regularnie kontenery z paczkami do Polski

Save-O-Way jako autoryzowany przedstawiciel PeKaO wysła sprawnie pieniądze na konta, owoce cytrusowe, lekarstwa, paczki żywnościowe, samochody, maszyny rolnicze itp.



**BIURO PODRÓŻY
SAVE-O-WAY**

OVERSEAS SERVICES
A division of 547319 Ontario Ltd
WORLD WIDE TRAVEL
331 RONCESVALLES AVE.
TORONTO, ONT. M6R 2M8
CANADA
Tel: (416) 532-3042

Godziny otwarcia:
Od poniedziałku do czwartku 10 - 6
piątki - 10 - 7, soboty 10 - 4.

- BILETY LOTNICZE DO POLSKI I INNYCH KRAJÓW
- PRZELOTY CZARTEROWE DO POLSKI SAMOLOTAMI LOT
- ZAPROSZENIA I NAJTAŃSZE UBEZPIECZENIA DLA OSÓB ODWIEDZAJĄCYCH KANADĘ
- KUPONY ORBISU I PRZYGOTOWANIE DOKUMENTÓW PODRÓŻY
- SŁONECZNE WAKACJE W CIEPŁYCH KRAJACH

Do wszystkich paczek obowiązują dopłaty bez ograniczenia wagi

LISTA TERENOWYCH PRZEDSTAWICIELI SAVE-O-WAY

**PACZKI
DO
POLSKI**

Oakville Ont. White Oak Deli 149 Lakeshore Rd. E. Tel: 844-9521	London Ont. Balaton Travel 205 Wellington St. Tel: 672-6390	Oshawa Ont. 869 Capri Cres. Tel: 576-6725	St. Catharines Ont. St. Joseph's Bakery 53 Facer St. Tel: 937-4411
Brantford Ont. Polonaise Deli 24 Dalhousie St. Tel: 753-7550	Hamilton Ont. Kustra's Meat Market 747 Barton St. E. Tel: 545-6788	Kitchener Ont. Kazan Overseas Parcels 83 Shanley St. Tel: 743-7653	Woodstock Ont. Holy Cross Church 169 Ingersoll Rd. Box 410, Woodstock Tel: 539-1050
Delhi Ont. Aleksander Bozek RR 1 Delhi Tel: 582-1058	Windsor Ont. Werner Shoes 1528 Wyandotte St. E. Tel: 256-6544	Kingston Ont. Maciej Rajszel 236 Weiler Ave. Tel: 542-6319	

KURS LITERATURY I KULTURY POLSKIEJ DLA MŁODZIEŻY SZKÓŁ ŚREDNICH

Jest rzeczą powszechnie wiadomą i godną ubolewania, że młodzież polska, która kończy szkołę polską w zakresie 8 lat w szybkim tempie gubi znajomość języka, nie mając kontaktu z polskim na co dzień, nie mając możliwości czytania po polsku i pisanie w tym języku. Kiedy po kilkuletniej przerwie przychodzi na uniwersytet zaczyna uczyć się polskiego od nowa, od zera.

W obecnej chwili istnieje możliwość zorganizowania kursu literatury i kultury polskiej dla młodzieży szkół średnich w soboty w godzinach 10-12.30 w szkole Howard Park w ramach programu Continuing Education Torontońskiego Wydziału Oświaty. Kurs zacząłby się w styczniu. Zainteresowanych prosimy o zgłaszanie się telefonicznie pod no 534-1869 w niedzielę w godzinach 7 - 9 pp.

Na korytarzach koszar grupy biegnących żołnierzy zapinających w pośpiechu mora**** i chwytających na chybił traфіт zimowe walonki. Pobierane są plecaki, broń, sprzęt radiokomunikacyjny. Padają komendy. Mój pluton odbiega do "naszego" Średniego-Kołowego-Opancerzonego-Transportera (Skota), wyprowadzanego wraz z innym pułkowym sprzętem na defiladowe. Następują szybkie odprawy i wydawca dowódca baterii, kapitan Hubert. W zawieszonym mija nieskończoność. Nagle przychodzi rozkaz powrotu do koszar i wysłuchania komunikatu radiowego. Zapada ciężkie, dławiące milczenie gdy przez radio przemawia gen. Jaruzelski: "(...) dogorywająca gospodarka polska... Należy związać ręce szaleńcom... Zawieszono zostają prawa obywatelskie i działalność związków zawodowych... Żołnierz polski ma czyste ręce... Stan wojenny (...)". Patrzę w szare, nagle strasznie zmęczone twarze żołnierzy - wielu ma w oczach łzy. Słyszę czyjeś: "Zielu ma w oczach to naszymi rękoma!". Z powrotem do wozów bojowych. W biegu wymieniam zdania z jakimś porucznikiem. Powtarza nerwowo: "Co mówisz, człowieku, do tego nie może dojść, nie dojdzie do rozlewu krwi!...". Za chwilę znika w rozjaśnionej padającym śniegiem ciemności. Dopadam "mojego" Skota. Po chwili pancerne drzwi wozu otwierają się na oścież i nieznanymi mi podporucznik wzywa mnie po imieniu. Wychodem. Zostają poinformowani, że rozkazem przelożonych mam objąć dowództwo innego pododdziału - wskazuje na stojący opodal wóz. Pytam o przyczynę tej decyzji. W odpowiedzi podporucznik głośnie zbliża się do mnie i powtarza rozkaz. Odmawiam - żądam pisemnego poświadczenia od kapitana Huberta. Tym razem podporucznik wymownie kładzie rękę na kaburze swego P64 a drugą wskazuje na "obcego" Skota. Przez moment waham się. Nie mam ze sobą broni - uzgodniłem wcześniej z żołnierzami mojego plutonu, że będzie to symbol wyrzeczenia się przemocy w stosunku do ludności. Nawet gdybym broń miał, czy wpłynęłoby to na moją bardziej zdecydowaną postawę? Wykonuję polecenie podporucznika. Zostaję w ten sposób odwołany do moich żołnierzy, z którymi świetnie się rozumiem. Ruszamy. Staję w otwartym włazie Skota. Przez chwilę wydaję mi się, że tuż przed bramą koszar widzę wóz mojego plutonu. Wydaję polecenie zatrzymania i wybiegam - żeby znaleźć się w otoczeniu... nieznanymi mi żołnierz. Pomyliłem się. Nie jest to "mój" wóz. Decyduję się jednak zostać na miejscu i nie wracać do

poprzedniego transportera. Z grzotem silników Skoty Pułku wyjeżdżają poza bramę koszar. Przez otwór strzelniczy w burcie wozu obserwuję fragmenty szosy Kołobrzeg-Koszalin, którą podążamy. Mija nas autobus "PKS" - mam wrażenie, że jego kierowca chce nas staranować. Przez długą chwilę nie mogę nas staranować. Przez otwór strzelniczy obserwuję wnętrze transportera intensywnie. Obserwuję, jak żołnierze dzielą się "kromalami" (kromka chleba) - skąd oni je mają, nie dostaliśmy przecież przed wyjazdem żadnych racji żywnościowych? Szeregowy Kukła wystawia lufę "Kataśnikowa" przez otwór strzelniczy w drzwiach transportera i straszy nielicznych kierowców samochodów osobowych - ma doskonałą zabawę. Jego gest powoduje, że zaczynamy rozmawiać z moimi współtowarzyszami drogi. Wyczuwam ich nieufność. Nie bez trudności wyjawiają swe myśli. Nie rozumieją na czym polega ich rola w czasie stanu wojennego. Nie chcą nawet o tym myśleć. Nie zastanawiają się, co zrobiliby gdyby przyszedł rozkaz strzelania do strajkujących robotników. Kilku deklaruje, że socjalizm zapewni dobre życie, a przeszkodą jest właśnie "Solidarność". Myślę o moim własnym poglądzie na świat kształtowanym latami przez obowiązującą w szkołach ideologię marksizmu-leninizmu, o gwałtownej ewolucji poglądów, którą niedawno przeszedłem i nie potępiał ich. Prowadzę za to uprzedzonym monolog aż do próżnych godzin nocnych, gdy nasz wóz puszy się nagle w samym środku wsi Gałęźnia. Próby naprawy nie dają rezultatu. Znosi się na noc spędzoną w lodowatej "puszczy" transportera. Przejeżdżający obok czołg zatrzymuje się, lecz podekscytowany dowódca w randze porucznika jest bardziej "Ze też się odważył..." niż żal z awarii. Wkrótce odjeżdża, a ja wraz z kilkoma żołnierzami pukam do drzwi najbliższego domu. Chlopska rodzina skupiona wokół emitującego program operowy telewizora gości gorącą herbatą i chlebem. Spokojnie komentują wydarzenia ostatnich godzin. Nie są przestraszeni stanem wojennym - naród przetrwał w swej historii niejednokrotnie. Opuściliśmy ich gościnny dom z nowymi uczuciami. Przede mną otwarta równina z wiejskimi zabudowaniami omiatanymi podmuchami zamieci śnieżnej. Czarne kadłuby pojazdów przeznaczonych do zastraszania i zabijania przewalają się chłopską drogą, wyciskając gąsienicami ślady na kolejnej kartce polskiej historii. Patrzę, jak miłosierny biel łagodzi rany jęczącej ziemi...

Odwiadam jeszcze jedno chłopskie gospodarstwo. Para starsuszków, zbudzonych ze snu, zachowuje spokój. Wymienia

Jestem dwunastym członkiem załogi Skota nr 312. Dziewięciu szeregowych, jeden kapral służby zasadniczej i jeden tręb**** w stopniu młodszego chorążego. Jest godzina 8:00 wczesnym porankiem. Obserwuję wnętrze transportera intensywnie. Obserwuję, jak żołnierze dzielą się "kromalami" (kromka chleba) - skąd oni je mają, nie dostaliśmy przecież przed wyjazdem żadnych racji żywnościowych? Szeregowy Kukła wystawia lufę "Kataśnikowa" przez otwór strzelniczy w drzwiach transportera i straszy nielicznych kierowców samochodów osobowych - ma doskonałą zabawę. Jego gest powoduje, że zaczynamy rozmawiać z moimi współtowarzyszami drogi. Wyczuwam ich nieufność. Nie bez trudności wyjawiają swe myśli. Nie rozumieją na czym polega ich rola w czasie stanu wojennego. Nie chcą nawet o tym myśleć. Nie zastanawiają się, co zrobiliby gdyby przyszedł rozkaz strzelania do strajkujących robotników. Kilku deklaruje, że socjalizm zapewni dobre życie, a przeszkodą jest właśnie "Solidarność". Myślę o moim własnym poglądzie na świat kształtowanym latami przez obowiązującą w szkołach ideologię marksizmu-leninizmu, o gwałtownej ewolucji poglądów, którą niedawno przeszedłem i nie potępiał ich. Prowadzę za to uprzedzonym monolog aż do próżnych godzin nocnych, gdy nasz wóz puszy się nagle w samym środku wsi Gałęźnia. Próby naprawy nie dają rezultatu. Znosi się na noc spędzoną w lodowatej "puszczy" transportera. Przejeżdżający obok czołg zatrzymuje się, lecz podekscytowany dowódca w randze porucznika jest bardziej "Ze też się odważył..." niż żal z awarii. Wkrótce odjeżdża, a ja wraz z kilkoma żołnierzami pukam do drzwi najbliższego domu. Chlopska rodzina skupiona wokół emitującego program operowy telewizora gości gorącą herbatą i chlebem. Spokojnie komentują wydarzenia ostatnich godzin. Nie są przestraszeni stanem wojennym - naród przetrwał w swej historii niejednokrotnie. Opuściliśmy ich gościnny dom z nowymi uczuciami. Przede mną otwarta równina z wiejskimi zabudowaniami omiatanymi podmuchami zamieci śnieżnej. Czarne kadłuby pojazdów przeznaczonych do zastraszania i zabijania przewalają się chłopską drogą, wyciskając gąsienicami ślady na kolejnej kartce polskiej historii. Patrzę, jak miłosierny biel łagodzi rany jęczącej ziemi...

Odwiadam jeszcze jedno chłopskie gospodarstwo. Para starsuszków, zbudzonych ze snu, zachowuje spokój. Wymienia

Okazuje się, że w takiej organizacji jak wojsko potrzebne są autorytety na wyższych szczeblach, by można było wywołać pozytywny rezonans na dole. Kiedy ich zabrakło, młodzi oficerowie i podoficerowie nie znaleźli w sobie dość sił, by jakoś zamianifestować swój sprzeciw wobec wojny, wypowiedzianej własnemu narodowi.

Jednak środowisko wojskowe nie pozostało całkiem bierne. W roku 1983 pojawiło się Niezależne Pismo Wojskowe "Reduta" redagowane przez kilku oficerów rezerwy, wywodzących się z grona "rewizjonistów" czujnie wytopionych w przeszłości z szeregów wojska. Do początku roku 1985, to znaczy, do momentu kiedy tych oficerów wyaresztowano (w tym i autora niniejszych uwag), ukazało się około dwudziestu numerów "Reduty". Ponadto wydano kilka broszur o szerszej tematyce. "Reducie" okazało się zainteresowanie i całkowicie bezinteresowne, a nawet, rzecz można, hojną pomoc, podziemne wydawnictwo CDN, dzięki któremu całe to przedsięwzięcie okazało się możliwe.

Optymizmem napawają reakcje tych członków kadry LWP, do których pismo dotarło. Wyczuwało się jakieś zadowolenie,

że "nie jest jeszcze z nami tak źle", skoro wojsko może swobodnie wyartykułować to, co myśli. Szczególną satysfakcję budziły artykuły demaskujące przestarzałe "wierchuszki" wojskowej. Nie muszę dodawać, że do dziś cechy te nie są obecne wielu wojskowym i niewojskowym prominentom.

O stanie wojennym powiedziano już w Polsce i poza Polską wiele. Niezależnie od stopnia obiektywizmu tych wypowiedzi trudno byłoby w nich odnaleźć akcenty akceptujące. A jednak uwadze komentatorów uszła jedna znamienita, a przy tym b. pozytywna okoliczność. Otóż gen. Jaruzelskiemu udało się poprzez stan wojenny przeprowadzić dowód na zupełną nieprzydatność aparatu partyjnego do rządzenia krajem. Począwszy od 13 grudnia zawodowi aparaczkowie zostali zastąpieni, głównie na wyższych szczeblach, przez wojskowych komisarzy, których stopień ignorancji w problematyce, jaką mieli się zajmować był jeszcze wyższy niż zastąpionych aparaczków. I wówczas okazało się, że na skutki działalności, np. gospodarczej, nie miało to większego wpływu. Nawet było trochę lepsiej. Wprawdzie produkcja nie popra-

wiła, ale krawężniki zostały pomalowane na biało, złom ułożony na kupkę i ponumerowany, a pijący bali się otwarcie pić przy warsztacie.

Należy docenić wkład gen. Jaruzelskiego we wzbogacenie świadomości społecznej o tę ważną prawdę, że żaden aparatczyk w garniturze czy mundurze, nie ponosząc za nic odpowiedzialności, nie dobrego nie jest w stanie uczynić.



my informacje na temat sytuacji w kraju. Ciepło ich domu spowoduje, że postanowim spędzić noc poza transporterem, w jakiejś stodole lub oborze. Mówię o tym pozostałym żołnierzom. Chorąży Grec, jako dowódca załogi, nie może opuścić wozu. W nagłym wybuchu gniewu nazywa mnie buntownikiem, Ignoruję go i noc spędzam samotnie w oborze.

14 GRUDNIA 1981

Godziny ranne i przedpołudniowe upływają mi na rozmowach z mieszkańcami wsi. Odnoszę korzystne wrażenie. Około południa pułkowy samochód remonta bierze nasz transporter "na hol" i późną noc docieramy do rejonu koncentracji - wsi Żukowo. W lesie są już rozstawione namioty sierzanta leżącego na skrzyni amunicyjnej i powtarzającego monotonię: "wojna... wojna... wojna...". Nikt nie zwraca na niego uwagi. Znajduję wreszcie miejsce dla siebie i natychmiast zapadam w głęboki sen.

15 GRUDNIA 1981

Wczesnym rankiem udaję się do Żukowa. Odwiadam jedno gospodarstwo. Młode małżeństwo gościnnie podejmuje wojskowego. Ich obawa przed możliwym brakiem żywności w przypadku przedłużania się stanu wojennego. Jednocześnie wierzę, że nasz naród przetrwa. Wracam do miejsca postoju. Jednostki około południa. Znowu długie rozmowy z żołnierzami, spory, prognozy. Późnym popołudniem przyjeżdża nieoczekiwane czołg ze sztabu dowodzenia Pułku. Młody oficer z naramiennikami porucznika "Podchorąży Wrona, oddać pas, jesteście aresztowani".

Z dwóch wyroków odbierających mi wolność, prawa obywatelskie i stopień wojskowy, ten ostatni długo wydawał mi się najmniej istotny. Z perspektywy czasu ów "wymiar wojskowy" moich doświadczeń stanu wojennego nabrął innego, ważnego znaczenia. Dlatego, iż kluczem do zrozumienia sensu wydarzeń Polskiego Grudnia '81 jest, sędzę, wojsko - dziedzina de facto pozostająca poza sferą zorganizowanego oddziaływania "Solidarności". Przyjmując, iż młody związek zawodowy miałby większe wpływy w szeregach wojskowych, niewątpliwie doszłoby do polaryzacji Wojska Polskiego w decydujących chwilach. Nietrudno przewidzieć konsekwencje takiej sytuacji: wojna domowa i skuteczna interwencja Armii Czerwonej. Z pewnością nie byłoby tego artykułu. Jak to niejednokrotnie w naszej historii, doznając porażki - wygralibyśmy.

PRZYPISY

- * "Pozbawiam stopnia podoficerskiego st.kpr. podchor. Andrzeja Bogustawę Wronę - dowódcę plutonu skazanego na karę 3 lat pozbawienia wolności orzekła Sąd Marynarki Wojennej w Gdyni z dnia 29.02.1982 r. na karę 3 lat pozbawienia wolności oraz karę dodatkową pozbawienia praw publiczności na okres 1 roku za to, że w dniach 14-15.12.1981 r. na trasie przemarszu kolumny z Kołobrzegu w rejon Gdańsk wozie bojowym w obecności około 11 żołnierzy stanowiących załogę tego wozu namawiał tychże żołnierzy by nie używali broni w razie wydania takiego rozkazu przez przełożonych, a ponadto mówił, że sam nie użyje broni w takiej sytuacji, jak też negatywnie wypowiadał się do żołnierzy o wprowadzeniu stanu wojennego, czym działał na szkodę interesów bezpieczeństwa i działalności Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej".
- Rozkaz Specjalny Nr 4
- Dowódcy Jednostki Wojskowej nr 3699 z dnia 22.01.1982 r.
- ** Nazwa nadawana podchorążym rezerwy przez żołnierzy służby zasadniczej.
- *** Ministerstwo Obrony Narodowej - populary wśród żołnierzy synonim służby wojskowej.
- **** Podstawowa broń strzelecka będąca na wyposażeniu WP. Nazwa pochodzi od nazwiska konstruktora tej broni.
- ***** Żołnierz służby zasadniczej (tj. dwuletniej) po roku czasu w szeregach LWP jest pasowany przez swoich starszych służbę kolegów na "rezerwę".
- ***** Mundur ochronno-roboczy - przepisowy strój żołnierza LWP noszony na codzień.
- ***** Pejoratywne określenie żołnierza zawodowego LWP wśród żołnierzy służby zasadniczej.

FORT YORK BRYTYJSKI BASTION Z NAPOLEOŃSKIEJ EPOKI

(II)

Na zielonej wyspce otoczonej zewsząd zgiełkiem cywilizacji komputerów, wysyłającej pojazdy kosmiczne ku Mlecznej Drodze - stoją zrekonstruowane budynki Fortu York. Wzniesione na zgłiszczach brytyjskiego bastionu, spalonego do cna przez wycofujących się zdobywców.

Miłośnicy torontońskiej przeszłości stworzyli piękne muzeum, na wzór amerykańskich National Monuments. Chodzimy od budynku do budynku, oglądamy zgromadzone eksponaty, powoli poddajemy się atmosferze i nastrojom tamtego czasu. Współczesnego kampaniom Wellingtona w Hiszpanii i Portugalii, zwycięstwom cesarskich orłów pod Austerlitz i Wagram, bojom grenadierów Legii Nadwiślańskiej, szarżom lansjerów Konopki, szwoleżerskiej chwale, wyprawie na Moskwę, bitwie pod Waterloo - kończącej epopeję.

Często przebywał tu gubernator Simcoe doglądając pracy swych "Rangers". I jego małżonka lady Elizabeth, niepospolita kobieta swej epoki, autorka fascynujących listów. Gdzieś tu w pobliżu malowała swe akwarele. Jest w nich piękno dzikiej Kanady Indian, kolonistów, prymitywnych osiedli, strzelców leśnych, kupców i voyageurs zapuszczających się na swych canoe i bateaux od Rzeki św. Wawrzyńca w głąb kontynentu. Aż hen ku Meksykańskiej Zatoce i wysiłkami kanadyjskich odkrywców zdobytej Luizjanie.

Chodzimy po ziemi deptanej stopami bohaterskiego generała Brocka, prominentów kolonialnego porządku, oficerów, żołnierzy, wybitnych obywateli "małego, błotnistej Yorku". Nazwiska ich znajdziemy po starych kronikach, dokumentach przechowywanych w narodowych archiwach, w książkach poświęconych "Canadianom". Uwieczniły się w nazwach ulic i uliczek, głównie w południowej części miasta, gdzie mieszkają tysiące emigrantów, nieświadomo-

me niedalekiej, a już zapomnianej przeszłości.

Zwiedzających oprowadzają po forcie kadeci, studenci zatrudnieni na okres wakacji; noszą historyczne mundury jednostek brytyjskich, które biły się tu twardo w roku 1813 i poniosły krwawe straty.

Ciężkie działa zwrócone lufami na zachód, gdzie kiedyś wylądowały oddziały amerykańskiego brygadiera Pike'a, to prawdopodobnie kolubryny dostarczone przez gubernatora Simcoe. Nie zniszczyli ich, nie zabrali wycofujący się Amerykanie. Już w roku 1813 nadawały się tylko do muzeum.

Na lewo od wejścia - spartańskie kwatery żołnierskie. Prycze, rozwieszane po ścianach mundury, prymitywizm obrazujący twarde życie ówczesnego "gemaina". Kolorowy mundur znany z obrazów Napoleońskich bitew, uniformy jednostek grenadierów, fizyliarów, flankierów, u wszystkich walczących armii - są podobne. Różnią się kolory formacji, odznaki pułkowe, rodzaj dystynkcji, nieco inny krój mundurów kurtek, z połami jak u fraków.

Wakacyjna "załoga" Fortu York nosi mundury sławnego brytyjskiego ósmego pułku. Szamerowana, czerwona kurta, granatowe mankiety, skrzyżowane na piersi białe pasy, szare spodnie, wysokie czako z pułkową odznaką. Tak ubrani byli ludzie dzielnego kapitana Neale Mc Neale. Kiedy szli na bagnety przeciw dużo liczniejszym Amerykanom.

Życie żołnierskie w pochodach, na biwaku, w czasie służby w garnizonie - nie było łatwe. Załoga Yorku w czasie pokoju rąbała las, stawiała budynki, budowała drogi, wylądowywała statki. Żadnych rozrywek, żadnych urozmaiceń monotonnego życia. Jedyna przyjemność to wódka. Pita ukradkiem, poza służbą. Dokumenty nic nie mówią o kontaktach wojska z ludnością cywilną. W pionierskich osiedlach panował

surowy duch purytański, miejscowy pastor grzmiał co niedzielę o "abominacji" i piekielnym ogniu, bez ceremonii wymieniając nazwiska grzeszników.

U wejścia do baraku, student-żołnierz pokazuje jak ładuje się karabin-muskiet nazywany "brown Bess". Można oddać z tej broni, powszechnej w owych czasach trzy, cztery strzały na minutę. Odgryza się zębami patron w papierowej koszulce, ubija pakietami, podsypuje prochem. Przypomina się późniejsza o kilkanaście lat bitwa pod Grochowem. Na znanym obrazie, polski piechur, obrońca Olszyny, odgryza ładunek...

W innych budynkach portrety generałów i gubernatorów, mieszkanie komendanta pełne antyków, stara broń, zestaw narzędzi używanych po ówczesnych farmach - próbki dobrej kowalskiej roboty.

Mundury regularnego żołnierza i formacji milicji, litografie, diariusze, dokumenty, w jednej gablocie pamiętki po Laurze Secord, w innej sławna laska-buła-wa, którą niesiono na czele dygnitarzy w perukach, w dniu inauguracji Parlamentu.

Laska ta była przyczyną spalenia budynku, gdzie obradował Parlament, stała się przyczyną kontrowersji, łączy się z nią fascynująca historia skalpu. Historię tę warto opowiedzieć.

Po wybuchu prochowni, generał Sheaffe wycofuje się, maszeruje ze swymi oddziałami do Kingston. Podpułkownik policji William Chewett i major William Allan, w towarzystwie pastora Strachana, udają się do amerykańskiego dowództwa, w celu zawarcia umowy kapitulacyjnej, gwarantującej mieszkańcom Yorku bezpieczeństwo życia i mienia.

Wyżsi amerykańscy oficerowie są jeszcze wstrząśnięci stratami w ludziach jakie spowodował wybuch prochowni, żli na Anglików. Patrzą na wysłanników z niechęcią, zwlekają z podpisaniem umowy. W tym czasie ich żołnierze są już w mieście, plądrują puste domy, aresztują mężczyzn podejrzanych, że należą do policji. Płoną już budynki rządowe. Murowany, jednopiętrowy "gmach" Parlamentu podpalili podobno oddziały marynarzy, oburzonych na brytyjskie "barbarzyństwo".

Znaleźli w budynku ceremonialną laskę-buławę, a na niej... ludzki skalp. Dowódca amerykańskiej floty Chauncey pisał w czerwcu 1813 do Sekretarza Marynarki w Waszyngtonie:

"Mam zaszczyt przysłać panu za pośrednictwem porucznika Dudley brytyjski sztandar wzięty w Yorku 27 kwietnia, oraz ceremonialną laskę, na której był zatknięty skalp.

Wymienione przedmioty znaleziono w budynku Parlamentu i przekazano w moje ręce".

Według badań Roberta Gourlay, żyjącego wówczas w Górnej Kanadzie, zaciętego przeciwnika i krytyka ustroju, sprawa wyglądała następująco. Jeszcze przed wojną, pewien oficer brytyjski wysłał do urzędnika pracującego w biurach Parlamentu autentyczny skalp, pisząc, że posyła to jako "pamiętkę". Adresat otworzył paczkę, skrzywił się z niesmakiem i wrzucił skalp do szuflady gdzie przeleżał kilka lat. Prawdo-

podobnie ktoś z plądrujących znalazł trofeum, zatknął na metalowy szpikulec laski i pokazał towarzyszom. Oburzeni Amerykanie spalili budynek.

Historia opisuje setki zniszczonych zrupionych miast, które wpadły w ręce wrogów. Mieszkańców zabijano, torturowano, brano w niewolę, gwałcono kobiety itd. Należy przyznać, że Amerykanie zachowywali się bardzo przyzwoicie, nie zanożowano ani jednego morderstwa czy gwałtu. Penelopa Beikie, żona i matka "dwu biednych chłopaków", członków milicji ukrywających się w lesie, pisze, że choć pozostawiona sama na gospodarstwie, nie była molestowana, nie zrabowano nawet drobnostki. Ba, (cytujemy z jej relacji) "czemu nie uwierzycie? Szydziłam z nich, a nawet posunęłam się do gróźb. Nic mi nie zrobili, choć prawdę mówiąc byłam na ich łasce i niefasce".

Oczywiście nie wszędzie, nie zawsze było tak sielankowo. Porucznik policji Playter przygląda się z ukrycia jak grupa Amerykanów rabuje jego farmę. Wynosi garnki, odzież, szkatułkę z kosztownościami. Dom majora Givinsa ogołocołono do szczętu. Dowódca amerykański rozkłada ręce, twierdzi, że nic nie może poradzić. Chodził przeciw do domu, który prowadził z nienawidzonych Indian. Archiwa w Oshawa przechowują 23 podania obywateli Yorku, żądających odszkodowania za poniesione straty. Mogło jednak być znacznie gorzej. Raport siedmiu znanych obywateli miasta, głównie oskarżający generała Sheaffe, oceniając zachowanie się wojska nieprzyjacielskich, stwierdza rzeczowo: "należy przyznać, że oczekiwaliśmy znacznie gorszych rzeczy".

Zwycięzca - gentleman Chauncey odesłał do Yorku wszystkie książki zabrane z publicznej biblioteki.

Po tygodniowym biwakowaniu w zdobytym mieście, Amerykanie załadowali się na okręty. Przed odjazdem zrównali ziemią fort.

Spalenie budynków rządowych miało w przyszłości zaważyć na losie stolicy Stanów Zjednoczonych. W sierpniu 1814, brytyjski generał Robert Ross wylądował z korpusem ekspedycyjnym w pobliżu Waszyngtonu, pobił siły amerykańskie pod Blandesburgiem i zajął stolicę. Prezydent Madison w ostatniej chwili uciekł konno. W odwecie za York Anglicy spalili wszystkie gmachy rządowe. Zrekonstruowany do dzisiaj prezydent od tego czasu nosi nazwę Białego Domu. Pomalowano ściany na biało, by ukryć ślady ognia.

W tym samym roku w brytyjskiej Izbie Gmin, członek opozycji Samuel Whitbread zarzucił rządowi "barbarzyńskie prowadzenie wojny w Ameryce".

Odpowiedział mu ówczesny premier Lord Liverpool stwierdzeniem, że "zniszczenie Waszyngtonu było odwetem za spalenie Yorku, stolicy Górnej Kanady".

W roku 1934 prezydent Roosevelt, w geście dobrej woli zwrócił miastu Toronto historyczną laskę. W 1962 r. użyto jej przy ceremonii otwarcia Parlamentu Prowincji Ontario.

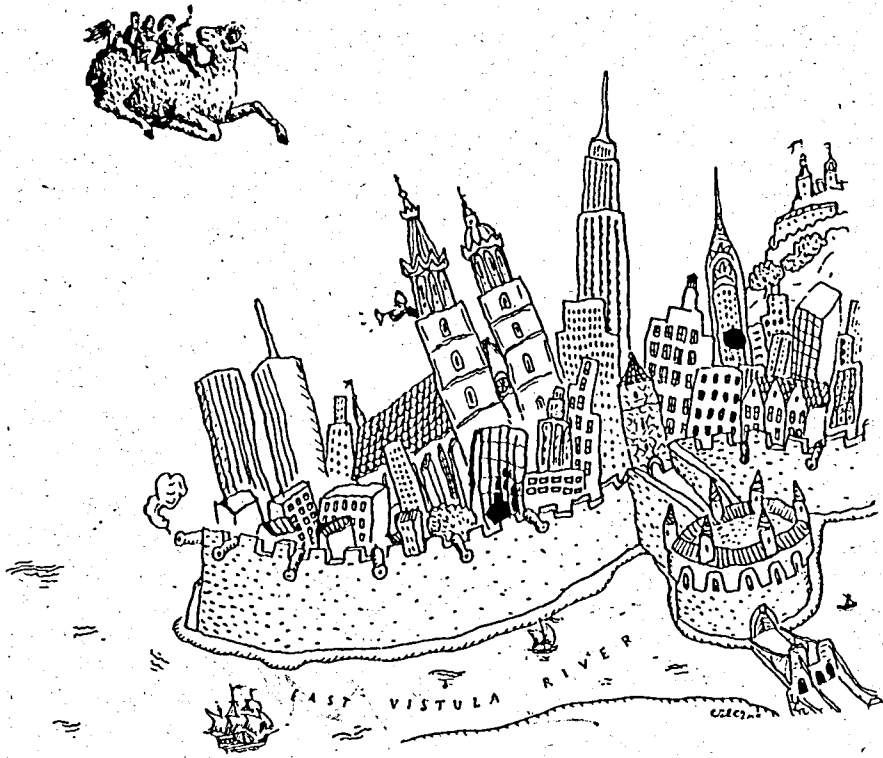
Zdobyta na Brytyjczykach chorągiew znajduje się w Annapolis. Trzydziestostopowa królewska flaga Yorku, wciąga się na maszt tylko przy wyjątkowych okazjach. Frapujące dla wielu historyków pytanie pozostaje niestety bez odpowiedzi. Co stało się ze sławnym skalpem?

ADAM TOMASZEWSKI

BRITISH RESENTMENT OF THE FRENCH



PRZYJEŻDŻA PIWNICA!



W dawnych pięknych czasach, kiedy nosiło się - pierwszy raz w PRL-u! - kolorowe pończochy, "trumniaki" i spódnice na sztywnych halkach, kiedy pochłaniało się - też po raz pierwszy w PRL-u - Hłaskę, a równocześnie Hemingwaya, Faulknera, kiedy "kryzys" nazywał się "odwilż" - urodziła się Piwnica pod Baranami.

Niech się historycy martwią gdzie, w czyjej głowie i w czym pokoju naprawdę się urodziła - wbrew historii - jestem za legendą: musiała urodzić się w głowie Piotra Skrzyneckiego. Bez niego - może by i powstała jako fakt materialny, cielesny i fizyczny, ale z pewnością nie mogłaby trwać jako stan duchowy, płynna konstelacja wciąż nowych gwiazd, jakoś zawsze świecących tym samym światłem - trochę lirycznie, trochę frywolnie, trochę kpiarsko.

Ponad 30 lat - a zdaje się, że "Piwnica" istnieje od zawsze - jak Wawel i kościół Mariacki. Zawsze na czasie. Zawsze awangardowa. Różne widywaliśmy awangardy i słowo to brzydki się kojarzy, ale "Piwnica" jedna zna sekret - jak być staroświecką awangardą. "Piwnica", czyli jej duch, spiritus movens, Piotr Skrzynecki, ostatni artysta w pelerynie, ostatni niedzisiejszy awangardysta z rodu tych, o których w czasach Młodej Polski pisywano kuplety:

"choć mamy buty podarte, buty podarte
jednak evviva l'arte, evviva l'arte!"

Piotr Skrzynecki naprawdę rówieśnik Mrożka, Bursy i "Zielonej gęsi", Piotr Skrzynecki rówieśnik Kisielewskich i Noskowskich z czasów "Zielonego Balonika". I gdzie tu naprawdę postawić to "naprawdę"?

"Piwnica" to awangarda za pan brat z salonem - "bezwstydny" kabaret, którym mogłaby się szczyścić dobrze urodzona i dobrze ułożona ciotka. Byłe z wyobraźnią. Któż tu nie śpiewał, nie tańczył, nie parodiował, nie muzykował, kto tu "miodu i wina" nie pił?

Krystyna Zachwatowicz, Barbara Nawratowicz, Wiesław Dymny, Kazimierz Wiśniak, Leszek Długosz, Tadeusz Kwinta, Joanna Ronikier, Szaszkiwiczowa, Ewa Demarczyk, Krzysztof Litwin, Mieczysław Święcicki, Zygmunt Konieczny, Stanisław Radwan i Maja Zajacówna-Radwanowa -

doprawdy wierszówki na nazwiskach z "Piwnicy" robić nie wypada, a starczyłoby ich na niemałą. "Piwnica" zawsze lubiła znakomitości. I na estradzie, i na widowni... Znakomitości też ją lubią, bo czują się w tym salonie jak u siebie - znane z tytułu i nazwiska, z tytułu i nazwiska witane i fetowane. Trochę snobizmu? Ależ tak! Snobizmu krakowskiego - z zadyszka i filuternym przy-mrużeniem oka.

"Piwnica" - zawsze do usług. Kiedy trzeba dbała o "podwyższenie plonu z jednego ha", wraz z zatroskanym i skąpym gospodarzem, kiedy indziej - wymyślała jubileusze dla "galileuszki" - jubileusze, pa-rady i bale...

Niejeden strapiiony rodak w tym miejscu się zachnie - czas dziś nie ten, czas "Piwnicy" przeminął, to już nie to, to nie rok 1956. To już nie czas, kiedy liryczna groteska, ostentacyjna staroświeckość i prywatność - "piwniczny styl" - były wyzwaniem rzuconym świeżo zdetronizowanej powadze młodości w organizacyjnych koszulach. Zapewne, zapewne, świat poszedł z postępowaniem czasu, "Piwnica" dziś, to nie "Piwnica" z 1956 r. Trochę epigońska wobec samej siebie, "folgująca szczątkom swej młodości"? Ależ tak. A pokażcie mi drugi taki fenomen naturalnej ciągłości trwania w tak lekkiej branży - toż to już trzecie pokolenie estradowe śpiewa - Grzegorz Turnau, najmłodszy bard spod Baranów ma 20 lat! Skoro tak obrasta bez "naborów" i "zaciągów", to musi w tym być coś żywego.

Wbrew pesymistom, wbrew przynębiającej szarzyźnie czasu - w "Piwnicy" wciąż jeszcze rodzą się gwiazdy, których gdzie indziej (osobiście w wyspecjalizowanych przedsiębiorstwach estradowych) jakoś nie widać.

Optymizm i tajemnica młodości "Piwnicy"? Najprościej wyrażają je "Dezyderata", słowa starej amerykańskiej pieśni, "hymnu" ostatnich piwnicznych lat. Co w nim jest? Trochę wskazówek jak być człowiekiem - przyzwoitym i szczęśliwym, zakończonych lirycznym przesłaniem: "jesteś dzieckiem wszechświata, masz prawo być tutaj".

E.M.

ECHO W TYM TYGODNIU POLECA:

- Na ekrany kin w Toronto weszły w tym tygodniu: inteligentny melodramat dla dorosłych "Tequila Sunrise" w reż. Roberta Towne z Michelle Pfeiffer i Mei Gibsonem w rolach głównych; tegoroczny zdobywca Oscara dla najlepszego filmu zagranicznego - duński "Babette's Feast" w reż. Gabriela Axela, ze Stephane Audran w roli głównej.

- Światowa premiera ostatniej sztuki kalgaryjskiego pisarza Johna Murrella "October" w Tarragon Theatre, 30 Bridgman Ave. (531-1827).

- "Klasyka Büchnera "Śmierć Dantona" w reż. Stephena George'a w Du Maurier Theatre, York Quay, 235 Queen's Quay W., tel. 963-9226. Wstęp wolny, ale potrzebna wcześniejsza rezerwacja. 8-11 grudnia i 13-18 grudnia.

- "Beyond Therapy" amerykańskiego dramaturga Christophera Duranga do 17 grudnia na deskach Alumnae Theatre Studio, 70 Berkeley St., tel. 364-4170.

- Nowa wystawa w Interference Hologram Gallery, 1179A King St. W., Ste. 008 (535-2323).

- "Halmark Festive Trees" czyli koncerty dla całej rodziny ze zróżnicowanym programem. 11 grudnia od godz. 14 do 17 grać będzie The Shuffle Demmons. Water's Edge Cafe, York Quay Centre, 235 Queens Quay W. (973-3000).

- Czas już rozejrzeć się za choinką. Wokół Toronto jest kilkanaście farm, gdzie można samemu wybrać i wyciąć drzewko. Nie jest to dużo taniej, ale za to zabawy w bród, no i choinka świeża i lasem pachnąca. Trzeba się ciepło ubrać i mieć własną siekierę lub piłę. A oto parę adresów:

- autostrada 404 na płn. aż do Bloomington Rd., na wschód do Concession 9 i na płn. aż do farmy Horton's Primrose Farm, gdzie oprócz choinek czekają różne inne atrakcje;

- autostrada 10 na płn. od Orangeville do Sideroad 30, skrócić na wschód, Drysdale

Forest Farms' Alliston;
- autostrada 400 na płn. do autostrady 89, potem na zachód do Simcoe Rd. 48 i Aurora Sideroad.

I DZIECIOM:

- Toronto Symphony Christmas Concert czyli koncert z kołędami dla całej rodziny w Roy Thomson Hall, 60 Simcoe St. (593-4828). 15 grudnia o 19.30.

BRUNO SCHULTZ
POLISH WRITER AND ARTIST
KILLED IN DROHOBYCZ IN 1942.
A PRIVATE COLLECTOR AND
RESEARCHER IS LOOKING TO
PURCHASE DRAWINGS, CLICHE
VERRE, ORIGINAL LETTERS AND
FIRST BOOK EDITIONS OF
BRUNO SCHULTZ.
PLEASE WRITE TO:
Simmon Schochet Ph.D.,
68 Montague Street,
Brooklyn Heights, N.Y. 11201,
or call collect evenings at area code
(718) 625 - 1759.

presented a

SLAVONIC CHRISTMAS
A Concert of Advent Hymns and Christmas Carols

performed by:

THE MELODIA CHOIR
Conducted by Lech Placewicz

THE SLOVAK SINGERS
Conducted by Miro Lelko

THE YASMIN UKRAINIAN VOCAL ENSEMBLE
Conducted by Christine Harasowsky-Shewchuk

During the intermission, there will be demonstrations of traditional Slavonic Christmas customs

Friday, December 9, 1988, 8 pm,
Church of the Redeemer, 162 Bloor St. West (at Avenue Rd.),
Tickets: \$6 (Special Christmas Price).
For information call 421-7416

ELITA zaprasza na:

ŚWIĄTECZNY PROGRAM KRAKOWSKIEGO KABARETU

TORONTO

Środa 28 grudnia 1988,
godz. 8:00 wiecz.

Czwartek 29 grudnia 1988,
godz. 8:00 wiecz.

ST LAWRENCE CENTRE
FOR THE ARTS
JANE MALLETT
THEATRE

Toronto, 27 Front St. E.

Bilety prosimy zamawiać:
tel. 366-7723 (tylko karty kredytowe)
lub nabywać w kasie teatru
codziennie w godz. 10-18
Informacje: 769-9630 (po 6 wiecz.)



CELLAR under the **RAMS**

PIWNICA pod BARANAMI



Na zdjęciu: autorka popularnej rubryki **ZDROWIE** dr. LIDIA DOBOSZ w nowo otwartej klinice

OFICJALNE OTWARCIE BLOOR NATUROPATHIC CLINIC

W środę 30 listopada odbyło się oficjalne otwarcie pierwszej polonijnej kliniki leczenia metodami naturalnymi. Podczas uroczystości, poświęcenia kliniki dokonał proboszcz parafii św. Kazimierza w Toronto. Na otwarcie przybyło szerokie grono polonijne, kanadyjskie, jak i również przedstawiciele środowiska ukraińskiego. Władze miasta reprezentował radny Chris Korwin-Kuczyński.

Klinika jest pierwszym polonijnym specjalistycznym centrum medycznym zapewniającym szeroki zakres metod leczenia naturalnego. Klinikę prowadzą dr. Lidia Dobosz i dr. Halina Sroczyńska przy współpracy z terapeutą Romanem Kolderem i sekretarką mówiącą biegle po angielsku, polsku i ukraińsku. Pod koniec sierpnia klinika została przejęta od dr. Dennis O'Hara, byłego dyrektora kliniki szkoleniowej na uczelni Ontario College of Naturopathic-Medicine, który postanowił wycofać się z czynnego życia zawodowego. Jego

klinika miała ustaloną wysoką reputację w środowisku kanadyjskim. Podtrzymanie tej opinii oraz rozszerzenie zakresu usług stało się celem obu polskich lekarzy entuzjastek leczenia naturalnego, jak i pełnych poświęcenia dla pacjentów.

Medycyna naturopatyczna stosowana w Klinice nie zastępuje leczenia konwencjonalnego, stanowi jedynie jego istotne uzupełnienie. Pewne choroby np. alergię, choroby skóry, astma, artretyzm i inne choroby przewlekłe są efektywniej leczone metodami naturalnymi. Klinika stosuje w leczeniu nowoczesne ziołolecznictwo, homeopatię, akupunkturę, medycynę chińską, wodoterapię, elektroterapię, dietetykę jak również rewelacyjną terapię japońską - shiatsu. Klinika jest doskonale wyposażona w specjalistyczny sprzęt medyczny i posiada kompletnie zaopatrzoną aptekę leków ziołowych, homeopatycznych, witamin i minerałów. Klinika zaopatruje się tylko w najwyższej jakości certyfikowane leki u renomowanych producentów kanadyjskich, amerykańskich, europejskich i chińskich.

W warunkach silnego skażenia środowiska, nadmiaru środków chemicznych i nadużywania leków farmakologicznych otwarcie kliniki leczenia naturalnego stanowi istotny krok do przywrócenia i zachowania tradycyjnego, wypróbowanego przez pokolenia leczenia metodami naturalnymi.



Pierwsza polonijna
NATUROPATHIC CLINIC
HALINA SROCZYŃSKA, M.D., N.D.
LIDIA DOBOSZ, M.D., N.D.

Leczenie środkami naturalnymi.

Zioła • Akupunktura • Homeopatia • Dieta
• Hydroterapia • Fizjoterapia

1595 Bloor St.W. Stacja metra: Dundas West
TEL. 534 - 0050

Leczenie naturalne

Dr DANUTA ROZBICKA N.D.M.D.,

lekarz medycyny, okulista (Polska).
Absolwent Ontario College of Naturopathic Medicine

Leczenie ostrych i przewlekłych schorzeń metodami naturalnymi, takimi jak: zioła, akupunktura, elektroakupunktura, hydroterapia, homeopatia, "Bioelectric Function Diagnosis", wykrywanie choroby w fazie początkowej zakłócenia biopola.

Adres: 425 Jane Str. przy Annette, Suite 3
TEL. 762 - 5697

POLAK NIE ZGINIE

1. PYTANIE:

W jakich sprawach można zwracać się do posłów federalnych?

1. ODPOWIEDZ:

W Ontario mamy trzy szczeble władzy:

1. Rząd federalny, rząd prowincjonalny, władze lokalne.

Każdy z rządów odpowiedzialny jest za inne sprawy.

RZĄD FEDERALNY zajmuje się sprawami dotyczącymi całej Kanady. M.in.: obrona kraju, sprawy obywatelstwa, polityka zagraniczna, ogólnokrajowa polityka gospodarcza, waluta krajowa.

RZĄD PROWINCJONALNY odpowiedzialny jest za sprawy dotyczące całej prowincji: autostrady, opieka społeczna, opieka zdrowotna, rozwój przemysłu, ochrona środowiska.

WŁADZE LOKALNE: ochrona przeciwpożarowa, szkolnictwo, biblioteki miejskie, utrzymanie parków i obiektów rekreacyjnych, planowanie nowych dzielnic.

Gdy mamy kłopoty z OHIP, zwracamy się do posła prowincjonalnego, kłopoty z sąsiadem, który pobudował zbyt wysoki płot - do radnego, kłopoty ze sprowadzeniem rodziny z Polski - posła federalnego.

Należy ustalić, kto jest naszym posłem (w Toronto Star z dnia 22 listopada jest podana lista posłów, łącznie z ich fotografiami).

2. PYTANIE:

Mam 65 lat, jestem w Kanadzie od 7 lat. Czy mogę otrzymać zwrot za podatek (co to właściwie jest)?

2. ODPOWIEDZ:

Mieszkańcy Ontario w wieku powyżej 65 lat są uprawnieni do zniżki podatkowej (Property Tax Grant). Aby ulżyć osobom starszym w płaceniu podatków miejskich lub na szkolnictwo, rząd ontaryjski przyznaje zniżkę podatkową dochodzącą do 600 dolarów. Lokatorom, którzy są w wieku emerytalnym przysługuje 600 dolarów lub 20% czynszu w głównej rezydencji - w zależności od tego, która suma jest mniejsza.

Większość osób otrzymujących rentę starczą (Old Age Security) oraz inni ludzie w wieku emerytalnym, którzy korzystali uprzednio ze zniżki, automatycznie otrzymują w końcu sierpnia odpowiednie formularze do wypełnienia. Pozostałe osoby uprawnione do zniżki podatkowej powinny skontaktować się z Ontario Ministry of Revenue, Taxpayer Service Branch:

- w Metro Toronto numer tel. 965-8470
- w Oshawie 433-5155

- w okręgu z numerem kierunkowym 807, 1-800-263-3792

- w okręgu z numerem kierunkowym 416, 1-800-263-7700

- w okręgu z numerem kierunkowym 519, 613, 705, 1-800-263-3960

3. PYTANIE:

Mam kłopoty ze znalezieniem mieszkania. W jednym z budynków apartamentowych landlord zażądał

ode mnie poza opłatą za 2 miesiące (pierwszy i ostatni miesiąc) dodatkowej opłaty w wysokości 500 dolarów, nazywając to kaucją. Czy jest to zgodne z obowiązującymi przepisami?

3. ODPOWIEDZ:

Landlord nie miał prawa pobierać żadnej dodatkowej opłaty poza sumą przeznaczoną na opłacenie mieszkania za pierwszy i ostatni miesiąc. Zadanie tak zwanego "kluczowego" ("key money") jest niedozwolone. Po zapłaceniu landlordowi "kluczowego" lokator ma prawo wnieść skargę do Sądu Okręgowego (District Court). Kara za tego typu przewinienie wynosi 2.000 dol. dla indywidualnego landlorda lub 25.000 dol. dla korporacji.

W przypadku opuszczania wynajmowanego mieszkania obowiązuje 60-dniowy okres wypowiedzenia. Wypowiedzenie powinno być złożone na piśmie. Obowiązuje to obydwie strony - lokatora i właściciela mieszkania. Opłata za ostatni miesiąc nie jest zwracana gdy lokator chce się wyprowadzić przed upływem 60 dni. Natomiast w przypadku opuszczania mieszkania zgodnie z obowiązującym terminem, właściciel mieszkania jest zobowiązany do zwrotu 6% w skali rocznej od sumy stanowiącej opłatę za ostatni miesiąc.

Informacje na temat przepisów obowiązujących w zakresie kontaktów między lokatorem a właścicielem mieszkania można uzyskać w Rent Review Services Offices.

Numery telefonów:

East York - (416) 429-0664

Etobicoke and York - (416) 236-2681

Mississauga - (416) 270-3280

North York - (416) 224-7643

Scarborough - (416) 438-3452

Toronto - (416) 964-8281

**POLISH CANADIAN
COMMUNITY SERVICES (Toronto)**
2333 Dundas Street West, Suite 408,
Toronto, Ont. M6R 3A6
TEL. (416) 533 - 9471



GEŚ SZYKUJE SIĘ
NA ŚWIĘTA

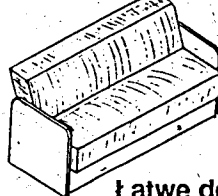
**APTEKA
NATURY**

Dr. JADWIGA GÓRNICKA

Książki i informacje
pod telefonem
532 - 9054

**WERSALKI Z POLSKI
(SOFA - BED)**

NOWE • SOLIDNE • WYGODNE • PRAKTYCZNE
• IDEALNE W KAWALERKACH, SYPIALNIACH, POKOJACH RODZINNYCH,
GOŚCINNYCH, RECEPCYJNYCH, STUDYJNYCH



INFORMACJE i ZAMÓWIENIA:
CANEX TRADING CO.
740 - 2580
JERZY

Łatwe do rozłożenia, ze skrzynią na pościel

**MSZA ŚW.
ZA OJCZYZNĘ**

W związku z rocznicą wprowadzenia stanu wojennego w Polsce, Msza św. za Ojczyznę zostaje przeniesiona z 25 na 11 grudnia. Msza odbędzie się jak zwykle w kościele św. Teresy (10th Street i Lakeshore Blvd. West) o godzinie 5 po południu.

Po Mszy odbędzie się spotkanie ze znanym działaczem opozycji w Polsce, Romualdem SZEREMIETIEWEM, przewodniczącym Polskiej Partii Niepodległościowej.

Duchowieństwo Rzymskokatolickie miasta Toronto

I Komitet Organizacyjny Kongresu Polonii Kanadyjskiej, okręg Toronto

13 GRUDNIA 1981

W 7 rocznicę ogłoszenia stanu wojennego w Polsce odbędzie się demonstracja przed Konsulatem PRL w Toronto, 2603 Lakeshore Blvd. West.

We wtorek 13 grudnia o godzinie 7:30 wieczorem demonstrujemy przeciw:

- Niedotrzymaniu umowy dotyczącej spotkania przy "Okrągłym stole"

- Zwalnianiu z pracy strajkujących pracowników

- Zamykaniu zakładów pracy jako represji politycznej

- Brutalnej akcji Milicji i ZOMO.

ŻADAMY:
- ROZPOCZĘCIA DIALOGU ZE SPOŁECZYSTWEM

O jak najliczniejszy udział w demonstracji proszą

Polish Canadian Action Group pod protektorem Kongresu Polonii Kanadyjskiej, okręg Toronto

**PIGULKI
PCAG**

CO TO JEST PCAG? W niepamiętnych czasach, na początku swego istnienia, PIGULKI opublikowały statut PCAG i rozpoczęły druk KRÓTKIEGO KURSU HISTORII PCAG. Ponieważ ostatnio otrzymaliśmy sporo zapytań o cele i zadania Grupy, doszliśmy do wniosku, że tylko najstarsi Czytelnicy wiedzą coś niecoś o PCAG, natomiast nowym trzeba wyjaśnić wszystko od początku. A więc, jeżeli nie znacie, to przeczytajcie, a jak znacie, to też przeczytajcie. Oficjalna nazwa grupy brzmi "SOLIDARNOŚĆ I NIEPODLEGŁOŚĆ". Jak to często bywa w życiu nazwa ta nie przyjęła się, natomiast nazwa POLISH CANADIAN ACTION GROUP, PCAG, która miała być właściwie używana tylko w kontaktach pozapolonijnych jest obecnie bardziej popularna.

NASZ CEL:
Dumni ze swego dziedzictwa i zaniepokojeni losem naszego ojczystego kraju postanawiamy zrobić wszystko, co w naszej mocy, aby pomóc Polsce odzyskać DEMOKRACJĘ i NIEPODLEGŁOŚĆ. Solidaryzujemy się z narodem w kraju w jego walce o prawa człowieka i obywatela. Będziemy popierać wszystkie działania w Polsce, które poszerzają zakres suwerenności wewnętrznej społeczeństwa i jego świadomość polityczną. Dzisiaj jest to praca na rzecz przyszłej niepodległości. Każdy z nas będzie informował opinię publiczną, przywódców i polityków o prawdziwej sytuacji w Polsce, jak również pozyskiwał zwolenników dla naszej sprawy. Działalnością naszą będziemy zmierzać do przekonania świadomej części wyborców kanadyjskich, że wolność Polski leży w interesie Kanady i całego Wolnego Świata. **METODY DZIAŁANIA:** Grupa nasza współpracuje z Kongresem Polonii Kanadyjskiej. Kongres, skupiając niepodległościowe organizacje polonijne zawsze zdecydowanie stał na pozycji nieuznawania obcej dominacji w Polsce i dlatego zasługuje na gorące poparcie. Indywidualnie i jako Grupa podejmujemy następujące akcje: a) Publikowania listów do redakcji gazet kanadyjskich

i szukania dostępu do innych środków masowego przekazu; b) nawiązywania kontaktów osobistych z politykami, dziennikarzami itp.; c) wywierania wpływu na partie polityczne w Kanadzie zgodnie z naszymi zamierzeniami; d) poszukiwania współpracy z innymi grupami etnicznymi, szczególnie pochodzącymi z krajów o podobnej sytuacji politycznej; e) inicjowania i popierania wszystkich innych akcji, które uznamy za potrzebne dla osiągnięcia naszych celów, jak długo nie naruszają one zasad etycznych.

Przypominamy, że PCAG jest członkiem KPK. Zapisz się więc do PCAG, a włączysz się w pracę dla wspólnego dobra całej Polonii!
Zatelefonuj do PIGULEK, a przysyłemy Ci deklarację członkowską.

PRZYPOMINAMY, że msza św. za Ojczyznę odbędzie się w tym miesiącu 11 grudnia. Po mszy - spotkanie z Romualdem Szeremietiewem, znanym działaczem niepodległościowym. DEMONSTRACJA w rocznicę ogłoszenia stanu wojennego - 13 grudnia, godz. 7:30.

Redagują z ramienia Polish Canadian Action Group, Anna i Stanisław Dubiscy, tel. 925-8128. P.O.Box 55, Station "V", Toronto M6R 3A4.

Past Enterprises Ltd. 121 Roncesvalles Avenue Toronto, Ontario M6R-2K9 (416) 531-8786
Wszystko można załatwić telefonicznie!
• Paczki morskie i lotnicze
• Owoce cytrusowe, żywność
• Przekazy na konta i do rąk
• Najtańsze ubezpieczenia wizytujących
• Przedłużamy wygasłe ubezpieczenia
• Przewożymy osoby z i do Montrealu
• Zaproszenia, telexy i telegramy
• Polskie książki, taśmy
• Ziela Herbapolu, kremy, ODBIERAMY PACZKI Z DOMU
Akceptujemy wszystkie karty kredytowe **WSZYSTKO Z GWARANCJĄ!!!**

**TROSKA O KLIENTA
NASZĄ DEWIZĄ**

High Park **National** Realtor REAL ESTATE LTD.
Telefon 532-4444

Główne biuro 217 Roncesvalles Ave. Toronto, Ont. M6R 2L6

**SŁUŻYMY CI
NASZYM
DOŚWIADCZENIEM**

Jeśli zamierzasz kupić lub sprzedać posiadłość w Ontario, czy to dla siebie, czy jako inwestycję, czy to obiekt przemysłowy, farmę, domek letniskowy, motel-pensjonat itd. zwróć się do nas w celu dokonania bezpłatnej wyceny...

KRAKUS SUPERSAM Meat & Delicatessen
1570 Bloor Street West 534-2023
(Half Block west of Dundas St. W.)
ACROSS THE STREET FROM THE PARAMA LITHUANIAN CREDIT UNION
REGULAR HOURS: MON.-WED. 8-6 THURS. 8-7 FRI. 8-5 SAT. 8-6
CHRISTMAS WEEK: MON. & TUES. 8-6, WED. 8-7 THURS. 8-9 FRI. 7-9 SAT. 7-4

Hot Food Deli Counter
• B.B.Q. Chickens
• Cabbage Rolls
• Roast Beef
• Sandwiches
• Crepes
• Pierogi
• Coffee
• Etc.

FRESH CARP FOR THE DINNER EVE
DELICIOUS TURKEY IN WINE Whole 12-14 lbs. or Half We take orders until Dec. 15. Deposit \$20.
FRUCTAL BRAND FRUIT COCKTAILS Assorted Flavours 700 ml. \$99

OUR SLOGAN "First Try... Then Buy"
REMEMBER "No Limit on Purchases"

HOLIDAY SPECIALS VALID FROM MONDAY DECEMBER 19 UNTIL SAT. DECEMBER 31, 1988

SMOKED KIELBASA 2.99 lb. \$1.80	MINI HAMS 3.89 lb. \$2.50	ROAST BEEF AI 2.99 lb. \$1.00	SIRLOIN or ROUND STEAK 2.99 lb. \$1.80	VEAL CHOPS AI 3.95 lb. \$1.30
FRESH BACK RIBS 2.39 lb. \$2.00	SHOULDER HAM CAPICOLA 2.99 lb. \$1.20	FRESH PORK SIDE RIBS 1.69 lb. \$1.20	ROAST BEEF 3.99 lb. \$2.50	SMOKED SAUSAGE 2.69 lb. \$1.00
DEEF TRIPE 1.89 lb. \$2.00	FRIED BACON 2.69 lb. \$1.50	MEAT PATE 1.89 lb. \$1.80	HERRING IN YOGOURT .69 One Piece 40¢	CABBAGE ROLLS 3.19 1 Container 4 Large Pieces
HOMEMADE BIGOS 1.29 lb. 80¢	HOMEMADE PEROGI 2.89 One Dozen	SALTED SMALZ HERRINGS 1.19 Each 1.00	LIVER SAUSAGE 1.69 lb. \$1.00	DEBRECZYNA SAUSAGE 2.49 lb. \$1.20
KROKUS SOUP MIXES .69 Pkg	KRAKUS JAM .99 375 ml Jar	HEAD CHEESE 2.49 lb. \$1.00	WEDEL BITTER MILK CHOCOLATE .89 100 g. 80¢	MILK CHOCOLATE with Hazel Nuts 1.89 150 g. \$1.20

CRACOVIA DELI
Zapraszamy do nowego sklepu delikatesowego przy 3261 Lakeshore Blvd. West (na zachód od Kipling) TEL. 253-5966
Oferujemy wszelkiego rodzaju artykuły spożywcze importowane z Polski i z Europy oraz wspaniałe polskie wędliny, świeże pieczywo i nabiał.
Specjalność zakładu: PIEROGI, GOLĄBKI i SMACZNE OBIADY DOMOWE NA WYNOS
NISKIE CENY • DUŻY WYBÓR
CRACOVIA - Nowy punkt sprzedaży Echa

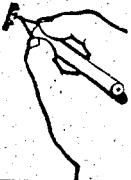
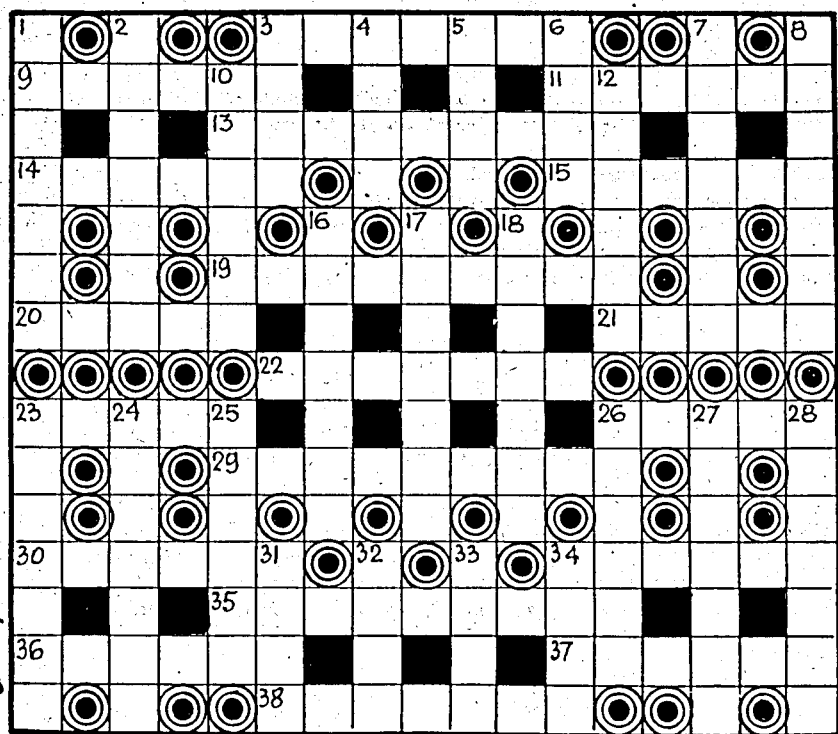
OTWARCIE NOWEGO SKLEPU MIĘSNEGO W KITCHENER
WALESA'S MEATS & DELI
331 B King St. W., Kitchener, 741-5383
270 Bleams Rd., Kitchener, 893-6666
Pieczywo, wędliny, sery, słodczyce, gazety, świeże mięso. Można zamówić 1/2 krowy lub świni.

"KULISY SPORTU"
redagowany przez Adama POLAŃSKIEGO. Znajdują się w nim publikacje, tłumaczenia z prasy zagranicznej, wywiady ze znanymi sportowcami oraz wiele innych niespodzianek.
Osoby zainteresowane prenumeratą roczną w cenie **TYLKO \$20** proszone są o kontakt na adres:
KULISY SPORTU
150 Paisley Blvd. W.
Apt. 1508
MISSISSAUGA, ONT.
L5B 1E8

SPRZEDAM dom 1-rodzinny w Polsce, typ bungalow. Powierzchnia mieszkalna 224, użytkowa 140 m kw. 7 pokoi, 2 kominki, łazienka, 2 WC, sauna, garaż, ogródek 300 m kw., pięknie położony w Tychach na trasie Katowice-Bielsko Biata. Cena 20 tys. dol. amerykańskich. Oferty proszę kierować:
Zdzisław Malinowski, Viehfahrtsweg 4 A, 4000 Dusseldorf 1, West Germany.

N
A
S
Z
A

K
R
Z
Y
Ż
Ó
W
K



POZIOMO:

- 3 Fige, psota
- 9 Budynek, budowla
- 11 Uczucie przerażenia
- 13 Odnowienie, odświeżenie
- 14 Lichy kawał mięsa
- 15 Działo
- 19 Sport rowerowy
- 20 Mara
- 21 Reguła, przepis
- 22 Wysokość ściany bocznej w ostrostupie (apotema)
- 23 Półbóg
- 26 Na stacji kolejowej
- 29 Pojazd zimowy na płozach, poruszany za pomocą silnika
- 30 Ozdobny wisior przy pasku lub zegarku
- 34 Samica ryb, tarlak
- 35 Miejsce odludne, pustkowie
- 36 Drewniane naczynie gospodarskie
- 37 Dawniej - administrator majątku ziemskiego
- 38 Zasila latarkę

PIONOWO:

- 1 Polski taniec chodzony

- 2 Rzecz bezwartościowa, tandeta
- 3 Bezludny obszar
- 4 Szał
- 5 Pozostałość na dnie zbiornika
- 6 Sąsiaduje z Europą
- 7 Odznacza się męstwem i niezwykłymi czynami
- 8 Walna bitwa
- 10 Wzór na tkaninie
- 12 Młodszy kelner, chłopak na posyłki w hotelu
- 16 Utrata wzroku
- 17 Ostre wystąpienie, sprzeciw
- 18 Przeźroczysta tkanina na bluzki, firanki i zasłony
- 23 Zona utytułowanego arystokraty
- 24 Trzykołowy pojazd dziecięcy
- 25 Kształci się o własnych siłach
- 26 Dwuczubny ptak wodny
- 27 Manewr w grze w szachy
- 28 Skaly płonne nad złożem kopaliny
- 31 Skorupiak morski
- 32 Kwaśny płyn
- 33 Jablecznik, napój z jablek
- 34 Rybie jajka

BRYDŻ

ODCINEK 22

ZADANIE

A K W 6 5 7 3 2
K 10 7 A D W 4
K 3 2 W E 8 6 5
8 4 A K 3

Jak W powinien rozgrywać 4 piki, po ataku damą trefli?

ROZWIĄZANIE

Przy podziale atutów 2:3, nawet po nieudanym impasie pikowym i asie karo u N, z wygranym kontraktem nie będzie żadnych trudności. Tak samo z łatwością wygramy, gdy u S zastaniemy singleton damę pikową. Chodzi zatem o to, aby, nie tracąc tych możliwości, mieć szansę wygrania kontraktu, gdy u S będą cztery piki, przy dubletonie kier. Po tych dodatkowych wyjaśnieniach prosimy wrócić do problemu i znaleźć rozwiązanie.

W tym rozdaniu bezpieczna rozgrywka polega na niedopuszczeniu S do podegrania kar. Nie osiągniemy tego celu próbując zrzucić jedno karo na kiery, po uprzednim

impasie waletem pik. Jeśli bowiem S ma na przykład ręce:
pik: D 10 8 4 kier: 3 2 karo: W 10 7 trefl: 9 6 5 2

to nawet po trzykrotnym zaatutowaniu, przebijie trzecie kier i podegra kara, odbierając w nich trzy lewy.

Uchronimy się przed tym niebezpieczeństwem, jeśli weźmiemy pierwszą lewą i zagramy niskim atutem. Jeśli S dołoży czwórkę - przepuszczamy i, po wzięciu następnej lewy, zgrywamy asa pik, aby sprawdzić rozkład. Znając go możemy od- atutować bez ryzyka oddania drugiej lewy w pikach i kierach oraz dwie treflowe.

Jeśli S dołoży wyższą blokę - bijemy asem, przechodzimy na stół i znów podgrywamy piki nadbijając, możliwie najniższą kartę dołożoną przez S, co też daje pewność wzięcia dziesięciu lew, gdyż będziemy mogli jeszcze raz impas powtórzyć.

Jeżeli N będzie miał singletona czwórkę pik, wówczas ratuje nas zastanie u S trzech lub więcej kierów. Wtedy bowiem po trzykrotnym zaatutowaniu, zdążymy zrzucić karo na czwarte kier.

Oczywiście, gdyby u N okazała się singleton dama pik, wygranie kontraktu byłoby bezproblemowe.

DAMA PIK



GRAORZ

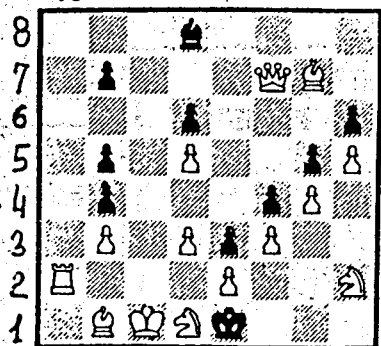
ZADANIE NR 32

Józef Klemensiewicz (1873-1926)
Tygodnik Ilustrowany 1922 r.

ROZWIĄZANIE ZADANIA NR 31

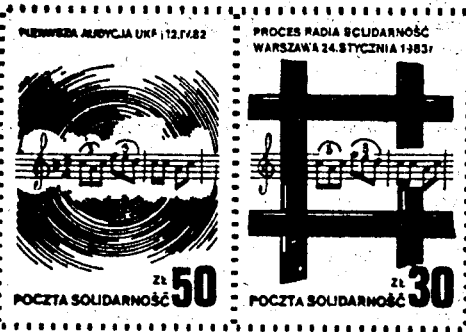
- 1. Gh8 - d4! d6 - d5
- 2. Gd4 - e3 d5 - d4 +
- 3. Kc3 - b3 d4 : e3
- 4. Kb3 - b2 e3 - c2
- 5. Kb2 - b1 e2 - e1 czarne mogą "kupić" figurę i tak nastąpi.
- 6. Sd3 - b2 x

Jest to małe "miniatura", ale dowcipne zadanie z ładnym sprowadzeniem lona d6 na linie "e", aż do zablokowania pola e1. Autor tego zadania zbudował wprawdzie tylko jedną grę, ale jest ona strategicznie pełnowartościowa.



Białe zaczynają i dają mat w 4 ruchach.
Rozwiązanie w następnym numerze.

**UDAŁO SIĘ! BĘDZIE NOWY DZIAŁ -
PORAD OBYCZAJOWYCH.
RODZAJ TUTEJSZEGO KAMYCZKA.
MAMY JUŻ REDAKTORA I NAZWĘ DZIAŁU - "E - A".
W NAJBLIŻSZYCH NUMERACH: GRZECZNOŚĆ ŚWIĄTECZNA
PO KANADYJSKU. Prosimy o pytania i listy.**



Rozwiązanie krzyżówki z poprzedniego numeru

POZIOMO: baseball, dentysta, liana, trans, parch, rekord, schematyzm, obostrzenie, wiór, amen, koniunktura, paczkarnia, ćwierk, gryps, fatum, afisz, naiwniak, okupacja.

PIONOWO: bilard, spadkobierczyni, luty, ekspedient, sprzymierzeniec, Alhambra, parcie, agrest, płaz, ortografia, harpagon, stawka, idiota, skos, okazja, smak.

KALENDARIUM

Jeśli w grudniu często dmucha, to w marcu i kwietniu plucha.

8 grudnia - czwartek

**UROCZYSTOŚĆ NIEPOKALANEGO
POCZĘCIA NAJŚWIĘTSZEJ
MARYI PANNY**

Wschód Słońca: 07.29 Zachód Słońca: 16.20
Wschód Księżycy: 07.15 Zachód Księżycy: 15.27

Imieniny obchodzą: Boguwola, Kwiatoslawa, Maria, Swiatozar, Wirginia i Wirginusz

1893 - Zmarł Sabala, właśc. Jan Krzeptowski, gawędziarz i pieśniarz ludowy góralszczyzny, przewodnik tatrzański (ur. w 1809 r.).
1918 - Powstaje Katolicki Uniwersytet Lubelski
1980 - Czesław Miłosz otrzymuje nagrodę Nobla.

9 grudnia - piątek

Wschód Słońca: 07.30 Zachód Słońca: 16.20
Wschód Księżycy: 08.22 Zachód Księżycy: 16.20

Imieniny obchodzą: Georgina, Leokadia, Natasza i Wiesław

1608 - Urodził się John Milton, najwybitniejszy po Szekspirze poeta nowożytnej Anglii (zm. w 1674 r.).

10 grudnia - sobota

Wschód Słońca: 07.31 Zachód Słońca: 16.20
Wschód Księżycy: 09.20 Zachód Księżycy: 17.43

Imieniny obchodzą: Bogdan, Daniel, Daniela, Eulalia, Grzegorz, Julia, Loreta, Maria i Radziszaw

1850 - Zmarł Józef Bem, generał, wybitny oficer i teoretyk artylerii, bohater walk w Powstaniu Listopadowym, rewolucji 1848 roku w Wiedniu, dowódca rewolucyjnych wojsk węgierskich w latach 1848-1849 (ur. w 1794 r.).

1870 - Urodził się Ferdynand Ruszczyk, polski malarz, grafik i scenograf (zm. w 1936 r.).
1948 - W Paryżu, Zgromadzenie Narodów Zjednoczonych uchwała Powszechną Deklarację Praw Człowieka.

1980 - Krajowa Komisja Porozumiewawcza NSZZ Solidarność powołuje Komitet Obrony Więzionych za Przekonania.

11 grudnia - niedziela

TRZECIA NIEDZIELA ADWENTU

Wschód Słońca: 07.32 Zachód Słońca: 16.20
Wschód Księżycy: 10.07 Zachód Księżycy: 18.39

Imieniny obchodzą: Arpad, Damazy, Waldemar i Wojmir

1949 - Zmarł w Sao Jose (Brazylia) Sługa Boży ks. Rudolf Komorek, kapłan-salezjanin pracujący wśród emigrantów polskich (ur. w 1890 r.).

12 grudnia - poniedziałek

Wschód Słońca: 07.33 Zachód Słońca: 16.20
Wschód Księżycy: 10.43 Zachód Księżycy: 19.59

Imieniny obchodzą: Adelajda, Aleksandra, Dagmara, Dionizja, Joanna i Konrad

1860 - Urodził się Jan Kasprówicz, poeta, w swej twórczości przeszedł ewolucję od naturalizmu poprzez symbolizm i ekspresjonizm do prymitywizmu (zm. w 1926 r.).

1890 - Urodził się Kazimierz Ajdukiewicz, logik i filozof, twórca tzw. radykalnego konwencjonalizmu oraz semantycznej teorii języka (zm. w 1963 r.).

1981 - Propozycja powszechnego referendum i wolnych wyborów na zebraniu "Solidarności" w Gdańsku.

13 grudnia - wtorek

Wschód Słońca: 07.33 Zachód Słońca: 16.20
Wschód Księżycy: 11.11 Zachód Księżycy: 21.18

Imieniny obchodzą: Łucja, Otylia i Władysław

1981 - Gen. Wojciech Jaruzelski ogłasza stan wojenny, rządzi Wojskowa Rada Ocalenia Narodowego (WRONA). Aresztowanie Lecha Wałęsy i przywódców "Solidarności".

14 grudnia - środa

Wschód Słońca: 07.34 Zachód Słońca: 16.20
Wschód Księżycy: 11.34 Zachód Księżycy: 22.37

Imieniny obchodzą: Alfred, Duszan, Izidor, Jan, Odilia i Wenancjusz

H O R O S K O P



BARAN: 21 marca - 20 kwietnia
Wielorakie zajęcia. Nie wszystkie przypadną Ci do gustu, ale poczucie obowiązku przeważa. Nie uda Ci się może znaleźć czasu na wszystko, niemniej to, co załatwisz, spotka się z aprobatą ze strony zainteresowanych. Bliska Ci osoba też z uznaniem spojrzy na toczące się wydarzenia. Ważny znak - Strzelec, z Wagą lepiej nie zaczynaj. Dzień miły - poniedziałek, liczba szczęśliwa - 2.



BYK: 21 kwietnia - 21 maja
Zbiegnij się trochę spraw. Jedne trzeba będzie załatwić od razu, inne chyba będą musiały poczekać. Pamiętaj jednak, żeby nie lekceważyć własnego zdrowia. Trzeba o nie zadbać mimo terminów, które wydadzą się nie do przesunięcia. Nie demonizuj trudności. Bierz pod uwagę Bliźnięta, a unikaj Koziorożca. Dzień ważny - niedziela, liczba - 6.



BLIŹNIĘTA: 22 maja - 21 czerwca
Planować będziesz na te dni chyba więcej niż to konieczne. Zwłaszcza ewentualne wyjazdy mogą okazać się uciążliwe, a u celu mniej udane niż przypuszczasz. Policz też dokładnie związane z tym wydatki! Lepiej nie zaostrować sytuacji, nie stawiać wszystkiego na ostrzu noża. Ważny znak - Waga, unikaj Lwa. Dzień miły - czwartek, liczba szczęśliwa 5.



RAK: 22 czerwca - 22 lipca
Nowe sytuacje będące wynikiem Twoich niedawnych posunięć! Sprawy to pewne zamieszanie w dotychczasowym porządku Twoich dni. Wycofanie się w takiej chwili będzie już chyba trudne. W każdym razie nie działaj pod wpływem impulsu. Pomyśl nad właściwym wyjściem. Sprzyja ci Byk, czego nie można powiedzieć o przedstawicielu płci przeciwnej spod znaku Ryb. Dzień miły - sobota, liczba szczęśliwa - 8.



LEW: 23 lipca - 23 sierpnia
Przydałoby się w tym tygodniu rozejrzeć się uważniej niż zwykle w sprawach najbliższego otoczenia. Czy aby wszystko toczy się właściwie i czy ktoś bliski nie ma na swych barkach zbyt wielu obowiązków Twoim kosztem? Może byłoby też dobrze raz jeszcze przeczłonić niektóre wydatki. Nie zawiedzisz się na Strzelcu. Unikaj Raka, bo nie sprzyja Ci. Dzień ważny - środa, liczba szczęśliwa - 4.



PANNA: 24 sierpnia - 22 września
Zycielswo otoczenia odczujesz w chwili, kiedy będziesz tego najbardziej potrzebował! A właśnie w tym tygodniu będzie taki moment. Następne dni już lżejsze, choć niepozabawione śpiączką, szczególnie dotrzymanie różnych terminów przyjdzie Ci z największym trudem. Czy to aby wina tylko sytuacji zewnętrznych. A Twoje własne talenty organizacyjne? Jak z nimi? Stawiaj na Barana, ale unikaj Bliźniąt. Dzień miły - wtorek, liczba szczęśliwa - 5.

WAGA: 23 września - 23 października
Nowe twarze, będzie niejedna okazja do rozmów, bo znajdziesz się chyba w tych dniach

właśnie w takich sytuacjach. Nie unikaj ich w żadnych wypadku, będą bowiem szanse na pokazanie się od najlepszej strony. Sukces w pracy. W najbliższych planach bierz pod uwagę Wodnika, ale Ryb unikaj. Dzień ważny - poniedziałek, liczba szczęśliwa - 3.

SKORPION: 24 października - 22 listopada
Tydzień ożywionych kontaktów, pełen dni ciekawych. I choć zdarzy się, że poczujesz zmęczenie lub nawet zniercierpliwienie - toczące się sprawy okazać się ciekawe i warte uwagi, jeśli nie na dziś to na jutro! Kłopoty ze zdrowiem powinny uświadomić Ci jak nieracjonalnie się odżywasz. Ważne spotkanie pod koniec tygodnia. Znaki przychyłne - Panna i Ryby. Kontrowersyjny jest Baran. Dzień miły - środa, liczba - 7.

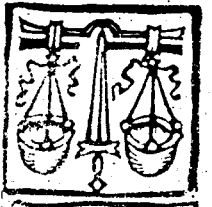
STRZELEC: 23 listopada - 21 grudnia
Pod wieloma względami będzie to tydzień spraw, które przyjmiesz z zainteresowaniem. Ale - a może tak być - jeśli przez przypadek nadepniesz komuś na odcisk - sprawy przyjmą mało przyjemny obrót. Strzeż się więc wielkich gafi! Wówczas wypadki potoczą się niepomysłnie. Zapomnij o Pannie, ale liczą się Ryby. Dzień ważny - czwartek, liczba szczęśliwa - 5.

KOZIOROŻEC: 22 grudnia - 20 stycznia
Groźba komplikacji ważnych dla Ciebie spraw. A co za tym idzie - atmosfera nerwowa i dni niepewności. Na szczęście wszystko wyjaśni się szybko i prawie w pełni po Twojej myśli. Na pełną realizację aktualnych planów trzeba będzie jednak jeszcze poczekać. Serdeczny znak - Baran. A Waga będzie się chciała odegrać za spotkane kiedyś przykości. Dzień miły - poniedziałek, liczba szczęśliwa - 7.

WODNIK: 21 stycznia - 18 lutego
Ktoś poznany w tych dniach spodoba Ci się od pierwszego wejrzenia! Rzecz cała warta zainteresowania, ale nie na dłuższą metę. Pomyśl o tym, robiąc różne plany w związku z tą znajomością. Spotkanie w gronie blisko znanych Ci osób przebiegnie dość monotonna, nie obiecuj sobie za wiele... Nie zawiedzisz się na Koziorożcu, ale Raka unikaj. Dzień miły sobota, liczba - 6.

RYBY: 19 lutego - 20 marca
Tydzień dobrych szans i udanych posunięć. Intuicja podpowie Ci w chwilach, gdy ogarną Cię wątpliwości, jak postąpić właściwie. Nawet jakieś niespodziewane ryzyko okaże się w końcu udane! Uważaj na drodze i w podróży! Tu już o ryzyku nie ma mowy! Nie licz na innych, polegaj na sobie. Myślisz o Koziorożcu? I słusznie, ale unikaj Raka. Dzień ważny - środa, liczba szczęśliwa - 7.

8 grudnia - 14 grudnia



FUR of CANADA

Manufacturers of Fine Furs

Posiada do sprzedaży futra, kurtki.
Wykonujemy wszelkiego rodzaju przeróbki, reperatury i czyszczenie.

Wszystko to po atrakcyjnych cenach oferuje

BEN GONDEK

345 Adelaide St. W., Suite 602 Tel. 340-7871

Jolanta interiors

- żaluzje poziome i pionowe
- wyposażenie kuchni i łazienek
- modne dodatki do mieszkań
- nowoczesny sprzęt oświetleniowy
- srebrna biżuteria
- upominki z importu
- zabawki

2368 Bloor Street W., Toronto M6S 1P5
tel. 762-9638 762-9880

BOŻENA'S CATERING SERVICE

poleca swoje usługi w zakresie organizacji przyjęć na różne okazje.
Posiada wieloletnie doświadczenie i znakomite przepisy polskie i kanadyjskie.
Oferuje ciekawe dania kuchni zimnej i gorącej.
Na zamawiających przyjęcia czeka niespodzianka.
Proszę dzwonić Bożena Abratowski
TEL. 823-7981

Paris Studio

Andrzej z Warszawy.
zaprasza do swojego salonu fryzjerskiego
2007 Bloor St. West, Toronto
Tel: 766-0660.

APPLIANCES, INSTALATION AND REPAIR

Zmywarki, pralki, suszarki, automatyczne otwieracze garaży, etc.

ANDRZEJ
TEL. 269-7739
• 24 godziny

Lat 20, panna, oczy brązowe, wyk. średnie, jęz. niem.,

Słoneczna dziewczyna

Firma Sunshine, specjalizująca się w usługach matrymonialnych, przygotowała katalog, w którym zamieszcza zdjęcia Pań i Panów z Kanady i z Polski, pragnących wstąpić w związek małżeński. W ramach reklamy, zgodziła się nam udostępnić do publikacji. Będziemy więc co tydzień zamieszczać podobne pięknej Polki. Może przez Echo znajdzie się szczęśliwy wybraniec? Pytania i odpowiedzi na tej stronie przesyłajcie nam do: **2368 BLOOR ST. WEST, TORONTO, ONT. M6S 1P5, CANADA**



Międzynarodowe Biuro Matrymonialne
Sunshine
Panie i Panowie! Posiadamy ponad 300 ofert pań i panów, głównie z Polski, również z Kanady, USA i Europy. Piszcie do nas po Fotokatalog oraz Informator załączając \$ 5.00.
P.O. Box 11, Station "D" Scarborough, Ont., Canada M1R 4Y7

Kingsway Meat Products and Delicatessen Co.

Hubert Węsierski, Ivan Grgić
2342 Bloor St. W., Toronto
Tel. 762-5365

Ponad 100 gatunków wyrobów wędliniarskich własnej produkcji, wyrabianych przez wysoko wykwalifikowanych polskich rzeźników według tradycyjnych polskich receptur
CENY KONKURENCYJNE

ANKA & PETER

ZAKŁAD FOTOGRAFICZNY
ANKA & PETER
2374 Bloor St. W. Toronto, Ont.
Tel. 769-4488
Zdjęcia i portrety na różne okazje

dermaton

ZAKŁAD KOSMETYCZNY

- Pielęgnacja twarzy, rąk i stóp
 - Usuwanie zbędnego owłosienia
 - Specjalistyczna aparatura
 - Jakościowe kosmetyki
 - Wizyty prosimy zamawiać telefonicznie
- TEL. 766 - 1867**
2198 Bloor St. W., Toronto

CHCESZ POZNAĆ swoją przyszłość, masz problem, nie wiesz jak go rozwiązać? Może pomoże Ci w tym wróżba z kart. Dzwon 633 - 4469 prosić Anię

SENNIK EGIPSKO-CHALDEJSKI

najwiarygodniejszy przekład dzieł wschodniego Derwisza, ponad 800 haseł wykładni przeżyć sennych w broszurym wydaniu - \$ 9 z przesyłką
BOŻENA BOX 306
Port Coquitlam, B.C. V3C 4K6

ARMADALE MEAT PRODUCTS (MFG.) LTD.

1011 Haultain Ct. unit 16/17
Mississauga, Ont. L4W 1W1
Tel. 625-8326/27

Sprzedaz hurtowa mięsa i wyrobów mięsnych bezpośrednio w masarni

DOMINION HARDWOOD FLOORING

INSTALOWANIE WSZELKIEGO RODZAJU PODŁÓG DREWNIANYCH
• TANIO • SZYBKO
• SOLIDNIE
TEL. 427 - 8248

ADAM'S RADIO - TV REPAIR

Naprawa wszystkich rodzajów telewizorów, radiodiodobiorników, video, magnetofonów, konwererów.
TEL. 626 - 0620

SKIN CARE STUDIO
DYPLOMOWANA KOSMETYCZKA Z WARSZAWY zaprasza do nowo otwartego gabinetu kosmetycznego w MISSISSAUGA.
Wizyty proszę zamawiać telefonicznie
TEL. 848 - 4835
(okolica Queensway E. and Cawthra)

Tylko Międzynarodowy Klub Matrymonialny „LUBCZYK”

da Ci szansę poznania kogoś bliskiego.
Posiadamy oferty Pań i Panów z Polski, Kanady, USA i Europy Zachodniej. Po szczegółowe informacje o działalności Klubu piszcie do nas załączając \$1.00. Fotokatalog i oferty - extra \$4.00 "LUBCZYK" A-1
P.O. Box 100, Station "E" Etobicoke, Ontario, Canada M9C 4X9

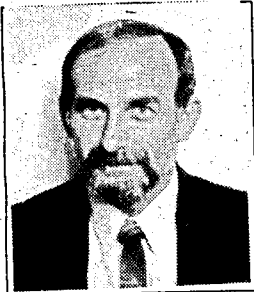
POSIADAMY 1300 ofert pięknych Polek, zamieszkałych w Polsce, Kanadzie i Europie.
Wydajemy co 3 miesiące fotoalbumy. Panie zainteresują poważne oferty panów z Kanady, USA, Australii. Panowie piszcie do nas załączając \$2 na reklamowy katalog i opłaty pocztowe:
EWAPOL-BUREAU Box 306
PORT COQUITLAM, B.C. V3C 4K6 Canada

Kark's Butchers & Grocers
właściciel: Karol Jarząbek
Posiadamy na składzie zawsze świeże mięsa, wędliny własnego wyrobu, smaczne i świeże importowane z Polski i Europy artykuły spożywcze.
105 Roncesvalles Ave. TORONTO
Tel. 593-1622

FIRMA ITPOL CONSTRUCTION
• kompleksowe remonty i renowacje: domy, biura, sklepy
• fachowe porady oraz wyceny gratis
• ściany, sufity, prace wykończeniowe
• stolarka, malowanie, instalacje
TEL. (416) 271-7029

TRZYDZIESTOLATKO, CZTERDZIESTOLATKU!

- CZY WIESZ, że Twoja zdolność do pracy w tym kraju warta jest co najmniej MILION DOLARÓW?
- CZY WIESZ, że niemal POŁOWA Twoich rówieśników ulegnie nieszczęśliwemu wypadkowi lub zachoruje obłożnie przynajmniej raz przed przejściem na emeryturę?
- CZY WIESZ, że 48% domów i samochodów zajętych przez KOMORNIKA w r. 1987 należało do takich właśnie osób?
- CZY WIESZ, jak zabezpieczyć swój dorobek, swoich bliskich, jak lepiej gospodarować pieniędzmi, jak zredukować podatki, jak zadbać o spokojną, bezpieczną przyszłość? NIE ZWLEKAJ! ODPOWIEDZ JEST NIE DALEJ NIŻ TWÓJ TELEFON!



MACIEJ (MATTHEW) WRĘZEL, LL.B., F.P.

Representative, Consultant
 TEL (416) 487-4730 lub
 1-800-268-8882 (ang.)
 TEL (416) 274-6728 (pol.)

INDUSTRIAL - ALLIANCE Life Insurance Company
 160 Eglinton St. East, Toronto, Ontario

R.R.S.P., R.R.I.F., Annuities, Employee Group Benefits,
 Pensions, Estate Planning, Disability and Life Insurance.
 (Rok zał. 1905; ponad 31 miliardów dolarów gwarantowanych zobowiązań,
 ponad 2 miliony klientów w Kanadzie i USA)

RESTAURACJA

Kobis 621 - 6050
 LLBO

195 The West Mall, Etobicoke

nowo otwarty sklep

Fine Pianos

oferuje sprzedaż nowych pianin i fortepianów znanych firm europejskich oraz słynnej firmy amerykańskiej Wurlitzer
NAJNIŻSZE CENY • PEŁNA GWARANCJA
 MOŻLIWOŚĆ ZAKUPU NA SPŁATY
 Prowadzimy również wszelkie naprawy i strojenie pianin i fortepianów oraz udzielamy lekcji gry na pianinie
 Nowy adres i telefon:
2993 Dundas St. W., Toronto, Ont.
Tel. 761-9612

KASETY MAGNETOFONOWE

Pełne 2 godziny śmiechu, co nie miara. Każdy dowcip - burza śmiechu. Dowcipy rodziny Masztalskich.
 Wybór najwspanialszych żartów polskich.
 Cena \$16.00 wraz z opłatą pocztową.
 Kasetki prześlemy do 2 tygodni.
 Money Order POL-MAK Services
 i przelać na POLMAK Services Ltd.,
10916 - 97 Str., EDMONTON, Alta
T5H 2M5

UWAGA EDMONTON!

BAL SYLWESTROWY

organizuje w
CONTINENTAL INN
 16625 Stony Plane Rd.
UMA MODELLING AGENCY
 and **PHOTO STUDIO ERIC.**
 Do tańca gra zespół

SPECTRUM.

W cenie biletu jest gorące danie, butelka szampana na stół oraz przekąska po północy.
 Losowanie wartościowych nagród.
 Bawimy się do 3 rano. Początek godz. 19.
 Bilety i informacje można nabyć w Biurze Agencji, pokój 203, 11062 - 156 Street
TEL. 486 - 7469
 w godz. 9 - 19 od pon. do piątku



HomeLife/Cimerman
 Real Estate Ltd.
 Realtor-Member
 2261 Bloor St. W.



Marek Urbaniak

Sales Representative

Biuro: 763 - 5161

Dom: 763 - 2415

- \$ 129,000 - Bloor/Runnymede - atrakcyjny, dobrze prosperujący sklep delikatesowy, sprzedawany z powodu wyjazdu. B. niski czynsz.
- \$ 175-259,000 - Southport and Windermere, nowe luksusowe 1-2-sypialniowe kondominia, basen kąpielowy, sala do ćwiczeń, sauna, pełny komfort.
- \$ 269,900 - Browns Line - Etobicoke - 2-piętrowy, 3-sypialniowy dom z apartamentem w piwnicy, garaż, prywatny zajazd.
- \$ 459,900 - Royal York, legal triplex, 3 apt. 2-sypialniowe, balkony. B. dobry stan.
- \$ 469,000 - Bloor - Windermere, solidny, 25-letni dom, 5 sypialni, garaż, prywatny zajazd.
- \$\$\$ - INWESTYCJE - plaze, ziemie do sprzedania.

Mi & Le
 Profesjonalnie, tanio i szybko!
 • urządzamy
 • projektujemy
 • tapetujemy
 • malujemy
 (z zewnątrz i wewnątrz)
 wszelkiego typu pomieszczenia
TEL. 253 - 0687

SENNIK EGIPSKO-CHALDEJSKI
 najwiarygodniejszy przekład dzieł wschodniego Derwisza ponad 8000 hasel - wykładni przeżyć sennych w broszurowym wydaniu - \$ 9 z przesyłką
BOŻENA, BOX 306
 Port Coguitlam, B.C.
V3C 4K6

AIDS - Dżuma XX wieku

- sposoby przenoszenia się wirusa HIV
- objawy chorobowe, lekarstwa
- bezpieczne techniki współżycia seksualnego
- problemy prawne, etyczne, moralne
- glosy ofiar AIDS

Stron: 132, cena: \$7.5 plus \$ 1.5 koszt przesyłki.
 Prosimy zamawiać książkę w:
UNIVERSAL PUBLISHING COMPANY
 Box 1916, Edmonton, Alta, T5J 2C3



Jak Rakowski został gosposią u Wałęsów... dowiesz się kupując najnowszą kasety video JACKA FEDOROWICZA pt. "Wieczór autorski". Znakomite monologi satyryczne i parodie programów TV.
 Cena - tylko \$ 35.00
 Zamówienia z załączonym M.O. przyjmujemy i kasety wysyła oficjalny przedstawiciel Video Kontaktu na Amerykę Pn.
 Richard Heith,
 3312 Sorrel Pl. Surrey, B.C.
V3S 5H7

WYDAWNICTWO KASET VIDEO
 Wspomaga niezależne wydawnictwa Kaset video w Polsce ▷ rozpowszechnia ich kasety za granicą ▷ realizuje filmy oparte na materiałach w kraju nie osiągalnych • przynosi Cza dochód ze sprzedaży kaset na Rozwój kultury niezależnej w Polsce • proponuje filmy o związanej z Polską tematyce politycznej, historycznej, kulturalnej i społecznej • osobom zainteresowanym wysyła My ulotki reklamowe z opisem **POSZCZEGÓLNYCH TYTUŁÓW**

UWAGA: Obniżka cen
 Informacje bezpłatnie, kasety w formacie VHS.

JUŻ DZISIAJ POMYŚL O PREZENCIE GWIAZDKOWYM DLA SWOICH NAJBLIŻSZYCH!

KSIĄŻKA TO NAJLEPSZA NIESPODZIANKA.
 Oferujemy szeroki wybór słowników, encyklopedii, książek beletrystycznych, poezji, albumów.
SPECJALNA OFERTA NA KSIĄŻKI DLA DZIECI

Posiadamy też kasety z nagraniami koled.



POLIMEX

215 Roncesvalles Ave., Toronto, Ont. M6R 2L6, Tel.: 537-7914
 1575 Sismet Rd. Unit 7, Mississauga, Ont. Tel.: 624-1965

TOWARY DO POLSKI

- Można DOWOLNIE zestawiać skład paczki.
- Dostawy do Polski do 14 DNI.
- Dostawa bezpośrednio do domu odbiorcy.
- Odbiorca nie ponosi żadnych opłat.
- Zamówienie minimum 5 kg.
- Ceny ważne do 30 września, 1989.
- UWAGA: Od 1 czerwca do 30 września MANDARYNEK nie wysyłamy.

Ilość	Nazwa towaru	Cena C\$	Razem
--- x 1 kg	Pomarańcze	2.90 =	-----
--- x 1 kg	Cytryny	2.90 =	-----
--- x 1 kg	Grepfruty	2.90 =	-----
--- x 1 kg	Banany	3.40 =	-----
--- x 1 kg	Mandarynki*	3.40 =	-----
--- x 1 szt.	Ananas	2.90 =	-----
--- x 1 szt.	Orzech kokosowy	2.90 =	-----
--- x 1 szt.	Kiwi	0.80 =	-----
--- 100 g	Czekolada orzechowa	1.30 =	-----
--- 100 g	Czekolada mleczna	1.30 =	-----
--- 100 g	Czekolada gorzka	1.30 =	-----
--- 125 g	Guma do żucia 20 szt.	1.80 =	-----
--- 1 kg	Chałwa	11.20 =	-----
--- 500 g	Miód - dziki kwiat	2.40 =	-----
--- 250 g	Kawa ziarnista braz.	4.00 =	-----
--- 250 g	Herbata	4.80 =	-----
--- 100 szt.	Herbata ekspresowa	4.80 =	-----
--- 100 g	Kawa "Nescafe"	4.40 =	-----
--- 800 g	Czekolada w proszku	6.40 =	-----
--- 250 g	Rodzynki	1.60 =	-----
--- 200 g	Figi	2.20 =	-----
--- 200 g	Migdały	2.20 =	-----
--- 200 g	Wiórki kokosowe	2.20 =	-----
--- 450 g	Pasta czekl. Nutella	3.20 =	-----
--- 1 kg	Kabanosy	12.00 =	-----
--- 1 kg	Polewka wędzona	14.00 =	-----
--- 1 kg	Baleron	12.00 =	-----
--- 454 g	Szynka w puszcze	4.80 =	-----
--- 340 g	Szynka mielona	2.50 =	-----
	Dostawa do domu, ubezpieczenie	C\$ 5.50	
	Zalącam Cheque Money Order	Total C\$	

Zamówienia: **EUROPAK INTERNATIONAL**
 1547 Merivale Road, Station F. Box 5554
 OTTAWA, Ontario K2G 4V0, Canada
TEL.: (613) 728-4446

FIRMA PRZEWOZOWA NEPTUN

Przewóz osób na trasie TORONTO - MONTREAL - TORONTO

Oferujemy: • pomoc w przenoszeniu bagażu • serwis pod dom • komfortowe mikrobusy • konkurencyjne ceny • bezpłatny posiłek z kawą i napojami chłodzącymi

OBSŁUGUJEMY półwysep Niagara, Cambridge, London.

ZNIŻKA dla rodzin, emerytów i dzieci.

TEL. (416) 245 - 2306; (416) 244 - 1808

PRZEWÓZ PASAŻERÓW NA TRASIE TORONTO - MONTREAL - TORONTO

FIRMA PRZEWOZOWA ORZEŁ

- Bezpośredni przejazd z domu na lotnisko w Montrealu lub z lotniska do domu
- Nowe klimatyzowane samochody
- Osobny samochód dla niepalących
- Pomoc przy przenoszeniu bagażu

10% ZNIŻKA WRAZ Z KUPONEM

TEL. 242 - 6328; 748 - 1694

FIRMY PRZEWOZOWE

JANOSIK I MIRA TRAVEL

polecają swoje usługi w zakresie przewożenia osób na trasie TORONTO - MONTREAL - TORONTO

Pomoc w przenoszeniu bagażu, dowożenie pod dom, zniżka dla rodzin, luksusowe mikrobusy, kierowcy z ponad 10-letnim doświadczeniem.

TEL. 247-0817 lub 421 - 3591

Pan Tadeusz TRANSPORTATION

NAJSTARSZA FIRMA PRZEWOZOWA

Przewóz pasażerów na trasie Lotnisko Mirabel-Toronto-Lotnisko Mirabel

Jedyna polska firma przewozowa, której możesz powierzyć bliskich

- odwożenie i przywiezienie pod dom
- pomoc w przenoszeniu bagażu
- komfortowy autobus z klimatyzacją i podwójnym ogrzewaniem
- rezerwacja odlotów, ubezpieczenia
- ponad 5 lat doświadczenia

Wygodą, bezpieczeństwem, troskliwą opieką

TADEUSZ WIELGOLAWSKI

275-7747 239-9411

BATORY

PRZEWÓZ TORONTO - MONTREAL - TORONTO

- Luksusowe mikrobusy z klimatyzacją i telewizją
- Nieodpłatny posiłek, kawa, napoje chłodzące
- Dla emerytów i dzieci zniżka
- Inne zniżki drogą losowania

NIE SZUKAJ WIĘC INNEGO WYBIERZ BATOREGO!

281-9330

POLSKIE BIURO PODRÓŻY JERZEGO LUCKIEGO

HIGH PARK TRAVEL CENTRE LTD.

1592 Bloor St. W., Toronto, Ont. M6P 1A7, TEL.: 533-9496-7

(stacja kolejki Dundas West)

- Podróże indywidualne, grupowe, czarterowe • PEKAO gwarantowane zlecenia wg katalogu • Pomoc w sprawach imigracyjnych, paszporty, wize, tłumaczenia • Wycieczki krajoznawcze, sanatoria, wakacje na południu

• Zdjęcia paszportowe w 15 min. (\$ 9.99 - 2 szt.); (\$ 13.99 - 4 szt.)

• Wywoływanie kolorowych filmów - serwis 1 godz.; 24 godz.; 3-dniowy

• Fotograficzny serwis na śluby, chrzty i inne okazje

• Wypożyczanie polskich video-kaset

OFERUJE NOWO OTWARTE PRO PHOTO CENTRE

2560 Shepard Ave. Store 10a MISSISSAUGA, Ont. L5A 2H6

TEL.: 897-7117

GODZINY OTWARCIA:
Poniedziałek - czwartek 10 - 8
Piątek 10 - 9
Sobota 10 - 6

SPECJALNA OKAZJA:
Sobota, 10 grudnia 1988
\$3.99 za wywołanie kolorowego 12- lub 24-zdjęciowego filmu 135 mm. Cena bez zniżki \$ 9.59.

* Oferta nieważna z innymi zniżkami; Jeden film na rodzinę

Do 15 stycznia ZNIŻKA 10% na wszystkie usługi z wyjątkiem polskich video-kaset

POLISH AIRLINES LOT

EMPRESS TRAVEL AGENCY Ltd

185 RUNCESVALLES AVE., TORONTO, ONT. M6R 2S5 TEL. (416) 536-3554/6991 (naprzeciwko Credit Union)

POD FACHOWYM I DOŚWIADCZONYM KIEROWNICTWEM

AIR CANADA RENATY OKOŁO-KUŁAK

- BEZPOŚREDNIE PRZELOTY DO POLSKI od \$ 567.00 (cena w obie strony)
- BILETY LOTNICZE, przeloty czarterowe, wycieczkowe i indywidualne do Polski i wszystkich krajów świata
- PASZPORTY, WIZY, ZAPROSZENIA
- Atrakcyjne WAKACJE i ciekawe WYCIEZKI po przystępnych cenach (Hawaje, Floryda, Meksyk, Wyspy Karaibskie)
- Wysyłamy PACZKI ŻYWNOŚCIOWE i artykuły pierwszej potrzeby do Polski
- UBEZPIECZENIA dla przybywających z wizytą do Kanady od \$ 121,50 za 3 miesiące
- Załatwiamy wszystkie FORMALNOŚCI WIZOWO-PASZPORTOWE
- AKTA NOTARIALNE, legalizacje
- Upoważniony dealer PEKAO: pieniądze na konto "A", bony, gotówka, samochody — szybka dostawa, sprawna i uprzejma obsługa

PRZYJMujemy ZGŁOSZENIA TELEFONICZNIE, LISTOWNIE I OSOBIŚCIE ZAPRASZAMY

Akceptujemy American Express na wszystkie usługi

PeKAO AUTHORIZED DEALER

ORZEL

TEL. (416) 536-3554/6991

RENEWAL CONSTRUCTION & DECORATION

Instalacje elektryczne, renowacje łazienek, kuchni, wykładziny, kafelki, wykańczanie piwnic

BEZPŁATNA WYCENA

☎ 249-5212 lub 742-1302

ROACH BUSTERS

Absolutny, niezawodny, super skuteczny i nie-tychmielowy zabójca pleśni i karaluchów w domu, sklepie, restauracji. Bezprzesława na rzeczy i trujące zapachy!

Skontaktuj się z nami - mówimy po polsku!

766-9927

POLISH-CANADIAN COMMUNITY SERVICES

2333 Dundas Str. W., Suite 408, Toronto, Ont. M6R 3A6

TEL.: (416) 533 - 9471

prowadzi:

1. Cykl spotkań pod tytułem: "O CZYM KAŻDY POLAK ZAMIESZKAŁY W KANADZIE WIEDZIEĆ POWINIEN". Spotkania te odbywają się w czwartki, o godz. 7 wieczorem w sali parafialnej kościoła św. Kazimierza, 156 Roncesvalles Avenue. Tematy są podawane w biuletynach kościelnych i w prasie polonijnej.
2. Polish Social Services Bureau - Biuro Pomocy Socjalnej.
3. Poradnię Rodzinną.

POLISH - CANADIAN COMMUNITY SERVICES:

CZYNNE: w pon., wtorki, czwartki, piątki od 10:00 - 4:00 po południu.

NIECZYNNE: w środy.

UWAGA: Prosimy o telefoniczne ustalanie terminu wizyt.

- Tłumaczenia dokumentów dla osób załatwiających stały pobyt w Kanadzie wykonuje się odpłatnie • Uwierzytelnienia i legalizacje dokumentów wykonuje się bezpłatnie.

TIME • STOP • VIDEO

- śluby • chrzciny
- Komunia Św.
- jubileusze
- przyjęcia

Wysoka jakość. Niskie ceny.

TEL. 255-3282

POTRZEBUJESZ olej opałowy na zimę? Solidnie, szybko, tanio.

Dzwon Tadeusz 747 - 9883

UNIPAP

Uwaga

PROPONUJEMY

Korzystniejsza od wszystkich innych form pomocy rodzinie w Polsce lub ukończenia zarobionych za granicą dewiz... Firma UNIPAP umożliwia przeprowadzenie w pełni legalnej transakcji dewizowo-towarowej - z tytułem po najkorzystniejszym kursie:

1 US\$ = 3220 zł

Wypłaty ulegają podwyższeniu wraz ze wzrostem waleryjnego kursu w Polsce.

Wszystko załatwiamy za Was

Wieloletnia działalność firmy

Pełne gwarancje, solidność w obsłudze.

WSTĄP - ZADZWOŃ - NAPISZ ZAPRASZAMY

Szczegółowych informacji udzielają nasze biura handlowe:

BERLIN ZACH KURFÜRSTENSTRASSE 106 1000 BERLIN 30 TEL. 211 54 37 FAX. 211 55 50 TIX. 186 487	LONDYN 290 PENTONVILLE ROAD KINGS' CROSS LONDON N1 TEL. 833 81 13 - 14 FAX. 833 31 02 TIX. 926 562
---	--

ARNOLD PENK

SALES AND LEASING
Przedstawiciel firmy
sprzedającej samochody
General Motors

Nowe samochody 87 i 88 89
 posiadają 6-letnią gwarancję
 lub 100 tys. km (power train)
 oraz gwarancję antykorozyjną
 na 6 lat lub 160 tys. km



• Wielka wysprzedaż samochodów przy wyjątkowo niskim oprocentowaniu • Szeroki wybór nowych i używanych samochodów • Używane samochody mają do nabycia roczną gwarancję. ARNOLD PENK gwarantuje najlepsze warunki sprzedaży samochodów, zaliczka na poczekaniu sprzedaż i pożyczkę. Polecam tanko ubezpieczenia, uwzględniając zagraniczne prawa jazdy. Osobista opieka ARNOLDA PENKA w ciągu całego okresu posiadania auta. ARNOLD PENK posiada długoletnią praktykę w sprzedaży samochodów i udzielaniu pożyczek. Cieszy się wielkim uznaniem i zaufaniem wśród Polaków, a także znany jest jako społecznik. Kupno samochodu jest poważnym wydatkiem finansowym, trzeba wiedzieć z kim nawiązać tak poważną transakcję. ARNOLD PENK jest wyróżniony przez GM jako Senior Master Salesman. Czy jeszcze ktoś może to zaoferować? Zanim podpiszecie gdziekolwiek transakcję zakupu, sprawdźcie u ARNOLDA PENKA!

Po wszelkie informacje uprasza się dzwonić 964-3211 lub do domu o każdej porze 731-0757, podając nazwisko i numer telefonu.

832 Bay St., Toronto, Ont. (przy College St.)

OŚRODEK POMOCY POLSKIM IMIGRANTOM K.P.K. OKRĘG TORONTO 206 Beverley St. Tel.: 979-9634, 979-9639

Oferuje nowo przybyłym pomoc w osiedleniu w Kanadzie, pośrednictwo w szukaniu mieszkań, pracy, kursy angielskiego, poradnictwo i licencje zawodowe, usługi notarialne; program sponsorowania uchodźców - poniedziałki i czwartki godz. 10:30 - 2:30; zblorowe sesje orientacyjne - wtorki godz. 11:00 - 1:00.

Zapraszamy. Biuro otwarte: pon. - piątek 9:30 - 4:30.
 Uwaga: tłumaczenia dokumentów dla osób bez statusu imigranta, jak również niektóre usługi notarialne są odpłatne.

OŚRODEK POMOCY POLSKIM IMIGRANTOM

Zawiadamia o rozpoczęciu cyklu sesji orientacyjnych na tematy związane z osiedleniem w Kanadzie: pomoc finansowa rządu, usługi socjalne, polityka imigracyjna, kursy angielskiego i zawodowe, licencje dla rzemieślników, ewaluacja dyplomów, planowanie kariery, ubezpieczenia zdrowotne, resumes, etc.

Czas: wtorki, godz. 11:00 rano - 2:00 po poł.
 Miejsce: 206 Beverley St.

DOUBLE "R" TRUCK DRIVER TRAINING

NAUKA JAZDY NA SAMOCHODACH CIĘŻAROWYCH
 KATEGORII "A" I "D"

- ocena umiejętności i doszkolenie dla kierowców
- nauka od podstaw wraz z możliwością dogodnych spłat

REGISTERED AND APPROVED AS
 A PRIVATE VOCATIONAL SCHOOL



2095 Weston Rd. (na poł. od 401) 244-2725

Wszystkie naprawy samochodowe.
Specjalne ceny z okazji 10 rocznicy

- Pismna gwarancja ważna w całej Kanadzie
- Konserwacja przeciwnikorozyjna
- Większość napraw w 30 minut

Bezpłatna inspekcja
 251-2203, po polsku 274-8229
 Throway Muffler & Brakes Centre
 3090 Lakeshore Blvd. W.

Certyfikaty aut - \$29.95
 Hamulce tyłne - \$59.95
 Hamulce przednie - \$84.95
 Tłumiki od \$40.05
 (Installed, Lifetime Guaranty)

Komfort domowego ogniska! SIPCO OIL LIMITED 83 Six Point Rd., Toronto

- Dostawa oleju opałowego najlepszego gatunku
- Solidna i szybka obsługa przez całą dobę
- Bezpłatne czyszczenie pieców dla naszych Klientów
- Instalacja palników o wysokiej wydajności spalania
- Naprawiamy urządzenia ogrzewcze

Nasz przedstawiciel
TADEUSZ LIS
 TEL. (416) 747 - 9883
 lub (416) 232 - 2262 (czynny całą dobę)



PASSPORT

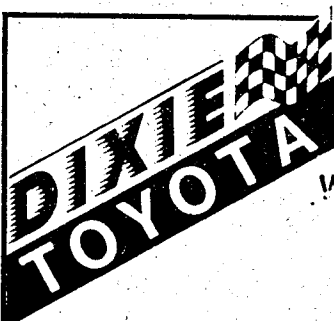
OPTIMA • IMARK
 TROOPER

Opracowanie konstrukcyjne:
 OPEL, ISUZU
 Bez cła
 Najlepsze
 światowe samochody



mgr **KAROL KUBIK**
 TRENER ŻEGLARSTWA

DZWOŃ O PORADĘ BIURO: 253-5008
 DOM: 424-2144

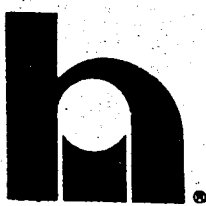


SŁUŻY POMOCĄ
 ZAWSZE POMOŻE
 W WYBORZE POJAZDU

**STEFAN
 BAGIŃSKI**
 SALES LEASING
 TEL. 238-6000

- Nowe i używane pojazdy
- Ubezpieczenie
- Pożyczki

WSTĄP DZISIAJ DO DIXIE TOYOTA
 5500 Dixie Rd. Mississauga, Ont. L4W 4N3
 (przy Hwy 401 i Dixie Rd.)



**HERZING INSTITUTES
 CAREER COLLEGE**

Umożliwi Ci
 uzyskanie dyplomu
 w następujących
 specjalnościach:

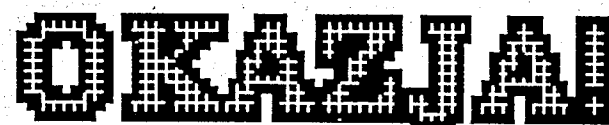
- Business Information
- Data Entry
- Legal Secretarial
- Medical Secretarial
- Office Automation
- Secretarial

NIE ZWLEKAJ DŁUŻEJ!
 ZDOBĄDŹ W KRÓTKIM
 CZASIE KWALIFIKACJE
 ODPOWIEDNIE DO
 TWOICH AMBICJI!

Pamiętaj, Twoja matura z Polski oraz dostateczna znajomość angielskiego powinny wystarczyć do zakwalifikowania Cię na kursy Herzing Institute.
 Nasz college prowadzi kursy ranne i wieczorowe, a dla studentów w trudnej sytuacji umożliwia pomoc finansową.
 "Tracąc czas, tracisz pieniądze" jest naszą dewizą. Nie zwlekaj więc tylko dzwonić pod numer:

629-7857

w godzinach popołudniowych, a uzyskasz tam informacje po polsku oraz będziesz mógł umówić się na interview.



NO PAYMENTS, NO INTEREST!

Kupując każdy nowy
 Pontiac lub Buick w Old Mill
 nie płacisz rat i procentów
 przez pierwsze 3 miesiące

DZWOŃ:

Darek Zieliński

Tel. 766-2443

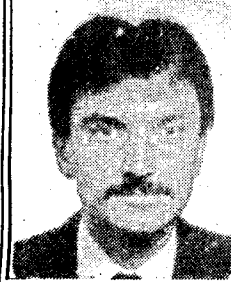
**OLD MILL
 PONTIAC BUICK Ltd.**
 2500 Bloor St. W.
 (Bloor i Jane)

TOYOTA

TERCEL • CAMRY • COROLLA • CRESSIDA
 CELICA • SUPRA • VANS • TRUCKS

PRZYJDŹ I PORÓWNAJ
 zanim podpiszesz transakcję kupna
 nowego samochodu!
 DO ZOBACZENIA!

YONGE - LAWRENCE TOYOTA



3020 YONGE ST.
 (tuż obok przystanku metra)

**Jack
 KLIMCZAK**

Tel. 481-5216
 dom: 762-9421

ACURA

WYSOKO
 WYSPECJALIZOWANA
 STACJA OBSŁUGI
 SAMOCHODOWEJ

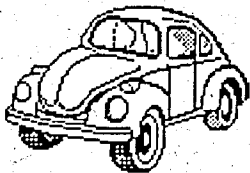
S
 H
 E
 R
 W
 A
 Y

Przewodzi:
 SPRZEDAŻ • NAPRAWĘ
 WYNAJMOWANIE SAMOCHODÓW
 Wszystkie naprawy mechaniczne
 Warsztat
 Naprawy powypadkowe
 (w ramach ubezpieczenia i bez)
 Najnowocześniejsze urządzenia
 (m.in. prostownice do samochodów)
 Malowanie farbami europejskimi

SPECJALIŚCI O NAJWYŻSZYCH
 KWALIFIKACJACH

2000 The Queensway, Etobicoke

Po informacji dzwonić i prosić
 Johna Ludwiga (mówi po polsku)
 Tel. 620-1987 8⁰⁰ do 6⁰⁰



**AUTO DRIVING
 SCHOOL**
 The Helpful
 Professionals

**Wojtek
 Antczak**

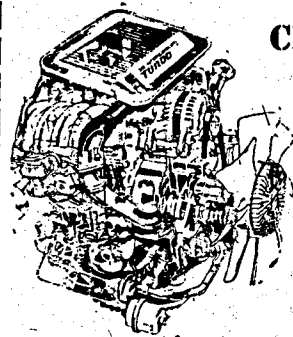
Licencjonowany instruktor
 jazdy udziela lekcji oraz
 przygotowuje do egzaminów
 państwowych (Kat. "G")

270-8145
 res.
 536-5454
 bus.

900 Dufferin St. ste 215
 Toronto, Ontario

KAPITALNE NAPRAWY SILNIKÓW

z pełnym zamontowaniem



**CRANKSHAFT SERVICE
 & SUPPLIES LTD.**

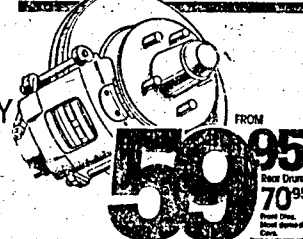
Wszystkie prace objęte
 gwarancją

1 roku lub 25,000 km.

KOMPLETNE NAPRAWY

Obsługa krajowych
 i importowanych
 samochodów

BRAKES




Moe Jabouri

537-2529

483 Dupont Street

537-5857

Century 21
PIOTR POBOJEWSKI
 Tel. biuro: 743-7722
 dom: 890-2145



Mississauga (Dundas/Cawthra) - 5-pokojowy apartament z balkonem, basenem w budynku. Cena wyw. tylko \$ 132.500
 Islington/Norseman/Royal York - bardzo duży, przepiękny tzw. "bungalow", garaż, prywatny zajazd. Cena wyw. \$299,500. (Jedna z najlepszych okolic).
 Jane/Driftwood - 3-sypialniowy townhouse z basenem, potrzebuje małego remontu. Musi być sprzedany (grozi "power of sale"). Cena wyw. \$ 159,900.
 Keele/Wilson/Hwy 401 - nowe tzw. industrial units (fabryczki, biura) o pow. ok. 2000 stóp. Ceny wyw. \$ 231,400 (bardzo dobra inwestycja).
 Południowe Etobicoke - bardzo dobry interes (cukiernia - piekarnia ze sprzedażą na miejscu i do innych sklepów, cena wyw. \$39,900 (właściciel przyuczy).
 Południowe Etobicoke/Royal York - 3 apartamentowy budynek, bardzo duży dochód. Cena wyw. \$ 359,900.
 Etobicoke/Burnhamthorpe - przepiękny nowy dom o pow. ok. 3200 stóp 9 pokoi, 3 łazienki, podwójny garaż, prywatny zajazd. Cena wyw. \$469,900.

Anna Krysiak



HomeLife/Realty Associates Inc.
 Udzielam rzetelnej i fachowej porady we wszystkich sprawach związanych z kupnem i sprzedażą domów.
 Pomagam przy otrzymaniu wszelkich mortgages, nawet przy minimalnym downpayment.
BEZPŁATNE OSZACOWANIE NIERUCHOMOŚCI



Etobicoke - prawie nowy, wolno stojący dom, 3 sypialnie, 3 łazienki, garaż, samodzielny basen - apartament - okazja dla inwestora lub pomoc w spłaceniu hipoteki. \$ 290,000
 Mississauga - piękne, duże dwusypialniowe condominium w bardzo dobrym kompleksie, świetna okolica, niewysoki maintenance. \$ 146,900
 Mississauga - bardzo dobra inwestycja, 3-sypialniowy townhouse z garażem, świetny kompleks i okolica. Wynajęty za \$1125 miesięcznie do 1990. Bardzo dobry lokator!! \$ 159,900

Tel. biuro: 897-9555; dom: 858-0129

EAGLE REAL ESTATE LTD.

NIERUCHOMOŚCI
 ■ SPRZEDAŻ
 ■ KUPNO
 ■ FINANSOWANIE
 ■ INWESTYCJE



ALEKSANDER OKOŁO-KULAK
 biuro: 259-9231 dom: 626-0532

Mississauga - 5-sypialniowy dwupoziomowy townhouse. Blisko do wszystkiego. Cena \$ 145,900
 Dundas/Dixie - 2-sypialniowe condominium do natychmiastowej sprzedaży. Cena \$ 115,900.
 Lakeshore - Browns Line - 3-sypialniowy duży apartament, cena \$ 169,900
 Parkdale - odnowiony wolno stojący dom. Prywatny zajazd. Cena \$ 414,900.

TORONTO...ETOBICOKE...MISSISSAUGA...

Tower

METRO TORONTO
 Sprzedaż-kupno, wynajem domów, interesów i apartamentów.
 Solidna i fachowa w załatwianiu formalności prawnych i finansowych



Kamil KOWALCZYK
 Tel. biuro: 536-5000
 dom: 247-2658

Super okazja dla nowo przybyłych - 3-piętrowa połówka w rejonie Roncesvalles. **[SOLD]** TYLKO \$ 179,000.
 Roncesvalles/Howard Park - dochodowy, murowany dom z podwójnym garażem, cena wyw. \$ 255,000. **[SOLD]**
 Baby Point/Jane St. - wolno stojący dom z osobnym apartamentem w piwnicy, prywatnym zajazdem i garażem, \$ 359,000.
 High Park/Annette St. - legalny budynek 8-apartamentowy, dochód z wynajmu blisko \$100,000, cena wywoławcza \$910,000.
 Bloor/Jane St. - okazja dla lekarza lub adwokata, 6 apartamentów i możliwość otwarcia biura na pierwszym piętrze. Tylko \$ 880,000.
 Lakeshore/Parklawn - 4-sypialniowe bungalow z apartamentem w piwnicy, cenę \$ 239,000. **[SOLD]**
 High Park - 3-apartamentowy dom z garażem, cena \$ 280,000.

Montreal Trust
 247-7884

Dzidka Skrętkowska

serdecznie zaprasza zainteresowanych wynajmem, kupnem i sprzedażą nieruchomości

Wynajem: 2 sypialnie, kuchnia, łazienka, dla dwóch panów lub pani, 3 łazienki, 3 sypialnie, Bloor i Cawthra - 3-sypialniowy dom, 2 kuchnie, 3 łazienki, piwnica przystosowana do wynajęcia \$224,900.
 Farmy w okolicach London - 83 akry plus dom 4-sypialniowy, łazienka, stodoła, silos, cena \$ 124,900.
 Farma, okolica London, 100 akców, wspaniałe miejsce na hodowlę koni, 60% ziemi uprawnej, możliwość podziału, 110 tys.
 Dixie & Dundas - okazja - piękny, odnowiony, 3-sypialniowy townhouse, wykończony basen, garaż.
 Cawthra & Dundas - połówka, 5-poziomowy, trzysypialniowy, z trzema osobnymi wejściami, przystosowany do wynajmu.

SHERLOCK HOMES REAL ESTATE INC.

Marek Rejniak
 Serdecznie zapraszam zainteresowanych kupnem i sprzedażą nieruchomości



Lakeshore/Islington - dwupoziomowy, wolno stojący dom na inwestycję. Dochód miesięczny \$ 2.400. Cena \$ 223,900.
 Delikatesy - w polskiej dzielnicy, znakomity biznes dla rodziny.
 Triplex - po przystępnej cenie w zachodniej części Toronto, znakomita inwestycja.
 Po bliższe informacje i fachową pomoc proszę dzwonić
 biuro: 534-7788 oraz pager dom: 756-1538
 431 Roncesvalles Ave. Toronto M6R 2N3

RE/MAX

Elite Realty Ltd., Realtor
 (416) 449 - SOLD
 449 - 7653



ANNA SKÓRA
 Sales representative

- Kennedy/Sheppard - 2-sypialniowe mieszkanie na najwyższym piętrze, w renomowanym budynku.
- Kingston/ Brimley - 3-sypialniowe bungalow, dwie łazienki, osobne wejście do piwnicy, cena \$ 199,900.
- Steeles - 404 - bliźniak z mieszkaniem do wynajęcia w piwnicy, cena \$ 239,800.
- Don Mills/Eglinton - 3-sypialniowe mieszkanie, 2 łazienki, z widokiem na pole golfowe, cena \$ 168,800.
- Lawrence/Galloway - 3-sypialniowe mieszkanie, 2 łazienki, b. dobra inwestycja, cena \$ 147,500.

FIRST NATIONAL

ANNA GAGATEK
 Biuro 251-2999
 Dom 762-0000

NOWY ADRES
 978 The Queensway, Etobicoke

FIRST NATIONAL Homestead Inc.
 ma zaszczyt powitać w swoim gronie **ANNE GAGATEK**
 jako reprezentantkę we wszystkich sprawach dotyczących transakcji nieruchomości.
ANNA GAGATEK należy do czelonych sprzedawców nieruchomości w Toronto i Kanadzie.
 Życzymy Jej nadal dużo sukcesów zawodowych **MANAGEMENT**



BARBARA SAWALA
 udzieli wszelkiej pomocy i informacji w zakresie sprzedaży, kupna i wynajmu posiadłości w Burlington, Hamilton i okolicach.
 Prosimy dzwonić
ALEC MURRAY REAL ESTATE CO. LTD.
 (416) 639-8004 (czynny całą dobę)
 Tel. domowy: (416) 332-8119



High Park National


SPRZEDAŻ • KUPNO • WYCENA
 FINANSOWANIE NIERUCHOMOŚCI
 BEZPŁATNE PORADY FINANSOWE
 POSZUKUJE DOMÓW NA SPRZEDAŻ



H. A. RASTON
 Biuro 532-4444 Dom 767-4022
 217 Roncesvalles Ave., Toronto

FIRST NATIONAL

FIRST NATIONAL HOMESTEAD INC.



Condominium Bathurst - St. Clair, \$ 115,000.
 Obiekt komercyjny - Queensway - \$ 349,000.
 Warsztat stolarski - \$ 32,000, Dundas St. W.
 Eight-plex - Lambton Ave. - \$ 715,000.
 Wolno stojący dom na Glendon - \$ 320,000.
 Triller and Queensway - dom dochodowy. Dochód \$ 29,000 - cena \$ 294,000
 Bloor - Alhambra - \$ 375,000.
 Roncesvalles - Howard Park - \$ 675,000.

ERIK TURSKI
 Broker
 TEL. 251 - 2999
 lub 762 - 0000; 767 - 8399

Wykonujemy po przystępnych cenach
MAŁOWANIE, TAPETOWANIE
 oraz wszelkie roboty związane z
WYKONCZENIEM WNETRZ
 TEL. 431-3869

Profesjonalny MAKE UP
 na wszelkie okazje w domu klienta.
 Pełny zestaw kosmetyków
 TEL. 244-9377

RE/MAX

Renown Realty Ltd.
 4195 Dundas Street West
 Tel: 231-0600 (24 godzinny serwis)



Marek Gorlewski
 dom: 769-9440



Eryk Hasiak
 dom: 620-1177

Doświadczenie! Rzetelność! Fachowość!
 Pomoc w kupnie, sprzedaży i finansowaniu nieruchomości

High Park - Ekluzywne, po remoncie, w doskonałym stanie:
 6-plex \$ 799,000 (\$ 60,000 dochodu)
 triplex \$ 499,000 (\$ 42,000 dochodu)
 triplex \$ 479,000 (46,000 dochodu)
 -przerobiony "warehouse" 17,000 stóp kw. \$ 130,000 dochodu, \$ 1,579,000
 -reprezentacyjna, znakomicie położona rezydencja \$ 559,000
 Bloor W. Village - 3-sypialniowe bungalow, świetnie utrzymane, dodatkowe mieszkanie w basenem, \$ 269,000.
 Potrzebne: budynki apartamentowe, hotel/motel, farmy, domy do renowacji

doktor
Matthew Kuszewski
FAMILY PHYSICIAN

Wszelkie porady medyczne,
powypadkowe, rodzinne,
stress-relaxing, psycho-
terapia, wizyty domowe

Proszę dzwonić pod numer:
531-8887

dr Bogdan Pietraszek
Family Doctor
(lekarz ogólny)
190 Fern Ave.
(naprzeciwko Credit Union)
przyjmuje od pon. do piątku 10-18
w soboty 10-13
ODBYWA TEŻ WIZYTY DOMOWE
Tel. 532-4317

Montreal
Polonijna Kasa
Kredytowa
65 Shérbrooke St. E. ste 103
Tel. 845-3534

oferuje Polonii na wyjątkowo dogodnych warunkach wszelkiego rodzaju pożyczki i najlepsze oprocentowanie na sumy złożone w Kasie pon.-środa: 10-15 czwartek i piątek: 10-20

BIURO ADWOKACKIE
Y.R. BOTIUK, Q.C.
Sprawy: SADOWE • SPADKOWE
• PRZEJMOWANIA
NIERUCHOMOŚCI
• NOTARIALNE

Dokładna znajomość języka polskiego.
2323 Bloor St. West (przy Windemere)
TORONTO, ONT. M6S 4W1
TEL. 763 - 4333

DENTYSTYCZNE PROTEZY

NOWE • NAPRAWY
URSZULA I. BAUMAN, D.T.
przyjmuje codziennie i w soboty
4 Wall St.
(Highway 401 i Weston Rd)
Tel. (416) 245-7168

COMPUTERIZED
ACCOUNTING
BOOKKEEPING &
INCOME TAX SERVICES

Fachowo i solidnie księgowość i rachunkowość dla małych przedsiębiorstw wypełnianie formularzy

ANDRZEJ SZCZERBA
Tel. 762-5891

UBEZPIECZENIA, KSIĘGOWOŚĆ

FIRMA UBEZPIECZENIOWA
the co-operators
Roman Grigel, M.B.A.
Sales Representative

UBEZPIECZENIA NA ŻYCIE, DOMU,
SAMOCHODU, INTERESÓW, PODRÓŻY

Naszą dewizą:
• RZETELNOŚĆ • TROSKA O KLIENTA

Proszę się do mnie zwracać z pełnym zaufaniem.
Mówię po polsku.


366 Bloor St. E. Toronto, Ontario, M4W 1H4
TEL. bus: 967 - 6633 res: 742 - 0384

dr Jerzy Ochociński
z długoletnim doświadczeniem
w schorzeniach stawów i kręgosłupa
oraz komplikacjach pourazowych
oraz
dr Paweł Ochociński
uprzejmie zawiadamiają
o otwarciu gabinetów lekarskich w Toronto
2199 Bloor West Tel. 762-4136

doktor
Janina Dutkiewicz
FAMILY PHYSICIAN
3095 Glen Erin Dr. ste. 7
MISSISSAUGA
Tel. 828-0038

MIRROR IMAGE
NIBBOL INVOICE
TRANSLATIONS
Jan Weinsberg
Tłumacz przysięgły
296 Bruyere St.
Ottawa, Ont. K1N 3E5
Tel. (613) 233-6570

PAIN
ACUPUNCTURE
CLINIC



Wojciech Filipowicz, P.Ac.
member of Acupuncture Society of Canada
CONSULTATIONS TREATMENT
2299 Dundas St. W., Toronto, Ont.
537-7223

POLSKA KSIĘGARNIA
OD NOWA

Proponuje bogaty wybór książek.
629 - 7857
Książki do nabycia w Centrum Handlowo-Usługowym PIAST
121 Roncesvalles Ave. Toronto

POMOC W UZYSKANIU
STATUSU IMIGRANTA
W KANADZIE

Niezależnie od tego jaki masz status NIE ZWLEKAJ! nawiąż kontakt z

IMMIGRATION CONSULTANTS

Poprzedni kierownik rządowego programu imigracyjnego dla Polaków w Toronto
LINDA LEVER
240 Richmond St. W.
suite 304
Toronto M5V 1W1
(416) 971-9914

Lech Prusiński
NAJSTARSZE
POLONIJNE
BIURO POMOCY
IMIGRACYJNEJ

W związku ze zmianami kanadyjskich przepisów imigracyjnych zawiadamiamy wszystkie osoby pragnące uzyskać stały pobyt w Kanadzie - niezależnie od ich obecnego statusu - że nasze biuro udziela bezpłatnie porad we wtorki w godzinach 12-7 wieczór
192 Garden Avenue
Tel. 588-1659

Mutual of Omaha Insurance Company

- \$ 1250 miesięcznie dochód wolny od podatku w razie choroby lub wypadku dla osób zatrudnionych na własny rachunek
- plany finansowe zabezpieczające dzieci
- plany emerytalne RRSP
- ubezpieczenia na życie

Jerzy Majewski, M.Sc.
Tel. bus. 631-6523; home: 792-0866

dr **Maria Raczyńska**
Lekarz Rodzinny
Family Physician
z długoletnim doświadczeniem
2000 Credit Valley Rd.
suite 506
MISSISSAUGA, Ont.
Tel. (416) 828-4812
828-4813

Jan M. Wisniewski, D.T.
Pierwsza polska protezownia dentystyczna
2337 Dundas St. W.,
Toronto M6R 1X6
(Bloor/Dundas Square Bldg.)
533-8811

NEW YORK LIFE INSURANCE CO.
FINANCIAL PLANNING • UBEZPIECZENIA

Life Insurance (na życie) • Disability (chorobowe) • Mortgage (hipoteczne) • Business (handlowe) • RRSP • Annuity (emerytury)

SOLIDNIE • TANIO • SZYBKO
ANDRZEJ KRYSIAK
Po bliższe informacje proszę dzwonić
biuro: 226-6515 dom: 858-0129

Julia Korpała, L.L.M.
Adwokat z Polski z długoletnią praktyką.
Udziela porad i pomocy we wszelkich sprawach na terenie Polski, m.in. małżeństwa przez pełnomocnika, rozwody w Polsce, wszelkie notarialne pełnomocnictwa do Polski, notarialne sprzedaże, kupna i darowizny domów, gruntów, spadki i inne sprawy majątkowe w Polsce oraz pisma do polskich sąurzędów

3290 Lakeshore Blvd
TORONTO, M8P
Przyjęcia po telefonie
TEL. 255-5

TLUMACZENIA
NA ANGIELSKI I POLSKI
Z NASTĘPUJĄCYCH
JEZYKÓW:
• polski • angielski
• rosyjski • francuski
• szwedzki • niemiecki
i hiszpański

RÉSUMÉ
6-9927

UWAGA
Polonia w Toronto i okolicy
POLISH ALLIANCE (TORONTO)
CREDIT UNION LTD.
2150 Bloor St. W.
(wyjście od wschodniej strony budynku)
Tel. 762-9523

otwarta
codziennie od 10⁰⁰ do 2⁰⁰ po poł. i od 7⁰⁰ do 9⁰⁰ wiecz.
soboty od 10⁰⁰ do 12⁰⁰ po poł.

Konta depozytowe...	7%	rocznie
Specjalne konta depozytowe... (minimalny depozyt \$ 5,000 oprocentowany na każdy dzień depozytu)	6 1/2%	rocznie
3-miesięczne certyfikaty...	7 3/4%	rocznie
3-miesięczne certyfikaty (min.\$ 50,000)...	8 1/2%	rocznie
6-miesięczne certyfikaty...	8%	rocznie
6-miesięczne certyfikaty (min.\$ 50,000)...	8 1/2%	rocznie
1-rocne certyfikaty...	9 1/2%	rocznie
1-rocne certyfikaty (min.\$ 50,000)...	10 1/2%	rocznie
1-letnie certyfikaty...	9 1/2%	rocznie
1-letnie certyfikaty Non-redeemable...	9 1/2%	rocznie
1-letnie certyfikaty (min.\$ 50,000)...	10%	rocznie
2-letnie certyfikaty...	9 1/2%	rocznie
3-letnie certyfikaty (min.\$ 10,000) ...	10 1/4%	rocznie
4-letnie certyfikaty (min.\$ 10,000) ...	10 3/4%	rocznie
5-letnie certyfikaty (min.\$ 10,000) ...	10 1/4%	rocznie
6-letnie certyfikaty (min.\$ 10,000) ...	16%	rocznie
7-letnie certyfikaty (min.\$ 10,000) ...	13%	rocznie
8-letnie certyfikaty (min.\$ 10,000) ...	16 1/2%	rocznie

OTWARTA
KONTA CZEKOWE

Konta polonijnej nie jest
Cred. Union

Halina Baranowska
M.A. A.I.I.C.

Analiza potrzeb finansowych, ubezpieczenia na życie, zdrowie, plany emerytalne RRSP, dożywotnie renty, ubezpieczenia grupowe

The Prudential Assurance Co. Ltd.
suite 503, 295 The West Mall
ETOBICOKE M9C 4Z4
Tel. bus. 622-1115

Piotr Chwalisz
HENDERSON PARTNERS
Chartered Accountants
Tel. (416) 861-9046
530-0305

JERZY SZEMPLIŃSKI

- Spłaty hipoteki poprzez RRSP
- Ubezpieczenia indywidualne i grupowe na życie, chorobowe, biznesu, świadczenia socjalne (dentysta, lekarstwa)
- Ubezpieczenia emerytalne RRSP
- Plany edukacyjne dla dzieci
- Dochody inwestycyjne, 100.000 wolne od podatku

TEL. biuro: 222-1977; dom 848-1250

Nasz przedstawiciel
TADEUSZ LIS
TEL. (416) 747 - 9883
lub (416) 232 - 2262 (czynny całą dobę)

PRACA

Wszystkie ogłoszenia osób oferujących pracę lub poszukujących pracy zamieszczamy bezpłatnie iryzykownie.
TEL. 743 - 5706

POPIERAJMY SIĘ

Pomóż Polakowi znaleźć pracę. Jeśli wiesz, że twoja firma szuka pracownika, poproszka by zadzwonił do nas. Nasze ogłoszenia są bezpłatne. Dziękujemy.
Echo 743 - 5706

ZAOPIEKUJĘ się dzieckiem u siebie w domu w Mississauga. Dixie Rd. - Bloor Str. West. TEL. 897-7371

POTRZEBNY pomocnik przy remontach domów. Stała praca, 6 dni w tygodniu. 9,5 godzin dziennie. Wypłata gotówką. TEL. 255-3262

POTRZEBNE 6 osób Full time. 10 osób part time do pomocy w nowym dobrze rozwijającym się biznesie, pełny trening. TEL. 391-5111

PANI podejmie się prowadzenia domu opieki nad dziećmi lub przyjęcie innej pracy w okolicy Yonge St. między Finch a Steeles. TEL. 226-4037 wiecz.

INŻYNIER budowlany znający się na komputerach (pracował jako programista), ze stałym pobytem szuka pracy, niekoniecznie w swoim zawodzie. TEL. 323-0458

POSZUKUJĘ opiekunki do dziecka na kilka godzin dziennie. Okolice Lawrence & Markham. TEL. 438-4599

ZAOPIEKUJĘ się dzieckiem w Scarborough. TEL. 321-0450

KRAWCOWE od zaraz potrzebne. 7-9 dol. na godzinę. Język angielski niekonieczny. TEL. 738-0095

PRZYJMĘ sprzątanie domów. Tel. 567-6025

POTRZEBNA kobieta do pomocy w domu - Thornhill. TEL. 731-2804 (dzwonić wiecz.)

PIELĘGNIARKA z 20-letnim stażem pracy, ma praktykę również jako asystentka dentysty poszukuje pracy. TEL. 322-5678

MŁODA kobieta podejmie każdą pracę w okolicach Brampton i Mississauga. TEL. 453-9051 (dzwonić w godz. wieczornych)

POTRZEBNA krawcowa do zakładu umiejscowiona na maszynach przemysłowych. TEL. 266-3682

SHERATON Parkway Hotel looks for room attendance persons full time & part time. TEL. 881-2121 (call personnel department)

DYPLOMOWANA pielęgniarka znająca się na dzieckach lub osobą starszą. Mieszka w okolicy Martin Grove i Albion. TEL. 740-2618

RZEZNIK z polski, bardzo dobry fachowiec poszukuje pracy w swoim zawodzie. TEL. 897-3419

POTRZEBNA pomoc kuchenna do restauracji w Pickeringu. TEL. 286-0906 (domowy); tel. 683-7020 (do restauracji, tylko po angielsku).

MALARZ z doświadczeniem posiadający stały pobyt poszukuje pracy. Tel. 421-3998 (Darek, dzwonić po 19).

ZAOPIEKUJĘ się dzieckiem najchętniej w swoim domu. Okolice Jane & Wilson. TEL. 240-9017

POTRZEBNA kobieta do drobnych prac domowych i opieki nad dziećmi na 5 dni w tygodniu z zamieszaniem. TEL. 767-5068

NOWO przybyły oczekujący na pobyt stały, budowlanec szuka jakiegokolwiek pracy. TEL. 762-8515

CLEANING woman wanted, Thursdays or Fridays, must speak some English. Call: 764-2606 except weekend

SEEKING reable woman, live out for house-keeping and baby sitting of 2 year old, 5 days. Mother at home. Nonsmoker, some English required. Glencorn and Bathurst, 5 min. walk from subway. Tel. 781-5938

UWAGA HAMILTON! Młody mężczyzna, znający budownictwo kanadyjskie, poszukuje jakiegokolwiek pracy w Hamilton. TEL. 664-1697

PODEJMĘ pracę chałupniczą. TEL. 252-0277 dzwonić wieczorem

FULL time and part time counter help required for Donut Store King & Dufferin area. English speaking necessary. Rosemary 588-2734

ZAOPIEKUJĘ się dzieckiem w wieku 3 lat u siebie w domu. Don Mills/Eglinton. Tel. 429-0641

DWIE osoby z Polski na pobyt stały do Kanady poszukują pracy stałej z możliwością zamieszkania, tel. 937-0785

SPAWACZ-monter rur i zbiorników pod ciśnieniem i boilerów oraz wszelkich konstrukcji metalowych szuka pracy w każdym rodzaju produkcji. Posiada 6 ontaryjskich licencji (GTAW, SMAW sekcja 9) i praktykę kanadyjską oraz 15-letnie doświadczenie. Własny transport. TEL. 266-4631

ZAOPIEKUJĘ się dzieckiem lub dziećmi u siebie w domu. Downsview, tel. 638-2962 proszę dzwonić wieczorem.

ZAOPIEKUJĘ się dzieckiem we własnym domu w Scarborough. Tel. 293-6938

KOBIETA w średnim wieku podejmie pracę w tygodniu od godziny 17 oraz w weekendy. Tel. 439-6647, dzwonić po 16.

ZAOPIEKUJĘ się dzieckiem we własnym domu. Okolice Południowe Etobicoke. TEL. 253-9654

POTRZEBNY kierowca na trucka z kategorią A. Tel. 965-1554 od 8 rano do 14, tel. od 17 do 20 245-3615 proszę Jurka.

ZAOPIEKUJĘ się dzieckiem u siebie w domu lub innej propozycji. Mississauga, Dundas West, Erin Mills, tel. 823-2229

OSOBY do sprzątnia zatrudnić. Dzwonić po 7 wiecz. Tel. 233-0900

MŁODY imigrant, doświadczony w zakresie mechaniki pojazdów podejmie natychmiast pracę w dowolnym zawodzie w Kitchener. Tel. (1) 578-5177

MASAŻYSTA z doświadczeniem, posiadający stały pobyt poszukuje pracy. TEL. 421-3998 dzwonić po 20, Adam.

PART-TIME counter help needed for Donut Store. King & Dufferin, Saturday and Sunday 3 p.m. - 8 p.m. Five dollars per hour. Call Rosemary 588-2734

MĘCZYZNA szuka pracy. TEL. 253-5296, proszę dzwonić wieczorem.

TECHNIK - elektronik pobyt stały z 6-letnią praktyką przy naprawach sprzętu RTV w Polsce podejmie pracę związaną z zawodem. TEL. 255-3810

ZAOPIEKUJĘ się dziećmi - chętnie w swoim domu. Etobicoke, tel. 259-6527, Brownsline i Corner.

POTRZEBNI kierowcy z własnymi "wanami" do rozdawania gazet w kanadyjskiej firmie. Dzwonić po angielsku, tel. 454-5000

MŁODY mężczyzna ze znajomością angielskiego oczekujący na stały pobyt szuka jakiegokolwiek pracy. Tel. 252-5617

ZAOPIEKUJĘ się dzieckiem, chętnie w Etobicoke, tel. 255-0605

POSZUKUJESZ PRACOWNIKĄ? Dwoch młodych chłopców oczekuje propozycji. TEL. 251-4289 po 20. Posiadamy pozwolenie na pracę.

SZLIFIERZ uniwersalny z 8-letnią praktyką z Polski z pobytem stałym poszukuje pracy. TEL. 861-1204 proszę Janusza po godz. 20.

TOKARZ ze stałym pobytem i kanadyjskim doświadczeniem, prawem jazdy kat. G samochodem podejmie stałą pracę. TEL. 783-6329 od godz. 8 wiecz.; 223-5372 do godz. 4 po poł.

PRZYJMĘ pracę na weekendy. Opiekę nad dziećmi lub starszą osobą. Okolice Bathurst i Finch. Tel. 661-4877

MĘCZYZNA podejmie każdą pracę w okolicy Mississauga. Tel. 270-9058

POTRZEBNA kobieta do dzieci i pracy domowej na 5 dni w tygodniu z zamieszaniem na miejscu. Okolice Danforth i Main. TEL. 690-3285 dzwonić po g. 20

POTRZEBNI kierowcy do rozwiezienia pizzy w Scarborough. Full or part time. Domino's Pizza, 1802 Pharmacy at Sheppard albo tel. 499-4444 po 4 p.m.

POTRZEBUJEMY ludzi do pracy w atrakcyjnym interesie. Posiadamy dobry produkt. Czas pracy nieograniczony. SIN bezwzględnie potrzebny. W celu ustalenia spotkania dzwonić 267-9364 lub zostaw wiadomość.

ZAOPIEKUJĘ się dzieckiem u siebie w domu. Dixon-Islington, tel. 235-1332

TECHNIK dentystryczny ze znajomością angielskiego czekający na prawo pobytu szuka jakiegokolwiek pracy. TEL. 252-5617

POMOC do 21/2-letniego chłopczyka na stałe lub dochodząca, Etobicoke, okolice Dundas i West Mall. Tel. 622-1771

PORTRETY, kople obrazów, obrazy na zamówienie, konserwacja obrazów - artysta plastyk. TEL. 439-7651

ODPOWIEDZIALNA kobieta poszukuje pracy w weekendy. Okolice West Village. TEL. 763-2415

PODEJMĘ każdą pracę. Najchętniej znającą się starszą osobą. Znam dobrze pracę w kuchni. Tel. 748-7736

MŁODA kobieta z pobytem stałym podejmie pracę od pon. do piątku. Może być sprzątnię. Tel. 255-5843

KOBIETA znająca się na dzieckach lub przyjmie inną pracę w godz. popołudniowych lub nocnych. Scarborough. Tel. 438-9423

KOBIETA poszukuje jakiegokolwiek pracy. TEL. 531-3062

KOBIETA podejmie dowolną pracę. TEL. 438-9423

POTRZEBNA niepaląca kobieta do sprzątnia domu. 2 razy w tygodniu, okolice Thornhill. Może otrzymać mieszkanie na miejscu. TEL. 638-1794. Powinna znać trochę angielski.

ECHO-Tygodnik Polski poszukuje sprzedawców zachodniej i północnej części miasta. Najlepiej w blokach gdzie zamieszkuje powyżej 10 polskich rodzin. Płacimy gotówką 30 centów od każdej sprzedanej gazety. Dobre kleznowe dla starszych dzieci. Gazety dostarczamy do domu. Dzwonić w godz. od 4 - 6 pm 743-5706

MATRYMONIALNE

PANNA, lat 30, z wykształceniem średnim zawodowym pozna pana domatora, bez nałogów do lat 35 w celu nawiązania kontaktu - ewentualnie wyjazdu za granicę. Lucyna Gruca, 33-100 Tarnów, Lwowska 22/8

MŁODY, 170 cm, bez nałogów, od 4 lat w Oshawie, pozna szczupłą, samotną, sympatyczną dziewczynę w wieku 20-30 lat. Odpowiedzi na adres redakcji, hasło: Aquarius

SPRZEDAŻ

SPRZEDAM trucka Ford 1984 wraz z kontraktem na dogodnych warunkach. TEL. 239-2201

RENAULT ALLANCE 87' - SPRZEDAM tanio, niski milage, stan idealny. TEL. 567-4313

KUPIĘ pierścionek z brylantem. TEL. (519) 434-4025

LOKALE

1 BEDROOM furnished all facilities. Mary Sterva, 291-5941

WSCHODNIA Mississauga, 2-sypialniowe mieszkanie do wynajęcia od 1 stycznia. Niezależne wejście. Tel. 238-3054

POKÓJ do wynajęcia dla samotnej, niepalącej osoby, Don Mills, tel. 449-2535

DO WYNAJĘCIA niepalącym samotnym osobom eleganckie 2 pokoje z używalnością kuchni i łazienki. Cena \$ 300 miesięcznie. Okolice Dundas W. & Jane. Dobra komunikacja, blisko sklepów. TEL. 766-6716 wiecz.; 762-7194 w ciągu dnia

ŁADNY, duży, umeblowany pokój do wynajęcia, Etobicoke, Lakeshore/Royal York. TEL. 252-4165

POKOJE do wynajęcia w nowoczesnie wyremontowanym domu dla pojedynczych osób. Queensway & Park Lawn. TEL. 251-4466

W BASEMENCIE dwa pokoje, kuchnia, łazienka do wynajęcia osobom pracującym, niepalącym, 600 dol. miesięcznie. Dzwonić po 19, tel. 271-3877

CZTERO OSOBOWA rodzina wynajmie apartament 2 sypialnie do \$500 lub 3 sypialnie do \$700. Tel. 244-3320

DO WYNAJĘCIA 2 pokoje - \$75 i \$85 na tydzień z używalnością kuchni i łazienki, okolice Bathurst i Steeles. Tel. 886-7607

JAKA PRACA, TAKA PŁACA

Redaguje: MIREK HURYN

ZAMIAST NADGODZIN

Ciąg dalszy z poprzedniego numeru

Należy zdobyć dyplom, nawet gdyby miało się zadłużyć, a potem jak będzie już człowiek uskrzydłony, spłacanie długu przyjdzie łatwiej, bo będą większe dochody.

Jak to zrobić? Znaleźć dobrze płatną pracę, choćby bardzo ciężką, by dostać zaświadczenie do banku o zarobkach. Pozwoli to na dużą pożyczkę osobistą i to długoterminową. W przypadku częściowo spłaconego domu, tzw. second mortgage do sumy 75%, to doskonałe źródło "cash'u".

Jeśli do tych pieniędzy doda się wszystkie możliwe pomoce stypendialne zwrotne i bezzwrotne i pracę na part time, podczas wakacji, to każdy może studiować spokojnie 3-4 lata. Wyjdzie się z całej przygody z długami, ale przecież wszystkie rozsądne inwestycje polegają na korzystaniu z pożyczek, na używaniu nie własnych pieniędzy, lecz bankowych. Po to wymyślono banki, by wpiąć coś otrzymać, a potem... to spłacać. Gdybyśmy kupowali domy bez bankowych pożyczek, tylko za tzw. cash, to każdy mógłby kupić dom na starość, bo tylko wtedy odłożyłby dość pieniędzy.

W tym przypadku kolejność jest następująca - wpiąć trzeba rozwinąć skrzydła, a jak wysoko i daleko będzie się szybować, to zależy od nas samych.

W Szwecji, funkcjonowanie pożyczek studenckich i cały system studiowania doprowadzono do perfekcji. Student pożyczyc może pieniądze aż na osiem lat studiowania. Już jako studenta stać go na normalne życie, bo ma samochód, ma dzieci podczas studiów, rodzinę, ma ładne mieszkanie, czasem stać go nawet na podróże zagraniczne. Studiowanie nie jest okresem nędzy, lecz normalnym życiem. Pożyczka jest zwrotna i długoterminowa i rozłożona tak, jak tutaj mortgage na 25 lat. Wychodzą tacy ludzie ze szkół i wymyślają różne rzeczy przynoszące cenne dewizy, a w rezultacie Szwecja mały kraj, rozmiarów Ontario, oddzielony od reszty świata barierą językową, przoduje w świecie w elektronice, technologiach stała, telekomunikacji, w automatach, produkcji samochodów, maszynach kopalnianych i w pewnych dziedzinach medycyny. 90% domów produkuje się metodą fabrykowaną. Nie jestem ekonomistą ani politykiem, lecz pewne zależności są oczywiste. Uczyć się ile się da i specjalizować. Odnosi się to zarówno do jednostek, jak i do całego kraju.

Tak sobie myślę, że gdyby ten system przeszczepić do Kanady, to korzystając z

bliskości USA i niesamowitych bogactw mineralnych Kanady i naturalnej pracowitości Kanadyjczyków, wielkich pieniędzy jakie już teraz wkłada się w szkolnictwo, stopa życiowa w tym kraju mogłaby być dwa razy wyższa niż gdzie indziej. Oczywiście nie wolno zapominać, że tzw. research and development są podstawą do istnienia nowoczesnego kraju. Starajmy się, my Polacy-emigranci, wykorzystać w pełni istniejące możliwości w kształceniu.

Czas poświęcony na naukę stanie się długoterminową inwestycją. Jest to najlepsza z wszystkich możliwych inwestycji, bo korzyści z niej będą płynęły przez całe życie.

A w jakiej formie? W formie większych dochodów, poczucia luzu i pewności w pracy, w postaci awansów, wyboru ciekawej pracy.

Niejako przy okazji będąc już na college'u lub "uniwerku" warto wykorzystać okazję, że jest się blisko rzeki wiedzy płynącej różnymi odnogami i "liznąć" przynajmniej wstępnie trochę wiedzy na temat finansowania, marketingu, podatków, importu-exportu, reklamy i ogólnych zasad prowadzenia przedsiębiorstwa. Najlepiej na zasadzie wolnego słuchacza na początku.

Dzisiejszy język biznesu i prawa brzmi dla laików jak czarna magia, jak chińszczyzna. Znajomość żargonu ogólnego jest konieczna, jeśli ktoś myśli o poważnej karierze.

Nie sztuka wiedzieć jak zrobić krzesło, ale sztuka jest wymyślić jak wyprodukować od razu 150 000 krzesła rocznie używając pożyczek na maszyny, na pensje i budynki, sprzedać je nim jeszcze zostały wyprodukowane. Trzeba wiedzieć jak te pożyczki załatwić. Jakie umowy pisać z odbiorcami i jak żąłować cyframi, procentami, kredytami, by mając nawet mały procent zysku prosperować przyzwoicie. Współczesny biznes jest nastawiony na ilość. Mając już dobry pomysł można zakładać całe sieci podobnych firm na zasadzie "franchise". Wspaniałe możliwości dla ludzi z wyobraźnią, gdyż taką sieć usług czy produkcji można założyć w każdej dziedzinie, np. garaże, piekarnie, kawiarnie, biura, fabryki, itp.

Owszem zdarzają się w życiu kariery wręcz filmowe, czy powieściowe. Ktoś coś kupił, sprzedał z zyskiem, zysk zainwestował, kupił jeszcze raz to samo. Pomnażał prosty mechanizm przez piętnaście lat i został zamożny.

Innym przypadkiem fortuny zrobionej mimo woli było kupienie ziemi obok miasta. Miaso się rozwijało, ziemia poszła do góry i ktoś został bogaty. Tego rodzaju przypadki są rzadkie, są raczej uśmiechem losu. Są one przywilejem nielicznych i lepiej o tym zapomnieć. Zgadza się, że tak zrobione fortuny nie wymagają wykształcenia i powstały na zasadzie "trafiło się ślepej kurze ziarno". Jednak najczęściej fortunę trzeba wypracować, szczególnie jeśli na start ma się zero kapitału. Z każdym rokiem biznes staje się coraz bardziej skomplikowany. Umowy stają się coraz dłuższe i uwzględniają prawie wszystkie możliwe ewentualności. Mechanizm egzekwowania dłużności jest prawnie skomplikowany, mimo iż czasem wydaje się emigrantowi, że jest tutaj uprząwany system "wolnej amerykanki".

Zainteresowani mogą skontaktować się ze mną - tel. 252-7634. Chętnie udzielę informacji.

KSIAŻKI WPROWADZAJĄCE DO ZAWODU

Podstawowa terminologia zawodowa, angielsko-polskie objaśnienia, rysunki, szkice, definicje z wymową nagraną na taśmie (nowości).

W branżach: • budowlana • mechaniczna • elektryczna • chemiczna • biologiczno-medyczna i inne. Bezcenny dla inżynierów, techników i rzemieślników.

Sprzedaj i informacje: HURYN PROFESSIONAL DEVELOPMENT 610 The Queensway, Toronto, Ontario M8Y 1K1 TEL. 252 - 7634



SPORT

**DOKOŁA ŚWIATA:**

• Konkurs skoków narciarskich na skoczni 89 m w Thunder Bay wygrał zawodnik zachodni-niemiecki Dieter Thoma. Wygrał on z Finem Riisto Laakonenem, który był drugi, oraz z najlepszym skoczkiem ostatnich lat Finem Matti Nykanenem, który był trzeci.

• Międzynarodowy Związek Łyżwiarstwa Figurowego wydał zakaz noszenia zawodniczkom podczas zawodów wyzywających, seksownych kostiumów i strojów. Związek zakazał łyżwiarkom figurowym odsłaniać za wysoko uda, brzuch oraz pośladki. Podczas tegorocznych igrzysk zimowych w Calgary złota medalistka z NRD Katarina Witt była mocno krytykowana za kulisy przez działaczy i trenerów za zbyt seksowne ubieranie się do występów. Ben Wright z komitetu technicznego Międzynarodowego Związku Łyżwiarstwa Figurowego powiedział, że zawody łyżwiarstwa figurowego są zawodami sportowymi, a nie rewią lodową ani cyrkami.

• Kanadyjski Związek Lekkoatletyczny został oskarżony przez Ollana Cassella, dyrektora amerykańskiego Kongresu Sportu o zaniechanie badań antydopingowych w przypadku sprintera Bena Johnsona. Cassel powiedział, że winą związku było to, że dopuścił on do sytuacji, w której Ben mógł być ponad prawem i ponad sportem. Abby Hoffman z Kana-

dyjskiego Instytutu Sportu powiedział, że oskarżenie wysunięte przez Cassella jest nieuzasadnione i podkreślił, że żaden kraj na świecie nie dysponuje 100% technikami wykrywania dopingu.

• Australia zakwalifikowała się do dalszych rozgrywek o miejsce w finałach mistrzostw świata Italia - 90. W rewanżowym meczu drużyna Australii pokonała pewnie drużynę Fidżi 5:1. Pierwszy mecz wygrała drużyna Fidżi 1:0.

• Piłkarze Malmoe FF wywalczyli tytuł mistrza Szwecji na 1988 rok. W rewanżowym spotkaniu finału play off zwyciężyli oni przed własną publicznością Djurgarden Sztokholm aż 7:3 (5:1).

Pierwszy mecz rozegrany w Sztokholmie, zakończył się bezbramkowym remisem.

• W Pucharze Anglii sensacja. Zespół Liverpool przegrał z West ham 4:1 i nie zakwalifikował się do ćwierćfinału. Obydwie drużyny grają w I lidze z tym, że West Ham mając 12 pkt znajduje się na przedostatnim miejscu w tabeli, a Liverpool z 23 pkt. na czwartym.

• Juniorzy Związku Sowieckiego zdobyli w konkursie par tanecznych dwa pierwsze miejsca na mistrzostwach świata juniorów w łyżwiarstwie figurowym w Sarajewie. Zwyciężyła para A.Kirkmajer i D. Łagutin przed parą L.Berezowa i W.Fedorow. Trzecie miejsce zajęli juniorzy francuscy M.Morel i G.Peizerat.

• Bieg zjazdowy kobiet w Val d'Isere we Francji wygrała Szwajcarka Michela Figini. Druga

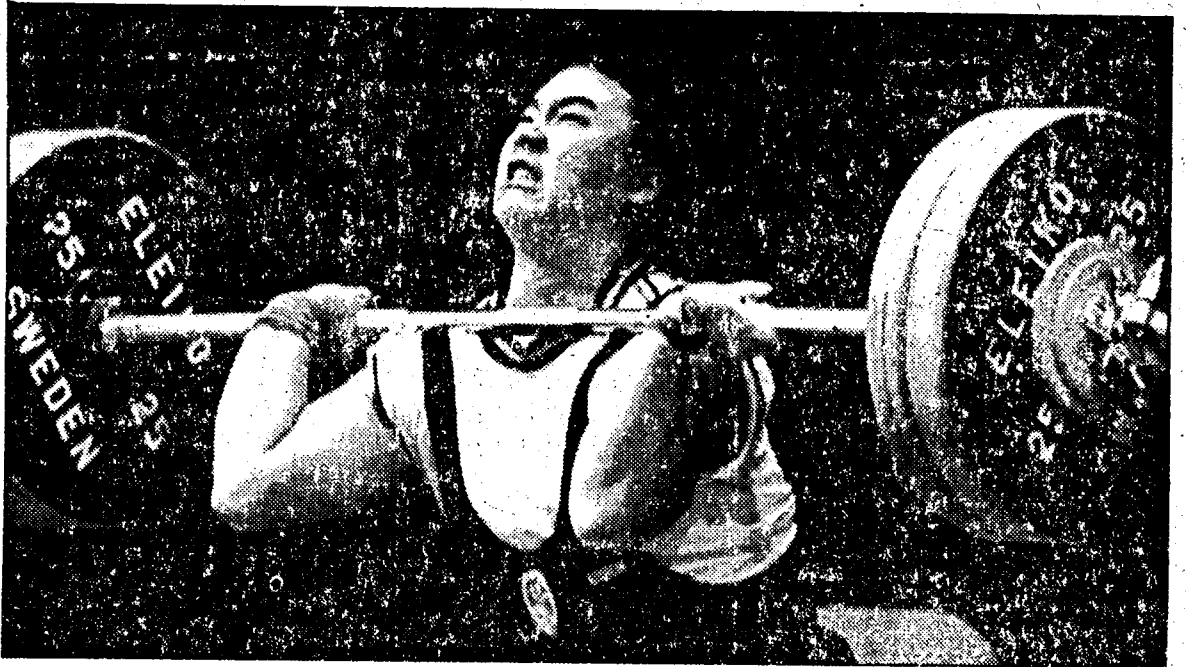
była Regine Moesenlechner z RFN, a trzecia Michaela Gerg także z RFN. Kanadyjka Karen Percy z Banff w Albercie zajęła 6 miejsce.

• Boris Becker wygrał z Ivanem Lendlem w Nowym Jorku w finale turnieju Masters. Mecz był bardzo zacięty, trwał 4 godziny i 42 minuty. Becker, który przegrał dwa poprzednie finały Masters z Lendlem tym razem wygrał 5-7, 7-6 (7-5), 3-6; 6-2, 7-6 (7-5). W półfinale Lendl wygrał ze Szwedem Edbergem 6-3, 7-6 (7-4), a Becker ze Szwajcarem Hlaskem 7-6 (7-2), 7-6 (7-3). Wcześniej odpadli pozostali tenisiści biorący udział w tur-

nieju: Wilander, Agassi, Mayotte i Leconte. Po zwycięstwie Becker powiedział, że pojedynek z Lendlem był tak wyczerpujący, że gdy się skończył, to nawet nie wiedział kto wygrał.

• Związek Zawodowy Piłkarzy Nożnych w Hiszpanii postanowił przyłączyć się do ogólnonarodowego strajku zwołanego na 14 grudnia i nie rozegrać ani jednego meczu w I oraz II lidze piłkarskiej. Przewodniczący związku Gerardo Gonzalez powiedział, że piłkarze podjęli tę decyzję w imię solidarności pracowniczej.

• Reprezentacyjna drużyna Anglii zamknęła swój najgorszy sezon w historii remisem z... Arabią Saudyjską 1:1. Na 12 rozegranych meczów międzynarodowych Anglia wygrała zaledwie trzy, strzelając we wszystkich 12 meczach tylko 9 bramek. Trener reprezentacji Bobby Robson ma podpisaną 5-letni kontrakt z angielskim Związkiem Piłki Nożnej, sięgający dobrze poza termin mistrzostw świata Italia-90, ale prasa angielska domaga się zerwania kontraktu nawet za cenę wypłacenia dużego odszkodowania trenerowi.



Chinka Han Changmel podrzuciła podczas zawodów w Dżakarcie sztangę o wadze 132,5 kg ustanawiając rekord świata wszechwag kobiet w podrzucie

**WYCIECZKI
ZAPROSZENIA
WIZY
WYMIANA PASZPORTÓW
UBEZPIECZENIA SZPITALNE
DLA ODWIEDZAJĄCYCH
BILETY SAMOLOTOWE DO POLSKI
HUMBERVIEW TRAVEL**

TEL.: 531 - 4648

HUMBERVIEW INSURANCE BROKERS LTD.

337 Roncesvalles Ave. Toronto, Ont.
TEL. 531 - 4647

INSURANCE NA:

**DOMY
SAMOCHODY
KOMERCYJNE
SKLEPY**